Львівська агломерація
ЄДНАЄ ЗАДЛЯ МОЖЛИВОСТЕЙ

Стратегічний план управління побутовими відходами Львівської агломерації на 2025-2035 роки

Проєкт «Разом заради кращих послуг: міжмуніципальна співпраця у Львівській агломерації» виконується в рамках Грантової Угоди з Офісом Ради Європи в Україні як частина проєкту «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 роки Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

THE CONGRESS LE CONGRÈS
COUNCIL OF EUROPE CONSEIL DE L'EUROPE

Розробник:

Асоціація
«Львівська агломерація»

79 008, м. Львів, пл. Ринок,1
+38 096 008 47 11
lviv.agglomeration@gmail.com
lvivagglomeration.org.ua

Проведення дослідження та розробка плану управління твердими побутовими відходами Львівської агломерації:

ТОВ «КОМПАНІЯ «ЦЕНТР ЛТД»

79 026, м. Львів, вул. Сахарова, 41
+38 032 295 02 23
ecology@center-ltd.com.ua
center-ltd.com.ua

©ЛЬВІВСЬКА АГЛОМЕРАЦІЯ. 2026 рік. Усі права захищені. Забороняється відтворення, копіювання, розповсюдження, переклад, передача третім особам цього документа повністю або частково без попереднього письмового дозволу правовласника – Асоціації «Львівська агломерація», розробник: ТОВ «КОМПАНІЯ «ЦЕНТР ЛТД»», за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України.
У разі цитування обов'язковим є посилання на джерело: [Стратегічний план управління побутовими відходами Львівської агломерації], [розробники: Асоціація «Львівська агломерація», ТОВ «КОМПАНІЯ «ЦЕНТР ЛТД»»]

Автори/-ки даної Стратегії несуть виключну відповідальність за міркування та позиції, висловлені в ній, і вони жодним чином не можуть вважатися такими, що відображають офіційну позицію Ради Європи.

Проєкт «Разом заради кращих послуг: міжмуніципальна співпраця у Львівській агломерації» виконується в рамках Грантової Угоди з Офісом Ради Європи в Україні як частина проєкту «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 роки Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

ЛЬВІВСЬКА АГЛОМЕРАЦІЯ
ЄДНАЄ ЗАДЛЯ МОЖЛИВОСТЕЙ

Стратегічний план управління побутовими відходами Львівської агломерації
на 2025-2035 роки

Стратегічний план управління побутовими відходами у Львівській агломерації на 2025–2035 роки підготовлений (розроблений) в межах проєкту «Разом заради кращих послуг: міжмуніципальна співпраця у Львівській агломерації», що впроваджувався Асоціацією «Львівська агломерація» в рамках Грантової Угоди з Офісом Ради Європи в Україні як частина проєкту «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 роки Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

Асоціація «Львівська агломерація»
2026

Перелік умовних позначень, символів, скорочень

ВЕЕО	відходи електричного та електронного обладнання
грн	гривня, грошова одиниця України
га	гектар
ДП	Державне підприємство
ЄС	Європейський Союз
ЗУ	Закон України
МБО	механіко-біологічне оброблення відходів
МВВ	місце видалення відходів
МПУВ	місцевий план управління відходами
НПС	навколишнє природне середовище
НВ	небезпечні відходи
ОВД	оцінка впливу на довкілля
ОМС	орган місцевого самоврядування
ПАТ	Публічне акціонерне товариство
ПрАТ	Приватне акціонерне товариство
ПВ	побутові відходи
ПЗФ	природно-заповідний фонд
р	річка
ТОВ	товариство з обмеженою відповідальністю
т	тонн
Кластер управління відходами	локалізована територія суміжних територіальних громад, охоплена спільною системою управління побутовими відходами, що має взаємоузгоджену інфраструктуру управління відходами та обслуговується одним регіональним полігоном для захоронення побутових відходів
КМУ	Кабінет Міністрів України
РВВ	розширена відповідальність виробника
РП	регіональний полігон для відходів, що не є небезпечними
РПУВ	регіональний план управління відходами
RDF	паливо, отримане з твердих відходів
СЕО	стратегічна екологічна оцінка
СПС	сміттєперевантажувальна станція
ССЛ	сміттєсортувальна лінія
SWOT	аналіз сильних і слабких сторін, можливостей і загроз
ТЕО	техніко-економічне обґрунтування
Фонд ОНПС	фонд охорони навколишнього природного середовища

Перелік таблиць

Таблиця 1.2.1. Узагальнена характеристика територіальних громад Львівської агломерації.
Таблиця 1.2.2. Прогноз чисельності населення за Оптимістичним сценарієм (приріст 0,55% на рік)
Таблиця 1.2.3. Прогноз чисельності населення за Реалістичним сценарієм (приріст 1,0% на рік)
Таблиця 1.4.1. Найбільші суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність на території Львівської агломерації.
Таблиця 1.5.1. Розподіл функцій між суб'єктами багаторівневої системи управління побутовими відходами.
Таблиця 1.6.1. Фінансова модель забезпечення послуг з управління відходами в територіальних громадах Львівської агломерації.
Таблиця 1.6.2. Структура витрат операторів послуг у системі управління побутовими відходами.
Таблиця 2.2.1. Перелік суб'єктів господарювання - надавачів послуг з управління побутовими відходами у ТГ Львівської агломерації .
Таблиця 2.2.2. Стан впровадження роздільного збирання побутових відходів у територіальних громадах Львівської агломерації.
Таблиця 2.2.3. Забезпеченість територіальних громад Львівської агломерації контейнерним парком та спеціалізованим транспортом для збирання і перевезення побутових відходів.
Таблиця 2.2.4. Стан організації збирання небезпечних відходів у складі побутових у територіальних громадах Львівської агломерації.
Таблиця 2.2.5. Об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами на території Львівської міської ТГ.
Таблиця 2.4.1. Обсяги утворення побутових відходів у ТГ Львівської агломерації за 2020–2025 роки.
Таблиця 2.4.2. Інформація про наявні та ліквідовані несанкціоновані сміттєзвалища у громадах Львівської агломерації.
Таблиця 2.6.1. SWOT - аналіз системи управління відходами у територіальних громадах Львівської агломерації.
Таблиця 3.1.1. Цілі та цільові показники Регіонального плану управління відходами у Львівській області до 2034 року.
Таблиця 3.1.2. Цільові показники РПУВ прийняті для місцевих та стратегічних планів управління відходами.
Таблиця 3.3.1. Перелік кластерів управління відходами, визначених РПУВ у Львівській області до 2034 року.
Таблиця 3.6.1. План реалізації (імплементації) Стратегічного плану управління побутвоими відходами Львівської агломерації.

Перелік рисунків

Рисунок 1.1.1. Картосхема Львівської агломерації.
Рисунок 1.3.1. Рельєф території Львівської агломерації.
Рисунок 1.3.2. Карта мезорельєфу території Львівської агломерації.
Рисунок 1.3.3. Гідрографічна мережа території Львівської агломерації.
Рисунок 1.3.4. Основні елементи природного каркасу Львівської агломерації і можливий «зелений пояс» Львова.
Рисунок 1.5.1. Багаторівнева інституційна структура управління побутовими відходами.
Рисунок 1.6.1. Основні джерела фінансування системи управління побутовими відходами.
Рисунок 2.1.1. Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами.
Рисунок 2.2.1. Покриття населення територіальних громад Львівської агломерації послугою з управління побутовими відходами.
Рисунок 2.3.1. Графічно оформлені узагальнені результати морфологічного складу побутових відходів у Львівській міській ТГ.
Рисунок 2.4.1. Складові системи управління відходами.
Рисунок 2.4.2. Дані щодо джерел утворення побутових відходів.
Рисунок 2.5.1. Рекомендовані заходи для підвищення ефективності системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації.
Рисунок 3.3.1. Кррта- схема кластеризації Львівської області із позначенням ТГ Львівської Агломерації.

Вступ

Стратегічний план управління побутовими відходами Львівської агломерації на 2026–2035 роки (далі – Стратегічний план) є комплексом взаємопов'язаних та узгоджених у часі заходів організаційного, технологічного, технічного, екологічного, фінансово-економічного, соціального та інформаційного характеру, спрямованих на формування ефективної системи управління побутовими відходами на території Львівської агломерації.

Розроблення Стратегічного плану зумовлене необхідністю переходу до сучасної моделі управління відходами, яка відповідає принципам циркулярної економіки, екологічної безпеки та сталого розвитку територій.

Львівська агломерація як один із найбільших урбанізованих просторів західних регіонів України, характеризується високою концентрацією населення активною економічною діяльністю та значними обсягами утворення побутових відходів. Це зумовлює потребу у впровадженні системного підходу до організації їх збирання, перевезення, оброблення, відновлення та безпечного видалення.

Стратегічний план розроблений з урахуванням вимог Закону України «Про управління відходами», положень Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року, а також Регіонального плану управління відходами у Львівській області до 2034 року. При його підготовці враховано європейські підходи до управління побутовими відходами, що базуються на положеннях Рамкової директиви Європейського Союзу про відходи № 2008/98/ЄС та інших директив ЄС, які визначають ієрархію управління відходами, принципи розширеної відповідальності виробника, запобігання утворенню відходів та максимального залучення їх до повторного використання і перероблення.

Стратегічний план розроблений в рамках проєкту «Разом заради кращих послуг: міжмуніципальна співпраця у Львівській агломерації», що виконується в рамках Грантової угоди з Офісом Ради Європи в Україні як частина проєкту «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 роки Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

Стратегічний план покликаний стати інструментом координації дій органів місцевого самоврядування територіальних громад Львівської агломерації у сфері управління побутовими відходами. Документ визначає стратегічні напрями розвитку системи управління відходами, механізми міжмуніципальної співпраці, основні інфраструктурні рішення, а також фінансово-економічні інструменти реалізації відповідних заходів.

Метою Стратегічного плану є створення ефективної, екологічно безпечної та економічно обґрунтованої системи управління побутовими відходами на території Львівської агломерації шляхом впровадження сучасних технологій оброблення відходів, розвитку інфраструктури їх збирання та транспортування, залучення інвестиційних ресурсів, а також підвищення рівня екологічної свідомості населення.

Основними завданнями Стратегічного плану є:

- формування інтегрованої системи управління побутовими відходами
- розвиток інфраструктури роздільного збирання відходів;
- створення сучасних об’єктів оброблення, сортування та відновлення відходів;
- поступове скорочення обсягів захоронення відходів;
- розвиток міжмуніципального співробітництва у сфері управління відходами;
- залучення інвестиційних, грантових та кредитних ресурсів для модернізації інфраструктури;
- проведення інформаційно-просвітницьких заходів, спрямованих на формування екологічної культури населення.

Реалізація Стратегічного плану передбачає визначення конкретних заходів, відповідальних виконавців, строків виконання, джерел фінансування та механізмів моніторингу результатів. Система моніторингу дозволить оцінювати ефективність виконання запланованих заходів та, у разі потреби, коригувати стратегічні рішення.

Стратегічний план охоплює всі основні етапи управління побутовими відходами на території Львівської агломерації, включаючи запобігання утворенню відходів, роздільне збирання, транспортування, оброблення, відновлення та видалення.

Документ розроблено на період 2026–2035 років та спрямовано на формування сучасної системи управління відходами, що відповідатиме європейським стандартам, сприятиме підвищенню екологічної безпеки, розвитку «зеленої» економіки та покращенню якості життя населення Львівської агломерації.

Таким чином, Стратегічний план управління побутовими відходами Львівської агломерації формує стратегічне бачення розвитку системи управління відходами, визначає ключові напрями її трансформації та забезпечує комплексний підхід до вирішення екологічних, економічних і соціальних викликів у цій сфері.

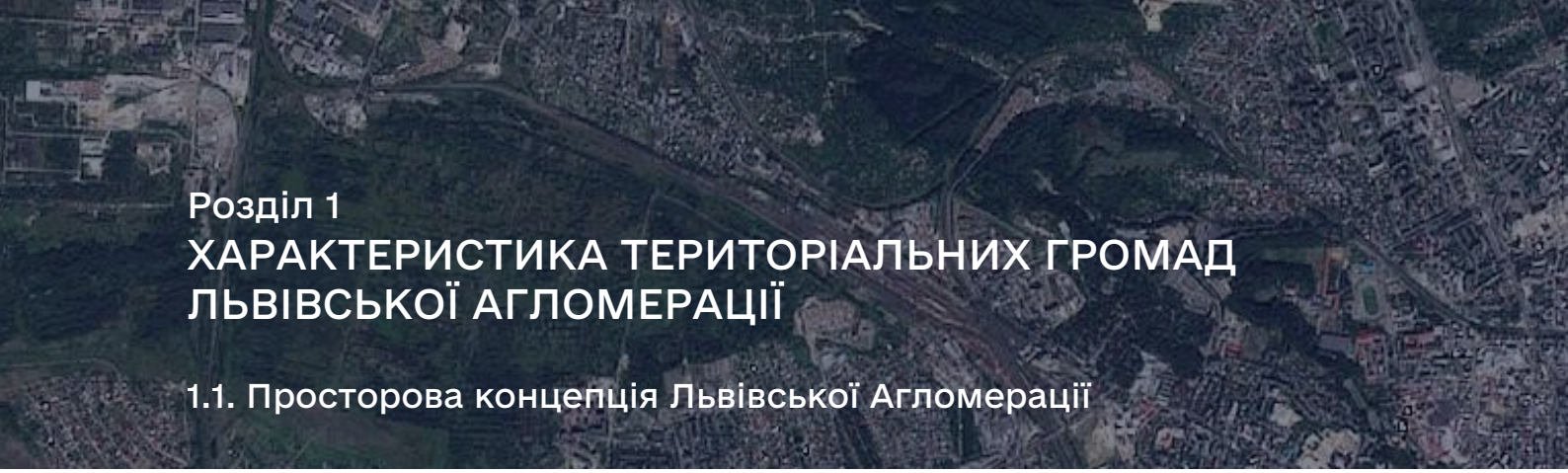

Розділ 1

ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

1.1. Просторова концепція Львівської Агломерації

Основною причиною виникнення агломерацій є особливості великих міст як концентрованих місць придатних для проживання населення, що вирізняються такими характеристиками, як висока щільність забудови і заселення, наявність передмість, багатоповерховість архітектурної забудови, багатогалузева економіка, значна протяжність транспортних та інженерних комунікацій, розгалужена і багатоступенева структура міського господарства та складність міського управління.

Міським агломераціям притаманні такі характеристики, як зростання населення на відносно невеликій за площею території і непланомірний розвиток міст-ядер та інших територіальних громад агломерації.

Утворення міських агломерацій має низку переваг, основними з яких є: зростання та істотне зміцнення значимості малих та середніх міст та інтеграція сільської місцевості у приміську зону; стрімке зростання кількості поселень, кожне з яких набуває привабливості у соціальному аспекті, оскільки мешканці агломерації мають змогу, проживаючи в них, використовувати усі доступні для центрального міста послуги; підвищення інтересу з боку потенційних інвесторів щодо вкладення коштів у розвиток територій.

Агломерації часто виступають центрами інноваційних та високих технологій, що є інструментом залучення інвестицій.

Розвиток міських агломерацій в Україні сьогодні розглядається як важливий інструмент для підтримки процесів децентралізації. Дана модель відкриває можливості для територіальних громад, що оточують великі міста, зберігати свій статус, ресурси та повноваження шляхом співпраці з муніципалітетами та одночасно отримувати нові перспективи для подальшого розвитку.

Львівська агломерація належить до функціональних територій, розвиток яких відповідає пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки та сприяє підвищенню конкурентоспроможності регіону, розвитку міжмуніципального співробітництва та формуванню полюсів економічного зростання.

Кожна з них – це цілісні суспільно-територіальні утворення з чисельністю населення не меншу ніж 470 тис. осіб, що об'єктивно сформувалися навколо найбільших українських міст; громади, що де-факто (незважаючи на адміністративні межі) формують такі утворення, поєднані між собою множинними зв’язками – соціальними, економічними, культурно-історичними, інфраструктурними тощо.

Формування такого роду агломераційних утворень відбувається повсюдно в країнах Європи і світу і є наслідком процесів урбанізації та посилення ролі великих «вузлових» міст в національних та глобальній економіках.

Перед муніципалітетами, які формують агломерації, постає завдання напрацювання оптимальної моделі взаємодії для ефективного вирішення питань у сфері спільних інтересів з метою підвищення якості життя їх мешканців і мешканок. Зберігаючи свою самоврядність і самобутність, муніципалітети успішно співпрацюють для досягнення спільних цілей та реалізації спільних проєктів, зокрема у сфері охорони довкілля та управління побутовими відходами.

Львівська агломерація як функціональна територія охоплює 18 територіальних громад – 5 міських, 5 селищних та 8 сільських. Загальна кількість населених пунктів становить 351, з них – 7 міст, 9 селищ і 335 сіл. Водночас станом на дату розроблення цього Стратегічного плану членами Асоціації «Львівська агломерація» є 13 територіальних, а саме: Бібрська міська, Великолюбінська селищна, Городоцька міська, Давидівська сільська, Жовківська міська, Жовтанецька сільська, Куликівська селищна, Львівська міська, Мурованська сільська, Новояричівська селищна, Оброшинська сільська, Підберізцівська сільська, Пустомитівська міська.

Загальна площа Львівської агломерації становить 3 596,8 км². Загальна чисельність населення громад агломерації станом на 01.01.2022 – 1,05 млн осіб. Займаючи лише 16,5% площі території області, Львівська агломерація зосереджує в собі близько 42% населення області.

Картосхему Львівської агломерації наведено на рисунку 1.1.1.

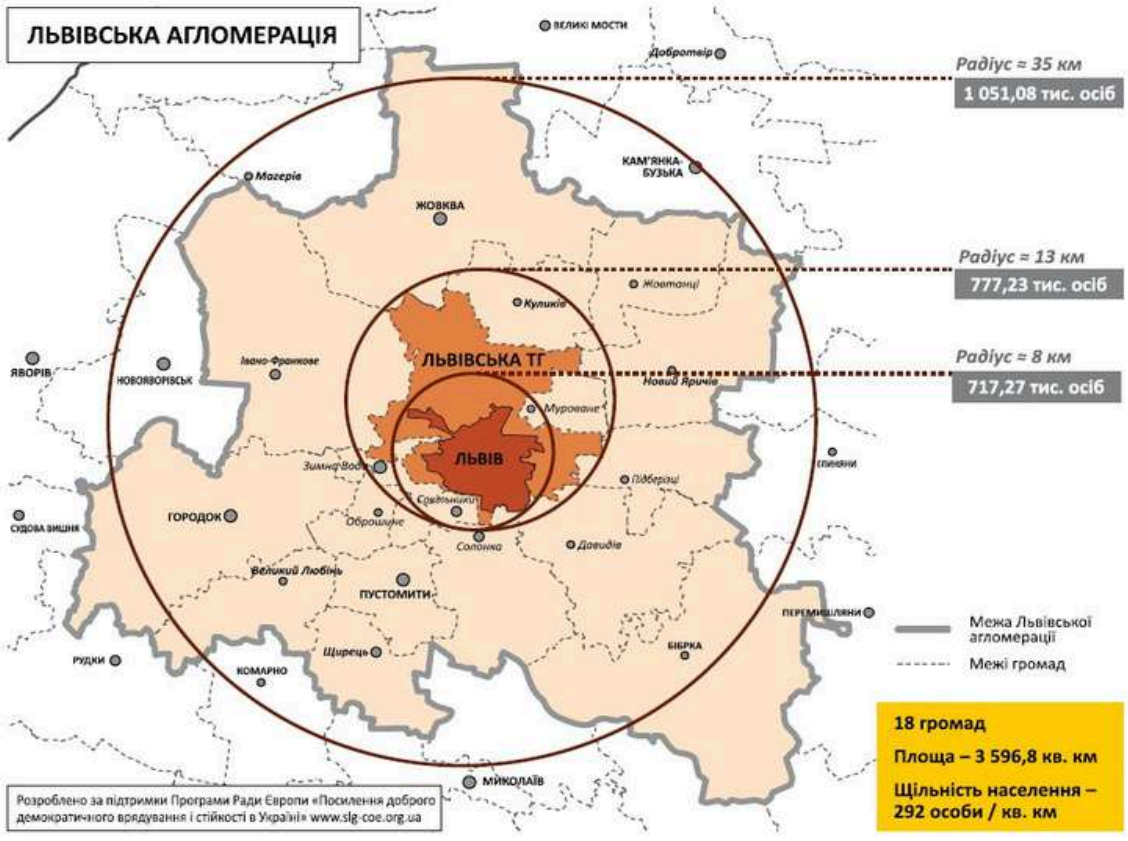

Рисунок 1.1.1. Картосхема Львівської агломерації [джерело: дані Стратегії розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року]

Обговорення питання щодо формування стратегії розвитку Львівської агломерації відбулося на установчому засіданні керівного комітету 18 листопада 2022 року. Під час заходу спільно з головами територіальних громад було погоджено формат та алгоритм роботи щодо напрацювання Стратегії на період до 2027 року та запропоновано План заходів з її реалізації на 2023--2025 роки. Таким чином, Львівщина перейшла від політичних обговорень до конкретних кроків.

Стратегія розвитку Львівської агломерації створює можливості для територіальних громад проводити розроблення та реалізацію спільних проєктів у галузі соціального та економічного розвитку. Такі проєкти можуть бути більш конкурентоспроможними під час залучення коштів державних фондів, міжнародної технічної допомоги та інших джерел фінансування, відповідно громади Львівщини очікують вагомих результатів від такої співпраці.

Територіальні громади Львівської агломерації, взявши за зразок світовий досвід та власні успішні практики, зможуть досягти консенсусу та об'єднатися з метою розв'язання спільних проблем, у тому числі у сфері охорони довкілля та управління побутовими відходами.

Співпраця територіальних громад Львівської агломерації у сфері управління відходами спрямована на формування інтегрованої міжмуніципальної системи управління відходами, підвищення ефективності використання ресурсів та досягнення відповідності вимогам національного і європейського законодавства.

Передусім очікуваним результатом міжмуніципальної взаємодії є створення узгодженої агломераційної моделі управління побутовими відходами, що передбачає координацію планування інфраструктури, оптимізацію логістики перевезення відходів, уніфікацію підходів до тарифоутворення та впровадження єдиної системи обліку й моніторингу. Така модель дозволить зменшити фрагментарність рішень, уникнути дублювання витрат і забезпечити економію на масштабі.

Другим ключовим результатом є модернізація інфраструктури управління відходами, включаючи розвиток систем роздільного збирання, створення перевантажувальних станцій, оновлення спеціалізованої техніки, впровадження сучасних технологій оброблення та мінімізації захоронення. Координація інвестиційних рішень між громадами сприятиме раціональному розміщенню об'єктів і збалансованому розподілу фінансового навантаження.

галузі соціального та економічного розвитку. Такі проєкти можуть бути більш конкурентоспроможними під час залучення коштів державних фондів, міжнародної технічної допомоги та інших джерел фінансування, відповідно громади Львівщини очікують вагомих результатів від такої співпраці.

Територіальні громади Львівської агломерації, взявши за зразок світовий досвід та власні успішні практики, зможуть досягти консенсусу та об'єднатися з метою розв'язання спільних проблем, у

тому числі у сфері охорони довкілля та управління побутовими відходами.

Співпраця територіальних громад Львівської агломерації у сфері управління відходами спрямована на формування інтегрованої міжмуніципальної системи управління відходами, підвищення ефективності використання ресурсів та досягнення відповідності вимогам національного і європейського законодавства.

Передусім очікуваним результатом міжмуніципальної взаємодії є створення узгодженої агломераційної моделі управління побутовими відходами, що передбачає координацію планування інфраструктури, оптимізацію логістики перевезення відходів, уніфікацію підходів до тарифоутворення та впровадження єдиної системи обліку й моніторингу. Така модель дозволить зменшити фрагментарність рішень, уникнути дублювання витрат і забезпечити економію на масштабі.

Другим ключовим результатом є модернізація інфраструктури управління відходами, включаючи розвиток систем роздільного збирання, створення перевантажувальних станцій, оновлення спеціалізованої техніки, впровадження сучасних технологій оброблення та мінімізації захоронення. Координація інвестиційних рішень між громадами сприятиме раціональному розміщенню об’єктів і збалансованому розподілу фінансового навантаження.

Важливим наслідком співпраці є підвищення екологічної безпеки території агломерації шляхом скорочення обсягів захоронення відходів, ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ, зниження ризиків забруднення ґрунтів, поверхневих і підземних вод, а також зменшення викидів парникових газів. Узгоджена екологічна політика забезпечити системний підхід до управління природними ресурсами та мінімізації негативного впливу на довкілля.

Окремим результатом має стати інституційне посилення громад через формування постійних координаційних механізмів, створення спільних координаційних органів, установ або підприємств. Це сприятиме підвищенню прозорості, підзвітності та якості прийняття управлінських рішень.

У фінансово-економічному вимірі співпраця повинна забезпечити диверсифікацію джерел фінансування, залучення грантових і кредитних ресурсів, формування спільних інвестиційних програм та підвищення платіжної дисципліни населення. Узгоджена тарифна політика та спільне планування капітальних вкладень дозволять зменшити диспропорції між громадами та забезпечити стабільність функціонування системи.

У стратегічній перспективі реалізація зазначених напрямів співпраці має сприяти переходу до циркулярної моделі управління відходами, підвищенню рівня екологічної культури населення та формуванню сталого просторового розвитку агломерації на засадах ресурсоефективності, екологічної безпеки та міжмуніципальної солідарності. Як демонструє світовий досвід, зокрема у таких країнах

як Польща, Словаччина, Чехія функціонування агломерацій базується на співпраці сусідніх територіальних громад із великим містом. Територіальні громади Львівської агломерації характеризуються різною функціональною спеціалізацією та структурою економіки, зокрема у сферах туризму, промисловості та сільського господарства. Це зумовлює необхідність координації зусиль громад та розвитку міжмуніципальної співпраці для формування ефективної системи управління відходами. Одним із ключових питань є залучення фінансових ресурсів для розвитку інфраструктури управління відходами. Співпраця територіальних громад у межах агломерації створює додаткові можливості для реалізації масштабних проєктів та залучення міжнародної технічної допомоги, а також підвищує рівень інституційної спроможності та довіри з боку міжнародних партнерів.

Станом на 01.01.2026 року до складу Львівської агломерації увійшли 13 територіальних громад: Бібрська міська, Великолюбінська селищна, Городоцька міська, Давидівська сільська, Жовківська міська, Жовтанецька сільська, Куликівська селищна, Львівська міська, Мурованська сільська, Новояричівська селищна, Оброшинська сільська, Підберізцівська сільська та Пустомитівська міська територіальні громади. Зазначені громади виступили учасниками підготовки документа та надали вихідні дані для проведення аналізу.

У зв'язку з цим положення Стратегічного плану, аналітичні розрахунки, прогнозні показники та запропоновані заходи базуються на інформації територіальних громад – членів Асоціації «Львівська агломерація» та поширюються на територію цих громад. Водночас документ враховує ширший функціональний контекст розвитку Львівської агломерації та може слугувати основою для подальшого залучення інших громад агломерації до спільної системи управління відходами. Джерельною базою стали статистичні дані, матеріали програм соціально-економічного розвитку, бюджетна звітність, відомості про стан інфраструктури, системи управління відходами, екологічні показники, а також інформація щодо інституційної структури управління на місцевому рівні.

Таким чином, усі подальші розрахунки, оцінки, прогнозні сценарії та стратегічні пріоритети, визначені у Стратегії, ґрунтуються на узагальнених даних, отриманих від цих 13 територіальних громад, що забезпечує релевантність, обґрунтованість і територіальну репрезентативність прийнятих управлінських рішень.

1.2. Адміністративно-територіальний устрій, демографічна та соціальна характеристика територіальних громад

Львівська агломерація – центральна частина Львівського регіону, розташованого на заході України, у безпосередній близькості до кордону з ЄС. Вона включає 18 територіальних громад (ТГ), в тому числі 5 міських, 5 селищних та 8 сільських. Загальна кількість населених пунктів – 351, з них 7 міст, 9 селищ, 335 сіл.

Станом на 01.01.2026 року, до складу Львівської агломерації входять

наступні територіальні громади:

1. Давидівська сільська територіальна громада

Адміністративний центр – село Давидів

Населені пункти: 23 сільські населені пункти

Площа території громади: 226,2 км²

Чисельність населення: 20 696 осіб (станом на 01.01.2022 р.)

Відстань до Львова: автошляхами 15 км (Н09 – автошлях національного значення), залізницею 19 км

2. Бібрська міська територіальна громада

Адміністративний центр – місто Бібрка

Населені пункти: 1 місто, 1 селище, 44 сільські населені пункти

Площа території громади: 433,9 км²

Чисельність населення: 18 546 осіб (станом на 01.01.2022 р.)

Відстань до Львова: автошляхами 32 км (Н09 – автошлях національного значення), залізницею 28 км (через залізничну станцію Великі Глібовичі)

3. Львівська міська територіальна громада

Адміністративний центр – місто Львів

Населені пункти: 3 міста, 2 селища, 15 сільських населених пунктів

Площа території громади: 315,6 км²

Чисельність населення: 783 065 осіб (станом на 01.01.2022 р.)

Відстань до Києва: автошляхами: 543 км (Е40/М06 – європейський автошлях); залізницею: 575 км

4. Жовківська міська територіальна громада

Адміністративний центр – місто Жовква

Населені пункти: 1 місто, 48 сільських населених пунктів

Площа території громади: 453,6 км²

Чисельність населення: 34560 осіб (станом на 01.01.2022 р.)

Відстань до Львова: автошляхами: 30 км (Е372/М09 – європейський автошлях), залізницею 34 км

5. Мурованська сільська територіальна громада

Адміністративний центр – село Муроване

Населені пункти: 5 сільських населених пунктів

Площа території громади: 42,9 км²

Чисельність населення: 9563 осіб (станом на 01.01.2025 р.)

Відстань до Львова: автошляхами 1,4 км до м. Львів (дорога С141210 Муроване – Новий Яричів). Через громаду проходить залізнична гілка Львівської залізниці (Дубляни-Львівські)

6. Городоцька міська територіальна громада

Адміністративний центр – місто Городок

Населені пункти: 1 місто, 38 сільських населених пунктів

Площа території громади: 375,9 км²

Чисельність населення: 39 691 особа (станом на 01.01.2022 р.)

Відстань до Львова: автошляхами 29 км (М11 – автошлях міжнародного значення), залізницею 32 км

7. Новояричівська селищна територіальна громада

Адміністративний центр – селище Новий Яричів

Населені пункти: 1 селище, 17 сільських населених пунктів
Площа території громади: 221,0 км²
Чисельність населення: 18 542 особи (станом на 01.01.2022 р.)
Відстань до Львова: автошляхами 27 км (Е40/М06 – європейський автошлях), залізницею: 20 км

8. Пустомитівська міська територіальна громада

Адміністративний центр – місто Пустомити
Населені пункти: 1 місто, 9 сільських населених пунктів
Площа території громади: 95,7 км²
Чисельність населення: 15 204 особи (станом на 01.01.2022 р.)
Відстань до Львова: автошляхами 19 км (Т1416 –автошлях територіального значення), залізницею 19 км

9. Великолюбінська селищна територіальна громада

Адміністративний центр – селище Великий Любінь
Населені пункти: 1 селище, 15 сільських населених пунктів
Площа території громади: 132,4 км²
Чисельність населення: 9 473 осіб (станом на 01.01.2022 р.)
Відстань до Львова: автошляхами: 28 км (Н13 – автошлях національного значення); залізницею: 28 км

10. Оброшинська сільська територіальна громада

Адміністративний центр – село Оброшино
Населені пункти: 6 сільських населених пунктів
Площа території громади: 49,8 км²
Чисельність населення: 7 661 осіб (станом на 01.01.2021 р.)
Відстань до Львова: автошляхами 15 км

11. Підберізцівська сільська територіальна громада

Адміністративний центр – село Підберізці
Населені пункти: 11 сільських населених пунктів
Площа території громади: 124,551 км²
Чисельність населення: 7 072 осіб (станом на 01.01.2025 р.)
Відстань до Львова: 4,5 км до м.Винники Львівської міської ТГ (дорога М-09 (Тернопіль – Львів – Рава-Руська)), залізницею – відсутнє залізничне сполучення

12. Жовтанецька сільська територіальна громада

Адміністративний центр – село Жовтанці
Населені пункти: 14 сільських населених пунктів
Площа території громади: 150,4 км²
Чисельність населення: 10127 осіб (станом на 01.01.2022 р.)
Відстань до Львова: автошляхами 26 км (М06 – автошлях міжнародного значення), залізницею: 30 км (с. Велике Колодно)

13. Куликівська селищна територіальна громада

Адміністративний центр – селище Куликів
Населені пункти: 1 селище, 16 сільських населених пунктів
Площа території громади: 114,2 км²
Чисельність населення: 11654 особи (станом на 01.01.2022 р.)
Відстань до Львова: автошляхами 18 км (Е372/М09 – європейський автошлях), залізницею 24 км

Узагальнену характеристику територіальних громад Львівської агломерації наведено у таблиці 1.2.1.

Територіальна громада	Адмін. центр	Площа, км²	Населе-ння, осіб	Кількість населених пунктів	Відстань до Львова
Бібрська міська ТГ	м. Бібрка	433,9	18 546	46	32 км
Великолюбінська селищна ТГ	с-ще Великий Любінь	132,4	9 473	16	28 км
Городоцька міська ТГ	м. Городок	375,9	39 691	39	29 км
Давидівська сільська ТГ	с. Давидів	226,2	20 696	23	15 км
Жовківська міська ТГ	м. Жовква	453,6	34 560	49	30 км
Жовтанецька сільська ТГ	с. Жовтанці	150,4	10 127	14	26 км
Куликівська селищна ТГ	с-ще Куликів	114,2	11 654	17	18 км
Львівська міська ТГ	м. Львів	315,6	783 065	20	–
Мурованська сільська ТГ	с. Муроване	42,9	9 563	5	1,4 км
Новояричівська селищна ТГ	с-ще Новий Яричів	221	18 542	18	27 км
Оброшинська сільська ТГ	с.Оброшино	49,8	7 661	6	15 км
Підберізцівська сільська ТГ	с. Підберізці	124,6	7 072	11	4,5 км
Пустомитівська міська ТГ	м. Пустомити	95,7	15 204	10	19 км

Проведений аналіз просторово-територіальної організації та загальної характеристики територіальних громад у межах Львівської агломерації засвідчує наявність вираженої моноцентричної моделі розвитку з домінуючою роллю Львів як адміністративного, економічного та інфраструктурного ядра.
Просторова структура агломерації характеризується високим рівнем

функціональної інтеграції навколишніх громад із центральним містом, що проявляється у трудовій маятниковій міграції, транспортній залежності, концентрації ринку праці та соціальної інфраструктури.
Територіальні громади Львівської агломерації демонструють суттєву диференціацію за показниками площі, чисельності населення, щільності забудови та рівня урбанізації. Міські та селищні громади мають більш розвинену інженерну та соціальну інфраструктуру, тоді як сільські громади характеризуються розосередженим типом розселення, нижчою щільністю населення та обмеженими інституційними ресурсами. Така просторово-демографічна неоднорідність безпосередньо впливає на організацію системи надання публічних послуг, зокрема у сфері управління побутовими відходами.
Для оцінки перспектив демографічного потенціалу Львівської агломерації було проведено розрахунок прогнозної чисельності населення на десятирічний період (2026–2035 рр.). За базисний показник прийнято фактичну кількість населення громад станом на 2025 рік. Моделювання виконано із застосуванням методу складних відсотків, що дозволяє відобразити динаміку накопичувального приросту. У звіті представлено два варіанти розвитку подій: Оптимістичний сценарій, що базується на щорічному прирості 0,55%, та Реалістичний сценарій, який передбачає інтенсивніше зростання на рівні 1,0% на рік завдяки посиленню процесів субурбанізації та міграційної привабливості регіону
Представлений розрахунок базується на початкових даних про чисельність населення громад станом на 2025 рік. Метою моделювання є визначення потенційних змін демографічного ландшафту агломерації в умовах різних темпів соціально-економічного розвитку.
Для розрахунку використано математичну модель експоненціального зростання (метод складних відсотків), що дозволяє врахувати кумулятивний ефект щорічного приросту. Прогноз сформовано за двома сценаріями:
Оптимістичний сценарій (0,55% зростання на рік): передбачає стабільне відтворення населення та помірну внутрішню міграцію в межах теперішніх трендів розвитку приміських зон.
Реалістичний сценарій (1,0% зростання на рік): враховує активні процеси субурбанізації, розширення житлового фонду та посилення ролі агломерації як центру економічного тяжіння, що стимулює інтенсивний приплив нових мешканців.
Результати моделювання, наведені нижче, можуть бути використані для стратегічного планування інфраструктури, розрахунку навантаження на соціальну сферу та формування екологічних стратегій розвитку басейнів річок у межах Львівської агломерації.

Таблиця 1.2.2. Прогноз чисельності населення за Оптимістичним сценарієм (приріст 0,55% на рік) [джерело: прогноз надано розробниками СПУВ]

Громада	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Бібрська	18648	18751	18854	18958	19062	19167	19272	19378	19485	19593
Великолюбінська	9525	9578	9630	9683	9736	9790	9844	9898	9953	10008
Городоцька	39909	40129	40350	40572	40796	41020	41246	41473	41702	41932
Давидівська	20810	20925	21040	21156	21272	21389	21507	21626	21745	21865
Жовківська	34750	34941	35133	35327	35522	35717	35914	36111	36310	36511
Жовтанецька	10183	10239	10295	10352	10409	10466	10524	10582	10640	10699
Куликівська	11718	11783	11848	11913	11979	12045	12111	12178	12245	12313
Львівська	787372	791702	796074	800452	804872	809312	813768	818253	822765	827301
Мурованська	9616	9669	9722	9775	9829	9883	9938	9992	10047	10103
Новояричівська	18644	18747	18850	18953	19058	19163	19268	19374	19481	19589
Оброшинська	7703	7745	7788	7831	7874	7917	7961	8005	8049	8094
Підберізцівська	7111	7150	7189	7229	7269	7309	7349	7390	7431	7472
Пустомитівська	15288	15372	15456	15541	15627	15713	15799	15886	15974	16062

Таблиця 1.2.2. Прогноз чисельності населення за Оптимістичним сценарієм (приріст 0,55% на рік) [джерело: прогноз надано розробниками СПУВ]

Громада	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Бібрська	18648	18751	18854	18958	19062	19167	19272	19378	19485	19593
Великолюбінська	9525	9578	9630	9683	9736	9790	9844	9898	9953	10008
Городоцька	39909	40129	40350	40572	40796	41020	41246	41473	41702	41932
Давидівська	20810	20925	21040	21156	21272	21389	21507	21626	21745	21865
Жовківська	34750	34941	35133	35327	35522	35717	35914	36111	36310	36511
Жовтанецька	10183	10239	10295	10352	10409	10466	10524	10582	10640	10699
Куликівська	11718	11783	11848	11913	11979	12045	12111	12178	12245	12313
Львівська	787372	791702	796074	800452	804872	809312	813768	818253	822765	827301
Мурованська	9616	9669	9722	9775	9829	9883	9938	9992	10047	10103
Новояричівська	18644	18747	18850	18953	19058	19163	19268	19374	19481	19589
Оброшинська	7703	7745	7788	7831	7874	7917	7961	8005	8049	8094
Підберізцівська	7111	7150	7189	7229	7269	7309	7349	7390	7431	7472
Пустомитівська	15288	15372	15456	15541	15627	15713	15799	15886	15974	16062

Таблиця 1.2.3. Прогноз чисельності населення за реалістичним сценарієм (приріст 1,0% на рік) [джерело: прогноз надано розробниками СПУВ]

Громада	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Бібрська	18731	18919	19108	19299	19492	19687	19884	20083	20284	20487
Великолюбінська	9568	9663	9760	9858	9956	10056	10157	10258	10361	10464
Городоцька	40088	40489	40894	41303	41716	42133	42555	42980	43410	43844
Давидівська	20903	21112	21323	21536	21752	21969	22189	22411	22635	22861
Жовківська	34906	35255	35607	35963	36323	36686	37053	37424	37798	38176
Жовтанецька	10228	10331	10434	10538	10644	10750	10858	10966	11076	11187
Куликівська	11771	11888	12007	12127	12248	12371	12495	12620	12746	12873
Львівська	790896	798805	806793	814861	823009	831239	839552	847947	856427	864991
Мурованська	9659	9755	9853	9951	10051	10151	10253	10355	10459	10563
Новояричівська	18727	18915	19104	19295	19488	19683	19880	20078	20279	20482
Оброшинська	7738	7815	7893	7972	8052	8132	8214	8296	8379	8463
Підберізцівська	7143	7214	7286	7359	7433	7507	7582	7658	7735	7812
Пустомитівська	15356	15510	15665	15821	15979	16139	16301	16464	16628	16795

Встановлено, що формування агломерації відбувається в умовах активної субурбанізації, що спричиняє зростання навантаження на інженерну та транспортну інфраструктуру периферійних громад. Розширення житлової забудови за межами адміністративних кордонів Львова без синхронізованого розвитку інфраструктури створює додаткові виклики для просторового планування та фінансового забезпечення громад.

Водночас територіальна компактність агломерації та розвинені транспортні зв'язки формують передумови для міжмуніципальної координації та оптимізації використання ресурсів.

Просторова близькість громад дозволяє реалізовувати спільні інфраструктурні проєкти, забезпечувати економію на масштабі та впроваджувати інтегровані моделі врядування на агломераційному рівні.
Подальший розвиток потребує узгодження стратегічного та просторового планування, формування механізмів координації між громадами та забезпечення збалансованого територіального розвитку з урахуванням агломераційних ефектів.

1.3. Характеристика природно-географічного стану територіальних громад

Територія агломерації охоплює 18 територіальних громад із загальною площею близько 3,6 тис. км² та населенням понад 1 млн осіб (станом на початок 2022 року), що зумовлює поєднання природних і урбанізованих ландшафтів у межах відносно компактного простору. Природно-географічні умови мають визначальний вплив на просторову організацію розселення, структуру землекористування, розвиток інженерної інфраструктури та екологічну стійкість громад.
Територіальні громади агломерації розташовані в зоні контакту кількох фізико-географічних областей: західної частини Волинсько-Подільської височини, Розточчя, Малого Полісся та Передкарпаття. Така регіональна мозаїчність зумовлює різноманітність природних умов у межах агломерації.
Північні та північно-східні громади тяжіють до зони Малого Полісся, що характеризується зниженим, слабохвилястим рельєфом, підвищеною зволоженістю та наявністю алювіальних і водно-льодовикових відкладів. Центральна частина, включно з містом Львів, розташована в межах Львівського плато та пасма Розточчя – морфоструктурного елементу, який є вододільною височиною між басейнами Балтійського та Чорного морів.
Південні громади частково входять до Передкарпатського прогину, що зумовлює поступовий перехід до передгірських форм рельєфу.
Таке положення в зоні вододілу є важливою географічною особливістю, оскільки визначає напрями поверхневого стоку, гідрографічну структуру та гідрологічний режим території.
Геологічна будова та рельєф.
Геологічна основа території представлена переважно осадовими відкладами мезозойського та кайнозойського віку, перекритими четвертинними лесоподібними суглинками, алювіальними й делювіальними відкладами. Для Передкарпатської частини характерні флішеві товщі, що формують хвилясто-горбистий рельєф. Особливості рельєфу території Львівської агломерації наведено на рисунку 1.3.1.

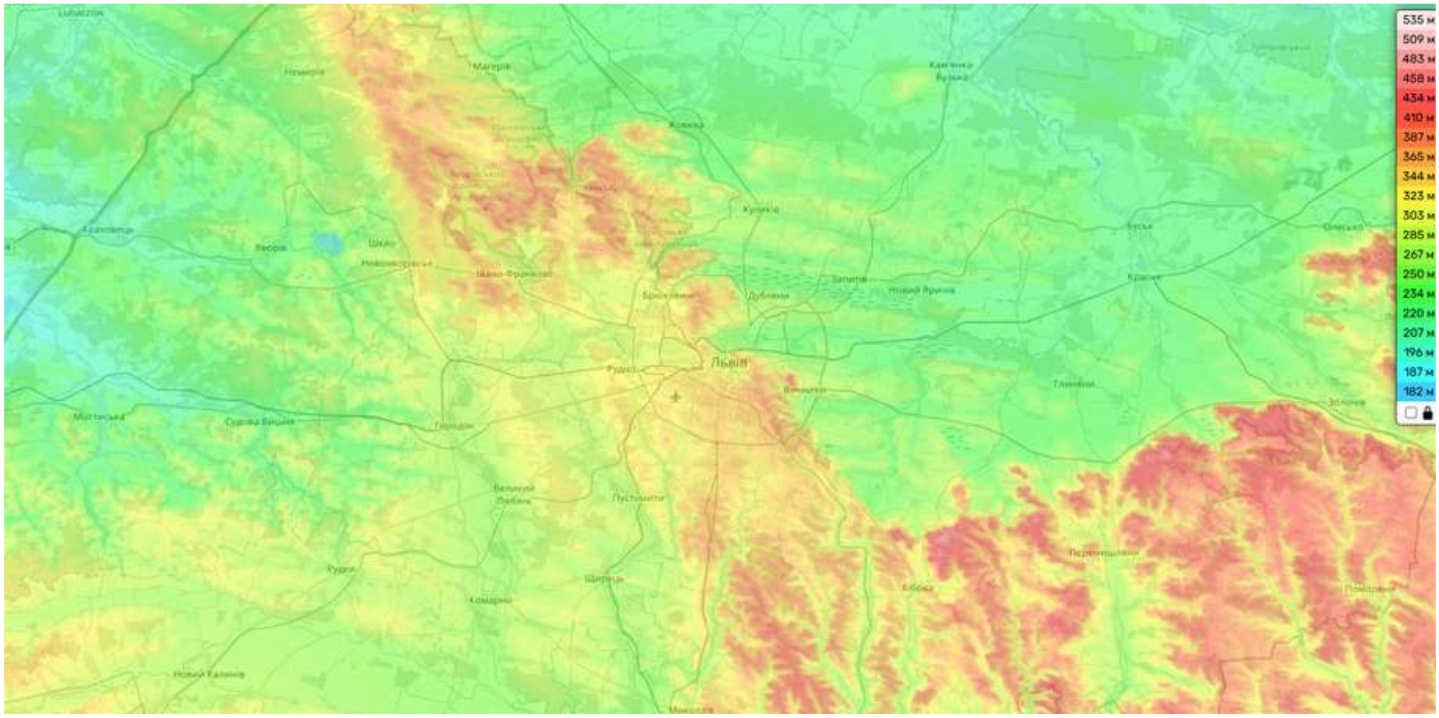

Рисунок 1.3.1. Рельєф території Львівської агломерації
[джерело: відкриті картографічні дані]

Абсолютні висоти в межах агломерації коливаються в середньому від 230–250 м у знижених частинах до 350–400 м на підвищеннях Розточчя. Рельєф загалом хвилястий, місцями горбистий, із розвиненою яружно-балковою мережею. Наявність схилів різної експозиції та крутизни має значення для:

- розвитку ерозійних процесів;
- формування мікрокліматичних умов;
- обмежень у забудові;
- проєктування транспортної інфраструктури.

Для детальнішої характеристики природно-географічних умов території Львівської агломерації доцільно розглянути особливості мезорельєфу. Карта просторового поширення основних форм мезорельєфу наведена на рис. 1.3.2.

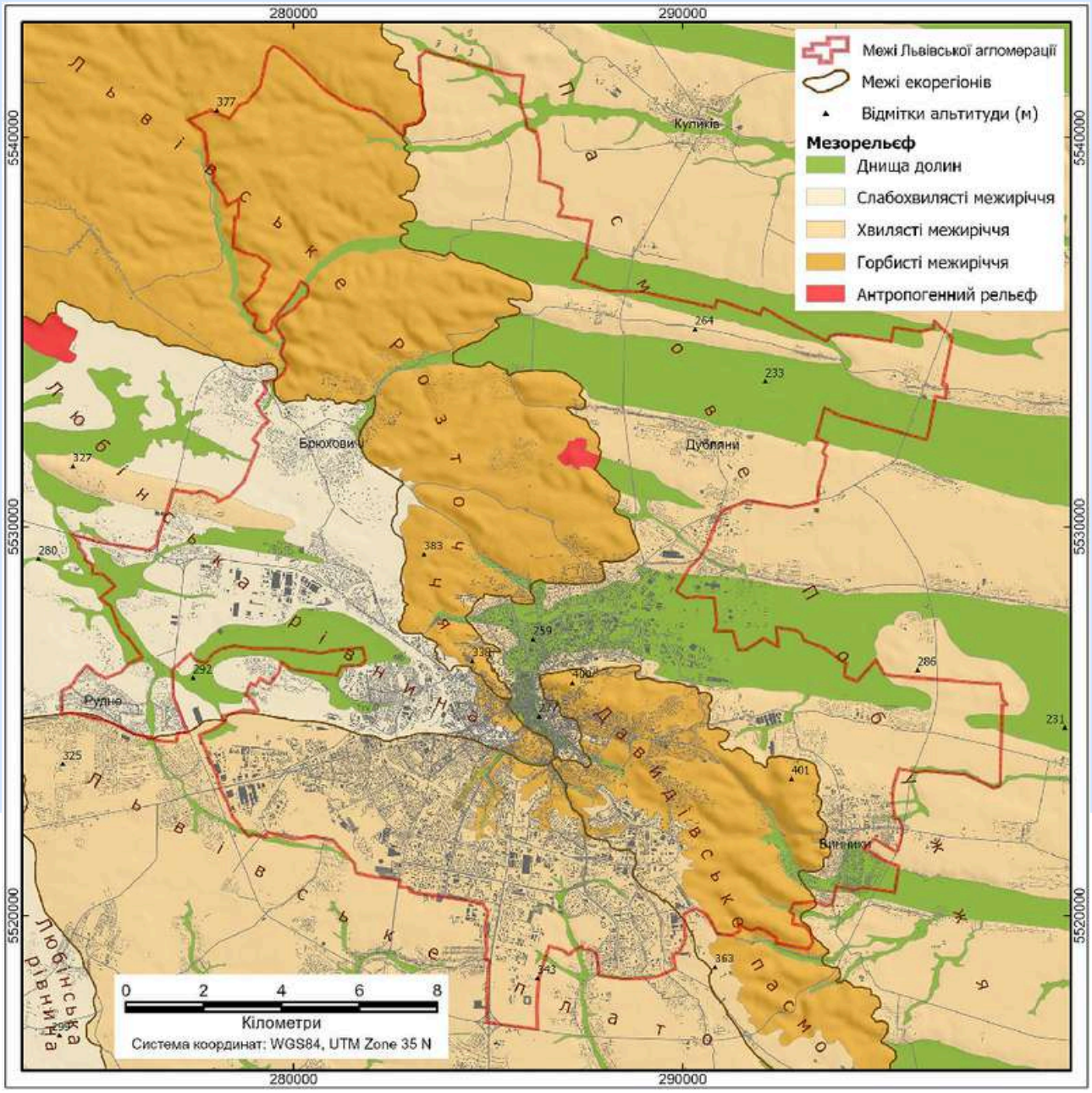

Рисунок 1.3.2. Карта мезорельєфу території Львівської агломерації [джерело: відкриті картографічні матеріали]

Львівське Розточчя та Давидівське пасмо, які формують відповідно північно-західний та південно-східний сектори Львівської агломерації, є горбистими грядами з асиметричними схилами. Стрімкіші та довші схили, розчленовані долинами потоків і ярами, опускаються на схід до пониззя Пасмового Побужжя. Західні схили є менш виразними. Максимальні альтитуди Давидівського пасма сягають понад 400 м (Високий Замок – 409 м, Чатова Скеля – 401 м), а Львівського Розточчя – понад 380 м; мінімальні альтитуди становлять 250-270 м у днищах долин на межі з Пасмовим Побужжям. Корінні гірські породи маастрихта та баденія на схилах і вершинах тут здебільшого перекриті елювіально-колювіальним лесовидним суглинком, а в днищах відносно вузьких долин – суглинковим алювієм, мулом і торфом.

На Львівському Розточчі західні схили, які межують з Любінською рівниною, переважно складені елювіально-колювіальним піском і супіском. Наскрізні долини Клепарівського та Гомулецького потоків і р. Млинівки розчленовують Львівське Розточчя на чотири окремі масиви.

Львівське плато займає південно-західний сектор Львівської агломерації. Воно відзначається широкими, практично пласкими, вододільними поверхнями та переважно пологими короткими схилами, що опускаються до вузьких днищ долин потоків. Альтитуда вододілів зрідка перевищує 340 м, а в днищах потоків не опускається нижче 300 м. Поверхня вкрита кількаметровою товщею лесовидних елювіально-колювіальними. Через це тут зустрічаються карст і просадні форми мікрорельєфу.

Любінська рівнина, яка розташована на заході Львівської агломерації, займає загалом дещо нижчий гіпсометричний рівень, ніж Львівське плато.

Максимальні альтитуди спостерігаються на межі з Розточчям і сягають 350 м. Однак широкі хвилясті знижені вододільні поверхні з невираженими схилами переважно не перевищують 320 м. Вони складені головно флювіогляціальними та еоловими пісками, підстеленими глиною, інодівалунною глиною – мореною. Лише на добре вираженому пасмовому підвищенні, на якому розташоване с. Кожичі, спостерігається еолово-колювіальний лесовидний супісок-суглинок. Днища долин дуже широкі у верхів'ях і характерні різкими звуженнями. Їхні альтитуди лежать в діапазоні 280 – 305 м. Вони виповнені торфом, який залягає на флювіогляціальному піску.

Пасмове Побужжя творить східний сектор Львівської агломерації, а також північну і центральну частини міста Львова. Цей екорегіон займає найнижчий альтитудний рівень, його геологічний фундамент складений маастрихтським мергелем, а мезорельєф є поєднанням широких днищ долин, розділених невисокими пасмами з пологими схилами, які простягаються у субширотному напрямі. Пасма мають пласкі вододільні поверхні, які не перевищують альтитуду у 290 м, пологі короткі схили і вкриті еолово-колювіальними лесовидним супіском-суглинком. Днища долин займають висоти від 270 м у центрі Львова до 230 м на східній межі Львівської агломерації. Вони виповнені торфом і флювіогляціальним піском.

Львівська улоговина сформувалася на стику усіх п'яти екорегіонів, описаних вище. Її днищем є колишня заболочена заплава річки Полтви, а також прилеглі пологі схили-педіменти, складені елювієм мергелю, на яких сформувався історичний центр міста. Альтитуди тут становлять 270-280 м.

У межах урбанізованих територій значна частина природного рельєфу зазнала трансформації внаслідок планувальних робіт, намивів і терасування, однак морфологічна структура території продовжує впливати на водовідведення та інженерно-геологічні умови забудови.

Кліматичні умови.

Клімат територіальних громад є помірно континентальним із достатнім зволоженням. Він формується під впливом західного переносу повітряних мас з Атлантики та орографічного бар'єру Карпат.

Основні кліматичні показники:

- середня температура січня: від −3 °C до −5 °C;
- середня температура липня: +17...+19 °C;
- тривалість безморозного періоду: 150–170 днів;
- середньорічна кількість опадів: 650–750 мм (у південних частинах – до 800 мм).

Розподіл опадів має виражений максимум у літній період, що підсилює ризики локальних паводків та поверхневого змиву ґрунтів. У зимовий період характерні нестійкий сніговий покрив і часті відлиги.

Кліматичні умови загалом є сприятливими для ведення сільського господарства та проживання населення, однак сучасні тенденції кліматичних змін (підвищення середньорічної температури, збільшення кількості екстремальних опадів) потребують адаптаційних заходів у сфері водного господарства та просторового планування.

Гідрографічна характеристика.

Територія агломерації розташована в межах двох великих басейнів:

- басейну Західного Бугу (Балтійський напрямок стоку);
- басейну Дністра (Чорноморський напрямок стоку).

Західний Буг є транскордонною річкою, що формує частину гідрографічної мережі північних громад. Дністер та його притоки впливають на південні території. Окрім великих річок, значну роль відіграють малі річки, струмки та штучні водойми.

Гідрографічна мережа є важливим елементом природно-географічної структури території та суттєво впливає на просторовий розвиток населених пунктів, формування природних ландшафтів і планування господарської діяльності. Просторове розміщення основних водних об'єктів на території Львівської агломерації наведено на рис. 1.3.3.

Особливості гідрографічної мережі:

- густа система малих водотоків;
- наявність ставків та водосховищ господарського призначення;

локальні підтоплення в зонах із низькою пропускною здатністю русел;

- чутливість малих річок до антропогенного навантаження.

В межах урбанізованої зони відзначається часткова каналізація та регулювання русел, що знижує природну самоочисну здатність водних об'єктів.

Ґрунтовий покрив.

Ґрунтовий покрив характеризується значною різноманітністю.

Поширені:

- сірі та темно-сірі лісові ґрунти;
- дерново-підзолисті ґрунти;
- чорноземи опідзолені;
- лучні та лучно-болотні ґрунти в долинах річок.

Сільськогосподарські угіддя займають значну частину території громад поза межами суцільної міської забудови. Родючість ґрунтів є достатньою для вирощування зернових, технічних і кормових культур.

Основні проблеми ґрунтового покриву:

- водна ерозія на схилах;
- деградація внаслідок інтенсивного землекористування;
- ущільнення ґрунтів у приміських зонах забудови;
- локальне забруднення поблизу транспортних коридорів і промислових об'єктів.

Рослинність і природно-заповідний фонд.

Територія характеризується поєднанням лісових, лучних та агроландшафтів. Лісистість у межах області становить близько 30 %, однак у межах агломерації вона є нерівномірною.

Переважають:

- буково-грабові та дубові ліси;
- мішані насадження;
- вторинні ліси та полезахисні смуги.

Важливим елементом просторової структури Львівської агломерації є природний каркас території, який забезпечує екологічну рівновагу, збереження природних ландшафтів та формування сприятливих умов для проживання населення. Просторове розміщення основних елементів природного каркасу Львівської агломерації наведено на рис. 1.3.4.

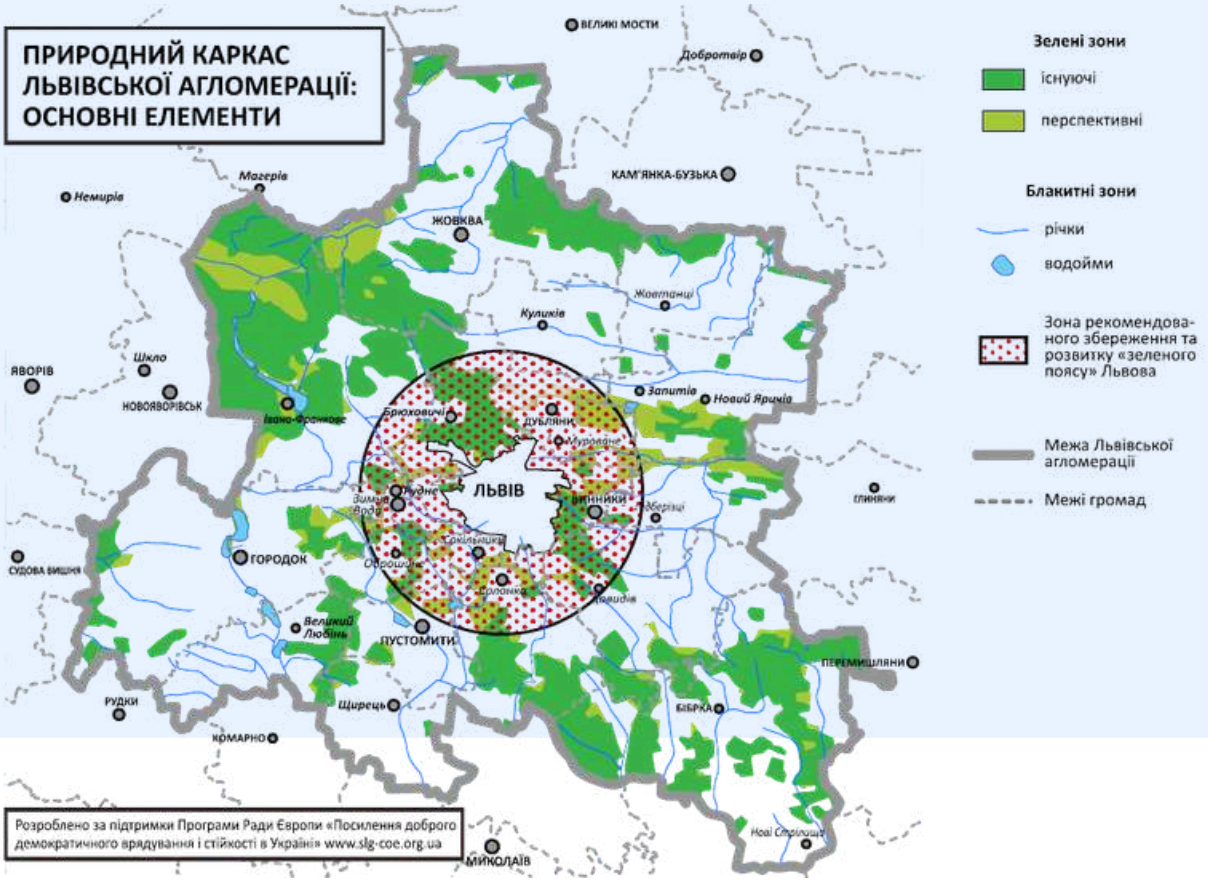

Рисунок 1.3.4. Основні елементи природного каркасу Львівської агломерації і можливий «зелений пояс» Львова
[джерело: дані Стратегії розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року]

Частина природних територій входить до складу об’єктів природно-заповідного фонду, включно з регіональними ландшафтними парками та заказниками. Наявність зелених зон у приміських громадах виконує важливу екологічну функцію – регулювання мікроклімату, очищення повітря, підтримка біорізноманіття.
Природно-заповідний фонд Львівської агломерації є основою її «зеленого каркаса», що забезпечує екологічну стабільність урбанізованого середовища. Ключовим об'єктом у північній частині агломерації є Регіональний ландшафтний парк «Равське Розточчя» та південні межі Яворівського національного природного парку, які охоплюють територію Жовківської та сусідніх громад. Ці лісові масиви виконують роль потужного природного фільтра, що регулює якість повітря та підтримує водний баланс малих річок басейну Західного Бугу.
Внутрішнє кільце агломерації представлене численними об’єктами місцевого значення, що безпосередньо інтегровані в рекреаційну інфраструктуру приміських громад. Важливе значення має зоологічний дендропарк «Оброшино» (Оброшинська громада), який поєднує наукову цінність із високим рекреаційним потенціалом.

Також значну екологічну вагу мають заповідні урочища та пам'ятки природи у Городоцькій та Пустомитівській міських територіальних громадах, зокрема лісові заказники «Завадівський», «Гряда», «Великолюбінський», «Винниківський», «Чортова Скеля» та долини річок, що є природними коридорами для міграції біоти та підтримки біорізноманіття.

Окреме місце посідає РЛП «Знесіння», який розташований безпосередньо в межах Львівської міської ТГ. Він слугує моделлю гармонійного співіснування заповідної зони та міського ландшафту. Наявність таких зон у приміських територіальних громадах Львівської Агломерації (наприклад, парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва у Великому Любені, Пустомитах, Жовкві) дозволяє розосередити рекреаційне навантаження, запобігаючи деградації природних екосистем у центрі агломерації та створюючи умови для розвитку сталого туризму.

Небезпечні природні процеси.

Для території характерні такі природні ризики:

- водна ерозія ґрунтів;
- локальні паводки після інтенсивних опадів;
- підтоплення заплавних територій;
- зсувні процеси на схилах у південній частині агломерації;
- техногенно-природні ризики в зонах інтенсивної забудови.

Інтенсивність цих процесів зростає під впливом урбанізації та зміни клімату.

Загалом, природно-географічні умови територіальних громад Львівської агломерації характеризуються високим ступенем різноманітності та загальною сприятливістю для розвитку поселень, інфраструктури та господарської діяльності. Водночас поєднання урбанізованих і природних ландшафтів створює підвищене антропогенне навантаження на водні ресурси, ґрунтовий покрив і зелені зони.

З огляду на стратегічні документи розвитку агломерації, природно-географічний потенціал слід розглядати як базовий ресурс для формування екологічно збалансованої моделі просторового розвитку, що передбачає:

- збереження вододільних і лісових територій;
- інтегроване управління басейнами малих річок;
- протиерозійні заходи;
- обмеження хаотичної забудови на схилах;
- розвиток мережі зелених і рекреаційних зон.

1.4. Економічна характеристика територіальних громад

Економічна характеристика територіальних громад, що входять до складу Львівської агломерації, визначається поєднанням потужного міського ядра – міста Львова – та функціонально пов'язаних із ним приміських териоріальних громад.

Така просторово-економічна структура формує поліцентричну модель розвитку, в якій домінує сектор послуг, водночас зберігається значна роль промисловості, будівництва, логістики та аграрного виробництва. Економічний потенціал громад базується на вигідному транспортно-географічному положенні, розвиненій інфраструктурі, концентрації людського капіталу та високому рівні підприємницької активності.
Економіка територіальних громад агломерації має диверсифіковану структуру, однак її ядром є третинний сектор. Частка сфери послуг у валовій доданій вартості регіону є домінуючою та включає:

- інформаційно-комунікаційні технології;
- фінансові та страхові послуги;
- освіту і наукову діяльність;
- охорону здоров'я;
- туризм і готельно-ресторанний бізнес;
- адміністративні та професійні послуги.

Водночас в межах агломерації зосереджені підприємства переробної промисловості, харчового виробництва, машинобудування, легкої промисловості та будівельної індустрії. Для приміських громад характерне поєднання індустріальних зон, складських та логістичних комплексів та аграрного виробництва.
Така багатогалузева структура забезпечує відносну стійкість економіки до зовнішніх шоків та створює передумови для формування локальних виробничих і сервісних кластерів.

Промисловий потенціал.
Промисловість агломерації представлена підприємствами різного масштабу – від великих виробничих комплексів до малих і середніх компаній.
Основні напрями:

- харчова та переробна промисловість (молочна, м'ясна, хлібопекарська, пивоварна);
- машинобудування та електротехнічне виробництво;
- виробництво будівельних матеріалів;
- деревообробка та меблева галузь.

Важливою складовою економічного потенціалу Львівської агломерації є діяльність великих і середніх підприємств, які формують виробничу основу регіональної економіки, забезпечують зайнятість населення та генерують значні податкові надходження до місцевих бюджетів.
Підприємства різних галузей – харчової, машинобудівної, легкої промисловості, логістики та енергетики – розміщені як у межах міста Львова, так і на територіях прилеглих громад, формуючи єдиний економічний простір агломерації.
Перелік найбільших суб'єктів господарювання, що здійснюють діяльність на території Львівської агломерації та мають вагомий вплив на її економічний розвиток, наведено в таблиці 1.4.1.

Таблиця 1.4.1. Найбільші суб'єкти господарювання, що здійснюють діяльність на території Львівської агломерації
[джерело: дані територіальних громад Львівської агломерації]

Назва підприємства	Сфера діяльності	Розташува-ння (Громада/ Локація)	Короткий опис
ОККО (Концерн Галнафтогаз)	Енергетика, ритейл нафтопродуктів	м. Львів (головний офіс)	Один із найбільших платників податків та роботодавців регіону (мережа АЗС).
Nestle (ТОВ «Нестле Україна»)	Харчова промисловість	м. Львів (фабрика «Світоч»)	Виробництво кондитерських виробів та кави; один із найбільших іноземних інвесторів.
Концерн Електрон	Машинобудування	м. Львів	Виробництво трамваїв, тролейбусів, електробусів та спеціальної техніки.
Fujikura Automotive Ukraine	Автомобільна промисловість	с. Підрясне (Львівська МТГ)	Виробництво електрообладнання (джгутів) для автомобілів європейських марок.
ПрАТ «Компанія Ензим»	Харчова промисловість, Біотехнології	м. Львів	Найбільший виробник дріжджів в Україні, експортує продукцію у понад 20 країн.
Bader-Ukraine (Бадер)	Легка промисловість	м. Городок (Городоцька МТГ)	Провідний виробник шкіряних сидінь для автомобілів (Audi, BMW, Mercedes).
ТОВ «Транс-Сервіс-1»	Вантажні перевезення	с. Басівка (Сокільницька СТГ)	Один із найбільших автотранспортних перевізників України (спеціалізація: харчові наливні та сипучі вантажі).
Галка (Львівська кавова фабрика)	Харчова промисловість	м. Львів	Стабільне підприємство з повним циклом переробки кави, значний експортер.
Львівський холодокомбінат (ТМ «Лімо»)	Харчова промисловість	м. Львів	Один із лідерів ринку морозива в Україні з потужною складською інфраструктурою.
ПП «Оліяр» (ТМ «Майола»)	Харчова промисловість (олійно-жирова)	с. Ставчани (Оброшинська СТГ)	Один із найбільших виробників рослинної олії в Україні. Має потужний завод із переробки олійних культур та власний логістичний парк.

Частина виробничих потужностей зосереджена в індустріальних зонах та індустріальних парках, що функціонують в межах міської та приміської території. Наявність кваліфікованої робочої сили та близькість до кордону з країнами ЄС підсилюють експортну орієнтацію окремих підприємств.
Водночас існують виклики, пов'язані з необхідністю модернізації основних фондів, впровадженням енергоефективних технологій та дотриманням екологічних стандартів.

Сектор інформаційних технологій та креативних індустрій.
Місто Львів є одним із провідних центрів IT-індустрії в Україні. В межах агломерації сформувався потужний кластер інформаційних технологій, який включає аутсорсингові компанії, продуктові стартапи та R&D-підрозділи міжнародних корпорацій. Сектор IT характеризується високою часткою експорту послуг, значним рівнем доданої вартості та концентрацією висококваліфікованих спеціалістів.
Розвиток IT-сфери стимулює зростання суміжних галузей — комерційної нерухомості, освіти, фінансових послуг та креативних індустрій. Це формує мультиплікативний ефект для економіки громад агломерації.

Малий і середній бізнес.
Малий і середній бізнес відіграє системоутворюючу роль у структурі економіки територіальних громад. Основні напрями діяльності:
- роздрібна та оптова торгівля;
- сфера громадського харчування;
- будівництво та ремонтні послуги;
- транспортні та логістичні послуги;
- побутове обслуговування населення.

Високий рівень підприємницької активності пов'язаний із концентрацією людського капіталу, наявністю освітніх закладів і сформованою бізнес-екосистемою. Приміські громади демонструють зростання кількості суб'єктів господарювання у зв'язку з процесами субурбанізації та розвитком житлового будівництва.

Аграрний сектор.
Попри домінування міського ядра, в межах агломерації зберігається значна частка сільськогосподарських угідь, особливо в периферійних громадах. Основні напрями аграрного виробництва:
- вирощування зернових і технічних культур;
- овочівництво та садівництво;
- тваринництво (молочне та м'ясне);
- птахівництво.

Аграрний сектор орієнтований як на забезпечення місцевого споживчого ринку, так і на міжрегіональну торгівлю. Водночас відзначається поступова концентрація земельних ресурсів у великих агропідприємствах та зменшення ролі дрібних господарств.

Транспортно-логістична інфраструктура.
Економічний розвиток територіальних громад суттєво залежить від транспортної доступності. Агломерація має вигідне розташування на перетині міжнародних транспортних коридорів. Функціонують:
- міжнародний аеропорт (наразі не функціонує через воєнний стан);
- залізничні вузли;
- автомобільні магістралі національного та міжнародного значення;
- логістичні центри й складські комплекси.

Транспортна інфраструктура забезпечує інтеграцію економіки громад у національні та міжнародні ринки, сприяє розвитку експорту та залученню інвестицій.

Інвестиційна привабливість та фінансова база громад.
Територіальні громади агломерації характеризуються відносно високим рівнем інвестиційної активності порівняно з середніми показниками по Україні. Основними факторами інвестиційної привабливості є:
- географічна близькість до країн ЄС;
- розвинена освітня та наукова база;
- наявність кваліфікованої робочої сили;
- сформована підприємницька екосистема;
- підтримка міжнародних донорських програм.

Доходна частина місцевих бюджетів формується за рахунок податку на доходи фізичних осіб, місцевих податків і зборів, акцизних надходжень та трансфертів із державного бюджету. Фінансова спроможність громад є неоднорідною: центральна громада має значно більший ресурсний потенціал порівняно з периферійними.

Ринок праці та людський капітал.
Ринок праці агломерації характеризується високою концентрацією кваліфікованих кадрів, значною часткою зайнятих у сфері послуг та порівняно нижчим рівнем безробіття у довоєнний період порівняно з середніми показниками по країні.

Освітня мережа включає університети, коледжі та професійно-технічні заклади, що забезпечують підготовку кадрів для ІТ-сектору, медицини, будівництва, промисловості та сфери обслуговування. Це формує конкурентну перевагу громад у залученні інвесторів.

Незважаючи на значний потенціал, економіка територіальних громад стикається з рядом системних викликів:
диспропорції між центральною та периферійними громадами;
навантаження на інженерну інфраструктуру внаслідок субурбанізації;
залежність окремих секторів від зовнішніх ринків;
потреба в модернізації виробничих потужностей;
наслідки воєнних дій для інвестиційного клімату.

Вирішення цих проблем потребує інтегрованого підходу до планування просторового розвитку, диверсифікації економіки та посилення міжмуніципальної кооперації.

Економіка територіальних громад Львівської агломерації характеризується високим рівнем диверсифікації, домінуванням сфери послуг і формуванням інноваційного сектору, зокрема IT-індустрії. Поєднання промислового, аграрного та сервісного компонентів забезпечує відносну стійкість економічної системи. Подальший розвиток має ґрунтуватися на підвищенні інноваційності, екологізації виробництва, зміцненні фінансової спроможності громад і розвитку інфраструктури.

1.5. Інституційна структура управління побутовими відходами

Інституційна структура управління побутовими відходами територіальних громад Львівської агломерації сформована відповідно до вимог чинного законодавства України у сфері місцевого самоврядування та управління відходами базується на поєднанні функцій органів місцевого самоврядування, виконавчих органів рад, комунальних підприємств та безпосередніх операторів ринку.

Така система має багаторівневу організацію та забезпечує координацію стратегічного планування, регіонального управління, місцевої реалізації політики у сфері управління відходами та операційного надання відповідних послуг.

Схематичне відображення багаторівневої інституційної структури управління побутовими відходами наведено на рисунку 1.5.1.

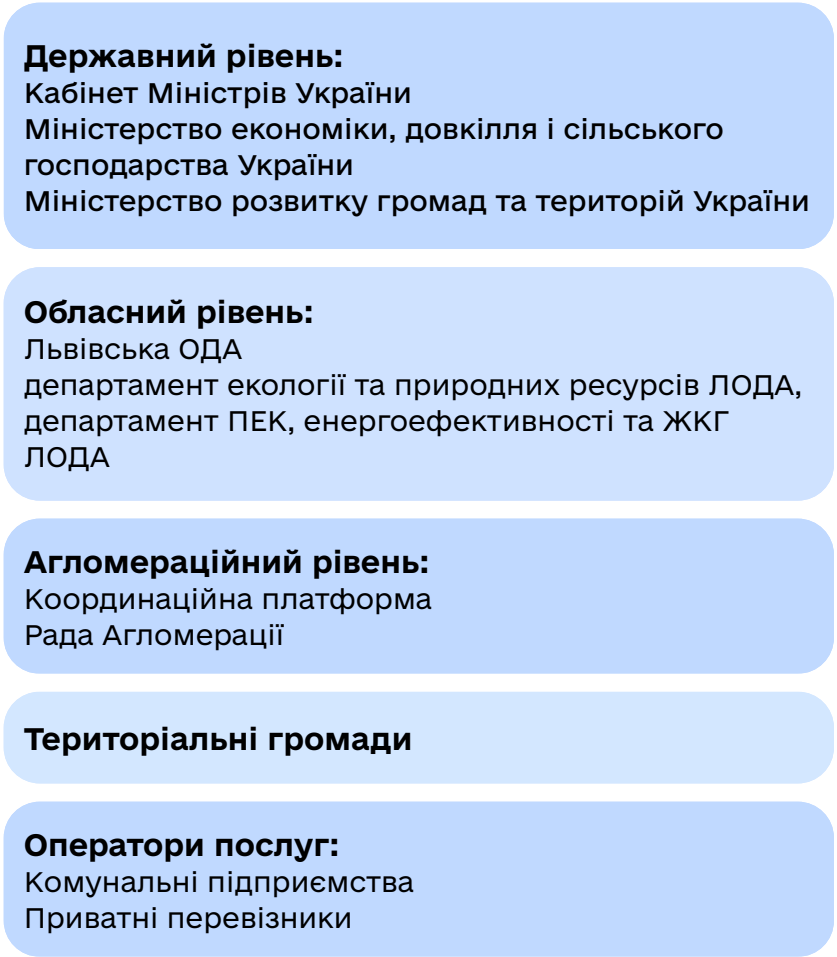

Рисунок 1.5.1. [джерело: складено розробниками СПУВ на основі нормативно-правових актів у сфері управління відходами]

Розподіл функцій між основними суб’єктами управління у сфері побутовими відходами наведені в таблиці 1.5.1.

Таблиця 1.5.1. Розподіл функцій між суб’єктами багаторівневої системи управління побутовими відходами
[джерело: складено розробниками СПУВ на основі нормативно-правових актів у сфері управління відходами]

Рівень	Суб'єкти управління	Основні функції
Державний	КМУ, Мінекономіки, Мінрозвитку	Стратегія, законодавство, нормативи
Обласний	Львівська ОДА: департамент екології та природних русурсів ЛОДА, департамент ПЕК, енергоефективності та ЖКГ ЛОДА	Регіональні програми, координація, моніторинг
Агломераційний	Координаційна платформа Рада Агломерації	Міжмуніципальне співробітництво, спільні проєкти
Громади	Територіальні громади	Виконання повноважень на місцях, замовлення послуг
Операційний	КП, приватні перевізники	Безпосереднє надання послуг, експлуатація об’єктів оброблення відходів

Інституційна модель структури передбачає багаторівневу систему управління побутовими відходами, що включає стратегічний, організаційно-адміністративний та операційний рівні.
Структура управління у Львівській міській територіальній громаді.
У межах Львівської міської територіальної громади функції у сфері управління побутовими відходами покладені на виконавчі органи міської ради. Ключову роль відіграє Департамент житлового господарства та інфраструктури Львівської міської ради, у структурі якого діє управління житлового господарства та відділ поводження з відходами.
Повноваження департаменту визначені ухвалою міської ради від 08.07.2021 № 1081 «Про розмежування повноважень між виконавчими органами Львівської міської ради» (зі змінами та доповненнями), а положення про відділ поводження з відходами затверджене наказом директора департаменту від 19.04.2024 № 160/1. Таким чином, управління відходами в межах громади має нормативно закріплену організаційну основу.

До підпорядкованих комунальних підприємств, що здійснюють функції у сфері управління побутовими відходами, належать:

- ЛКП «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами»;
- ЛКП «ТФ «Львівспецкомунтранс»

ЛКП «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами» забезпечує функціонування муніципальної системи управління відходами, укладає договори із суб'єктами господарювання на виконання окремих операцій, укладає договори зі споживачами, формує єдину інформаційну базу абонентів, здійснює розрахунок середньозваженого тарифу та проводить претензійно-позовну роботу з боржниками. Такий функціональний розподіл дозволяє відокремити адміністративно-регуляторні функції від операційної діяльності.

Окрім комунальних підприємств, у Львівській міській ТГ до надання послуг залучені приватні оператори, зокрема ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент», ТОВ «Спецавтотранс-Львів», ТОВ «Грінера Україна», ТОВ «Санком-Львів».

Це свідчить про використання змішаної моделі управління, в якій поєднуються муніципальні та приватні механізми надання послуг.

Окрему роль у реалізації інфраструктурних проєктів відіграють ЛКП «Зелене місто» (у сфері стратегічних інвестиційних проєктів та розвитку інфраструктури) та ДП «Боднарівка» ЛКП «Зелений Львів», підпорядковані відповідним департаментам міської ради. Це формує розширену інституційну мережу, що охоплює як поточне адміністрування, так і стратегічне планування.

1.5.2. Інституційна структура в інших територіальних громадах агломерації

У територіальних громадах Львівської агломерації, структура управління відходами має різний рівень інституційної складності.

У Великолюбінській територіальній громаді відповідальність покладена на профільний відділ житлово-комунального господарства, цивільного захисту, благоустрою, інфраструктури та земельних відносин селищної ради.

Операційне надання послуг здійснює ТзОВ «ЕКОВЕЙ ВЕЙСТ МЕНЕДЖМЕНТ», що свідчить про делегування функцій збирання та перевезення відходів приватному оператору.

В Оброшинській територіальній громаді функції управління відходами виконують відділ житлово-комунального господарства та благоустрою, а також відділ архітектури, землевпорядкування, екології та природних ресурсів. Такий підхід передбачає інтеграцію екологічної складової в систему управління відходами.

У Новояричівській територіальній громаді структурний підрозділ, відповідальний за управління відходами, відсутній, що свідчить про потребу інституційного посилення та формалізації відповідних функцій. Інші громади агломерації (зокрема Бібрська, Городоцька, Давидівська, Жовківська, Куликівська, Пустомитівська) функціонують на основі власних виконавчих органів місцевих рад, які забезпечують організацію надання послуг з управління відходами, укладають договори з операторами та здійснюють контроль за якістю надання послуг.

Інституційна модель управління побутовими відходами в межах агломерації характеризується:

- наявністю органу місцевого самоврядування як замовника послуги;
- виділенням уповноваженого структурного підрозділу або департаменту;
- створенням або визначенням комунального підприємства-адміністратора;
- залученням приватних операторів на конкурсній або договірній основі;
- розмежуванням функцій стратегічного планування, адміністрування та операційної діяльності.

У Львівській міській громаді ця модель є найбільш розвиненою та формалізованою, що зумовлено масштабами громади, чисельністю населення (729 202 осіб) та концентрацією інфраструктурних об'єктів.
На відміну від Львівської міської територіальної громади, де функціонує централізована модель з чітким розмежуванням повноважень між органом місцевого самоврядування, адміністратором послуги та операторами, в інших територіальних громадах Львівської агломерації інституційна структура має менш складну організаційну конфігурацію та характеризується нижчим рівнем спеціалізації.
У більшості територіальних громад (зокрема міських та селищних навколо обласного центру) функції організації системи управління побутовими відходами покладені безпосередньо на виконавчі органи місцевих рад або на управління житлово-комунального господарства. Адміністрування послуги, укладення договорів із перевізниками, визначення графіків вивезення та контроль за їх дотриманням здійснюються в межах загальної структури ЖКГ без створення окремої спеціалізованої установи.

Проблемні аспекти інституційної організації.
Загалом, проведений аналіз вихідних даних, наданих територіальними громадами, що входять до Львівської агломерації свідчить про наявність таких інституційних викликів:

- нерівномірний рівень організаційного забезпечення між громадами;
- відсутність окремих структурних підрозділів у частині громад;
- залежність від зовнішніх операторів без достатнього муніципального контролю;
- необхідність міжмуніципальної координації в межах агломерації.

Формування стратегічного плану управління побутовими відходами на період 2026–2035 років передбачає посилення координації між громадами та уніфікацію інституційних підходів.
Інституційна структура управління побутовими відходами територіальних громад Львівської агломерації є багаторівневою та диференційованою. Найбільш розвинена модель функціонує у Львівській міській територіальній громаді, де створено спеціалізований департамент, профільний відділ, комунальні підприємства-адміністратори та залучено приватних операторів.

1.6. Фінансово-економічне забезпечення системи управління побутовими відходами

Фінансово-економічне забезпечення системи управління побутовими відходами територіальних громад Львівської агломерації формується на основі поєднання бюджетних ресурсів органів місцевого самоврядування, коштів споживачів послуг, власних надходжень комунальних підприємств, інвестицій приватних операторів та грантово-кредитних ресурсів міжнародних фінансових інституцій. Така модель відповідає принципам фінансової самодостатності територіальних громад, закріпленим у Бюджетному кодексі України та законодавстві у сфері управління відходами.

Система фінансового забезпечення охоплює витрати на збирання, перевезення, оброблення, відновлення та видалення побутових відходів, а також адміністративні, інвестиційні та екологічні складові.

Фінансування системи управління побутовими відходами здійснюється за рахунок таких основних джерел:

1. Плата за послугу з управління побутовими відходами, що сплачується населенням, бюджетними установами та суб'єктами господарювання. Вона є базовим джерелом покриття операційних витрат (збирання, транспортування, захоронення або оброблення відходів).

2. Кошти місцевих бюджетів, що спрямовуються на:
   - компенсацію різниці в тарифах;
   - придбання контейнерів та спецтехніки;
   - ліквідацію несанкціонованих сміттєзвалищ;
   - реалізацію інвестиційних проєктів;
   - інформаційно-просвітницькі заходи.
3. Власні надходження комунальних підприємств, що формуються в результаті господарської діяльності, зокрема укладення договорів зі споживачами та суб'єктами господарювання.
4. Інвестиційні ресурси приватних операторів, залучених на договірних засадах до надання послуг.
5. Міжнародна технічна допомога та кредитні ресурси, спрямовані на модернізацію інфраструктури поводження з відходами.
6. Тарифна політика та економічне регулювання.

Узагальнену схему формування джерел фінансування системи управління побутовими відходами наведено на рисунку 1.6.1.

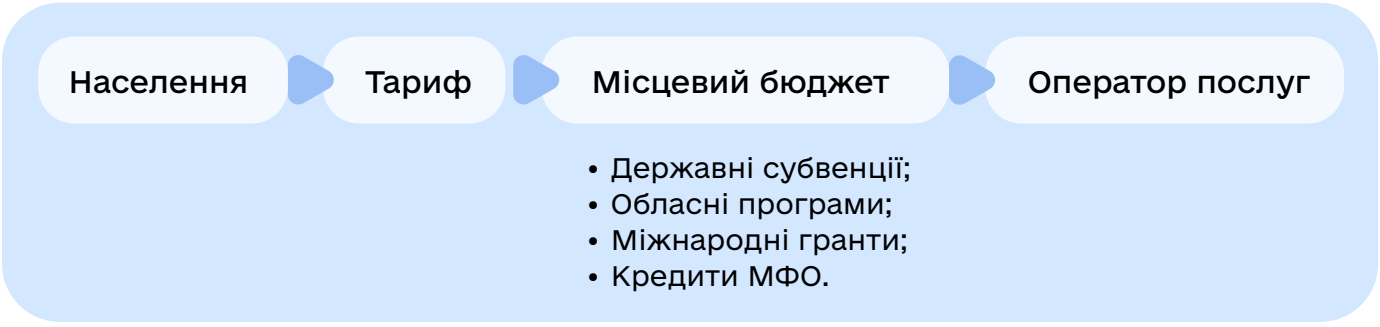

Рисунок 1.6.1. Основні джерела фінансування системи управління побутовими відходами [джерело: складено розробниками СПУВ на основі нормативно-правових актів у сфері управління відходами]

Фінансова модель забезпечення послуг з управління побутовими відходами в територіальних громадах Львівської агломерації передбачає використання декількох взаємодоповнюючих джерел фінансування. Вона поєднує кошти споживачів послуг, ресурси місцевих бюджетів, державну підтримку, регіональні програми розвитку, а також грантові та кредитні ресурси міжнародних партнерів і фінансових інституцій.
Узагальнену структуру фінансових потоків та механізми спрямування коштів у системі управління відходами наведено у таблиці 1.6.1.

Таблиця 1.6.1. Фінансова модель забезпечення послуг з управління відходами в територіальних громадах Львівської агломерації
[джерело: складено розробниками СПУВ на основі нормативно-правових актів у сфері управління відходами]

Джерело фінансування	Механізм спрямування	Кінцевий отримувач
Населення	Сплата за затвердженим тарифом	Оператор послуг
Місцевий бюджет	Пряме фінансування / Дотації	Оператор послуг
Держава	Державні субвенції	Місцевий бюджет / Оператор
Область	Регіональні (обласні) програми	Місцевий бюджет / Оператор
Міжнародні партнери	Грантова допомога (безповоротна)	Оператор / Громада
МФО (Світовий банк, ЄБРР тощо)	Пільгові кредити та інвестиції	Оператор послуг

Ключовим інструментом фінансової стабільності системи є економічно обґрунтований тариф на послугу з управління побутовими відходами. В межах Львівської міської ТГ функцію розрахунку середньозваженого тарифу виконує ЛКП «Адміністратор послуги з управління побутовими відходами», яке подає розрахунки на затвердження органу місцевого самоврядування
Тариф формується з урахуванням:

- витрат на оплату праці;
- витрат на паливно-мастильні матеріали;
- амортизаційних відрахувань;
- витрат на оброблення та захоронення;
- адміністративних витрат;
- податкових платежів.

Економічна обґрунтованість тарифу визначається принципом повного покриття собівартості послуги з урахуванням інвестиційної складової, необхідної для модернізації та розвитку інфраструктури управління відходами. Недостатній рівень тарифу може призводити до накопичення заборгованості операторів послуг, погіршення технічного стану інфраструктури та необхідності компенсації різниці в тарифах за рахунок коштів місцевих бюджетів.
Структуру основних витрат операторів послуг у сфері управління побутовими відходами наведено у таблиці 1.6.2.
Таблиця 1.6.2. Структура витрат операторів послуг у системі управління побутовими відходами
[джерело: складено розробниками СПУВ на основі нормативно-правових актів у сфері управління відходами]

Категорія витрат	Складові елементи	Цільове призначення
ОПЕРАЦІЙНІ (OPEX)	• Збирання та сортування • Транспортування • Заробітна плата персоналу • Паливо-мастильні матеріали • Поточне обслуговування техніки та амортизація	Підтримка щоденної життєдіяльності системи та виконання поточних зобов'язань перед населенням.
КАПІТАЛЬНІ (CAPEX)	• Будівництво нових об’єктів (заводи, станції) • Закупівля нової спецтехніки • Рекультивація та модернізація полігонів • Впровадження IT-рішень (цифровізація, GPS)	Розширення потужностей, екологічна безпека та стратегічний розвиток інфраструктури агломерації.

Ефективна модель управління послугами в агломерації базується на чіткому розмежуванні джерел фінансування для забезпечення поточної стабільності та майбутнього розвитку. Операційні витрати, такі як паливо, зарплати та збір, мають повністю покриватися за рахунок тарифу від населення, що гарантує безперебійність щоденної роботи та фінансову незалежність операторів. Якщо тариф не забезпечує амортизацію та базові потреби, система неминуче деградує, що призводить до зношення техніки та зниження якості сервісу для 13 територіальних громад.
Водночас капітальні інвестиції у будівництво об’єктів, модернізацію полігонів та цифровізацію є надто обтяжливими для прямого включення в тариф, тому потребують залучення зовнішніх ресурсів. Використання державних субвенцій, обласних програм, міжнародних грантів та кредитів МФО дозволяє агломерації оновлювати інфраструктуру без різкого соціального навантаження. Такий підхід створює умови для стратегічного розвитку екологічної безпеки, де операційна діяльність самоокуповується, а капітальний розвиток стимулюється за рахунок інвестиційного партнерства.
Фінансова модель управління побутовими відходами в інших громадах агломерації суттєво відрізняється від моделі, що функціонує у Львові.

Її характерними ознаками є:

- обмежений обсяг власних доходів;
- висока частка операційних витрат;
- відсутність стабільної інвестиційної складової;
- залежність від міжбюджетних трансфертів.

Бюджетна підтримка та фінансова спроможність громад.

Фінансова спроможність територіальних громад агломерації є диференційованою. Найбільший ресурсний потенціал має Львів як адміністративний центр агломерації. Значна чисельність населення (понад 729 тис. осіб) забезпечує вагому частку надходжень податку на доходи фізичних осіб, що формує доходну базу бюджету.

Інші громади агломерації мають менший бюджетний потенціал, що обмежує їх можливості самостійного фінансування капіталомістких інфраструктурних проєктів у сфері управління відходами. У таких випадках доцільним є застосування механізмів міжмуніципального співробітництва, спільного фінансування або централізації окремих функцій на рівні агломерації.

Бюджетні кошти використовуються переважно для:

- оновлення контейнерного парку;
- придбання спеціалізованої техніки;
- рекультивації полігонів;
- співфінансування грантових проєктів.

Інвестиційна складова та модернізація інфраструктури.

Розвиток сучасної системи управління відходами потребує значних капітальних вкладень, зокрема у створення:

- сортувальних станцій;
- сміттєпереробних комплексів;
- перевантажувальних станцій;
- полігонів, що відповідають екологічним стандартам;
- систем роздільного збирання.

У Львівській міській територіальній громаді реалізація стратегічних інфраструктурних проєктів здійснюється із залученням комунальних підприємств, зокрема ЛКП «Зелене місто», яке відповідає за інвестиційні напрями розвитку системи.

Спостерігається дисбаланс між громадами:

- Львів має диверсифіковану дохідну базу та більший інвестиційний потенціал;
- менші громади мають обмежену можливість формування резервних фондів;
- частина громад не має достатнього ресурсу для реалізації інфраструктурних проєктів самостійно.

Це створює передумови для централізації або створення спільних фінансових механізмів.

З огляду на масштабність інвестиційних потреб, перспективним є залучення кредитних ресурсів міжнародних фінансових організацій, державних програм підтримки та механізмів державно-приватного партнерства.

Економічна ефективність системи управління побутовими відходами визначається співвідношенням між витратами на надання послуг та досягнутими екологічними й соціальними результатами.
Основними показниками ефективності є:

- рівень охоплення населення послугою;
- частка відходів, що спрямовується на відновлення та перероблення;
- рівень платіжної дисципліни споживачів;
- зменшення кількості несанкціонованих сміттєзвалищ;
- динаміка витрат на 1 мешканця.

Фінансова нестабільність може виникати внаслідок низького рівня оплати послуг, високої собівартості транспортування (особливо у сільських громадах), зростання цін на енергоносії та необхідності модернізації інфраструктури.
Зважаючи на просторову інтегрованість територіальних громад агломерації, ефективним інструментом фінансово-економічного забезпечення є міжмуніципальне співробітництво. Об'єднання фінансових ресурсів дозволяє:

- оптимізувати витрати на створення спільних об'єктів інфраструктури;
- зменшити адміністративні витрати;
- забезпечити масштабний ефект при закупівлі техніки та обладнання;
- уніфікувати тарифну політику.

Формування єдиної агломераційної моделі фінансування може підвищити стійкість системи та забезпечити довгострокове планування до 2035 року.
До ключових ризиків належать:

- нестабільність тарифної політики;
- недостатній рівень інвестицій;
- бюджетні обмеження малих громад;
- інфляційні процеси;
- зростання витрат на енергоресурси;
- воєнні ризики та міграційні процеси.

Мінімізація зазначених ризиків потребує впровадження середньострокового фінансового планування, створення резервних фондів та диверсифікації джерел фінансування.
Фінансово-економічне забезпечення системи управління побутовими відходами територіальних громад Львівської агломерації базується на поєднанні тарифного фінансування, бюджетної підтримки та інвестиційних ресурсів. Найбільш розвинена модель функціонує у Львівській міській територіальній громаді, тоді як інші громади мають обмежені фінансові можливості та потребують координації на агломераційному рівні.
Подальший розвиток системи потребує:

- економічно обґрунтованої тарифної політики;
- стабільного бюджетного співфінансування;
- залучення інвестицій;
- розвитку міжмуніципального співробітництва;
- впровадження фінансового моніторингу та оцінки ефективності.

Інституційна та фінансово-економічна система управління побутовими відходами в межах Львівської агломерації характеризується асиметрією розвитку. Львівська міська територіальна громада має сформовану, структуровану та фінансово забезпечену модель, тоді як інші громади функціонують в межах спрощених інституційних схем із обмеженим фінансовим потенціалом.

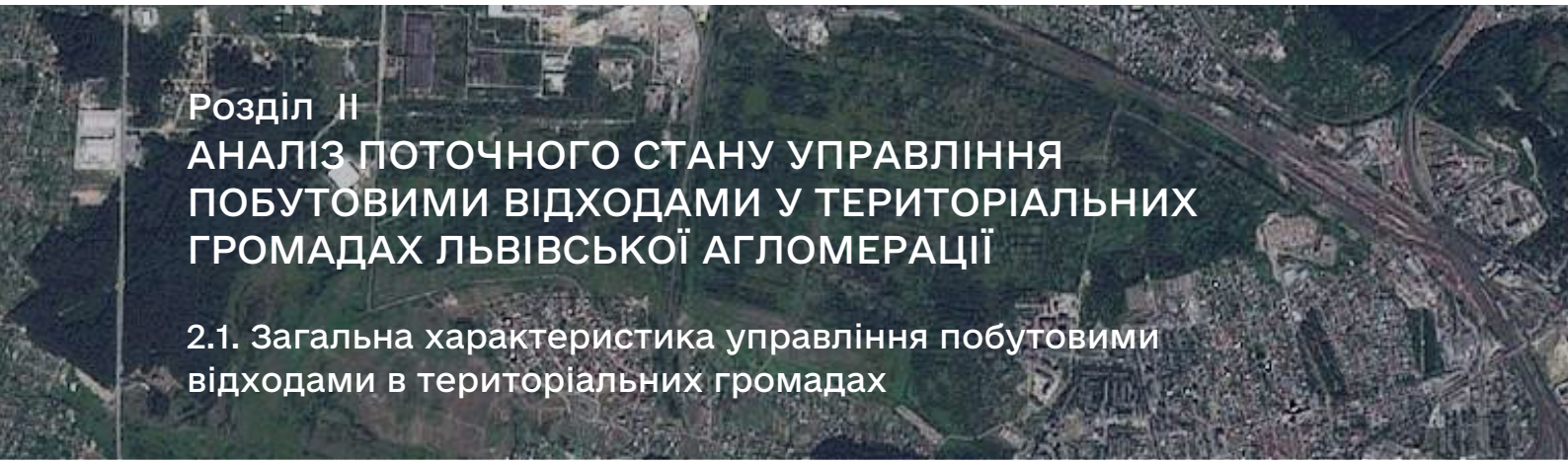

Розділ II

АНАЛІЗ ПОТОЧНОГО СТАНУ УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

2.1. Загальна характеристика управління побутовими відходами в територіальних громадах

Система управління побутовими відходами в Україні формується на основі положень Закону України «Про управління відходами» та відповідних підзаконних нормативно-правових актів і перебуває на етапі структурної трансформації.

ЇЇ розвиток відбувається в умовах реалізації комплексної реформи у сфері управління відходами, спрямованої на наближення національного законодавства та практик до стандартів Європейського союзу.

Система управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації характеризується:

- недостатнім охопленням населення послугою управління відходами, зокрема у сільських населених пунктах;
- низькою часткою відходів, охоплених роздільним збиранням та подальшим рециклінгом;
- недостатнім рівнем розвитку інфраструктури оброблення відходів;
- значною залежністю від захоронення відходів на полігонах, більшість з яких не відповідає сучасним екологічним вимогам;
- обмеженими фінансовими та організаційними можливостями окремих територіальних громад для самостійного впровадження сучасних рішень у сфері управління відходами.

Водночас система має значний потенціал для розвитку та модернізації, зокрема шляхом впровадження інтегрованого підходу до управління побутовими відходами на міжмуніципальному та агломераційному рівнях.

Формування спільної агломераційної стратегії дозволяє оптимізувати логістику, об’єднати фінансові та технічні ресурси громад, створити спільні об’єкти інфраструктури з оброблення відходів, а також

сформувати спільну інформаційну компанію по удосконаленню системи управління відходами.
Основною тенденцією розроблених і вже прийнятих нормативно-правових актів у сфері управління відходами є поетапний перехід від захоронення відходів на полігонах до їх відновлення та повторного використання.
Такий підхід спрямований на запобігання негативному впливу відходів на здоров'я людей та навколишнє природне середовище, зменшення обсягів захоронення та підвищення ресурсної цінності відходів.
Ситуація у сфері управління відходами у територіальних громадах залишається складною. Управління відходами ґрунтується на технологіях низького рівня й орієнтоване на їх захоронення, що створює екологічні та соціальні проблеми.
Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами, відповідно до статті 3 Закону України «Про управління відходами», наведені на рисунку 2.1.1.

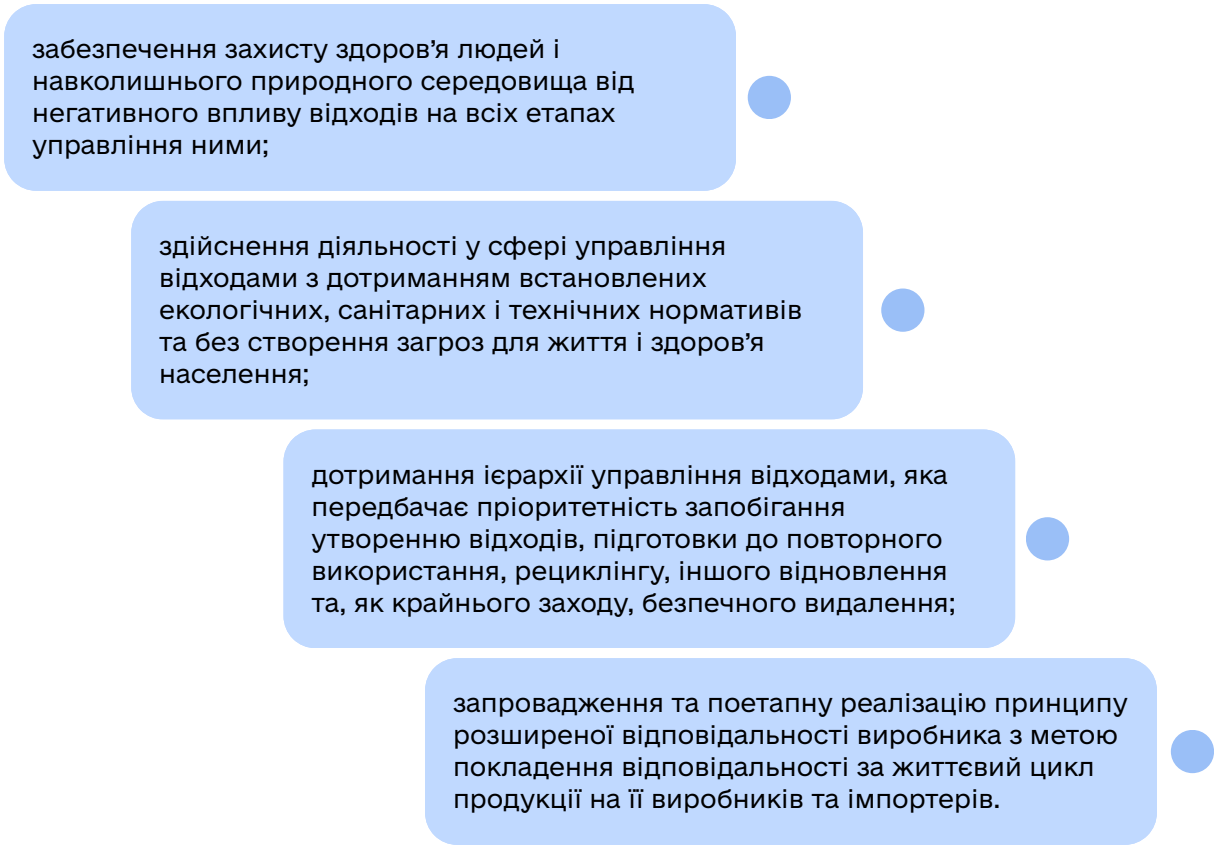

Рисунок 2.1.1. Основні цілі та принципи державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами
[джерело: дані статті 3 Закону України «Про управління відходами»]

Система управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації, як і в більшості громад України, перебуває на етапі формування та розвитку.

Інфраструктура, що функціонує нині, не охоплює весь цикл управління побутвими відходами - від їхнього збирання та транспортування до подальшого відновлення та видалення.
Також, проблемними залишаються питання щодо управління небезпечними відходами у складі побутових - відпрацьованими батарейками, люмінесцентними лампами, тощо. Їх збирання і належне оброблення у більшості територіальних громад Львівської агломерації не організовані, а частина таких відходів потрапляє до змішаних побутових потоків, що становить загрозу для довкілля та здоров'я населення.
Таким чином, управління відходами у громадах Львівської агломерації потребує комплексного вдосконалення: розвитку інфраструктури для збирання, перевезення та оброблення відходів, впровадження системи роздільного збирання відходів, створення умов для безпечного управління небезпечними відходами у складі побутових і поступового переходу від захоронення до повторного використання та оброблення.
У цьому контексті особливої актуальності набуває оцінка поточного стану системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації, зокрема обсягів утворення відходів, рівня впровадження роздільного збирання, наявності нормативної бази, а також залучення населення, закладів освіти, громадських організацій і бізнесу до екологічних ініціатив. Такий аналіз дозволяє виявити ключові проблемні аспекти, визначити потенціал для міжмуніципальної співпраці та сформувати обґрунтовані пропозиції щодо подальшого розвитку інтегрованої системи управління побутовими відходами на агломераційному рівні.

2.2. Параметри управління побутовими відходами та наявна інфраструктура

Питання управління побутовими відходами є одним із найбільш актуальних екологічних та соціально-економічних викликів для будь-якого регіону і територіальні громади Львівської агломерації не є винятком.
Для територіальних громад Львівської агломерації ефективне управління побутовими відходами є ключовим елементом забезпечення сталого розвитку. Зростаючі обсяги відходів та недостатній рівень оброблення створюють значне навантаження на довкілля та вимагають системних рішень.
Побутові відходи - змішані та/або роздільно зібрані відходи від домогосподарств, включаючи відходи паперу, картону, скла, пластику, деревини, текстилю, металу, упаковки, біовідходи, відходи електричного та електронного обладнання, відходи батарей та акумуляторів, небезпечні відходи у складі побутових, великогабаритні та ремонтні відходи, а також змішані та/або роздільно зібрані відходи з інших джерел, якщо ці відходи подібні за своїм складом до відходів домогосподарств.

Водночас, важливо чітко розмежувати побутові відходи від інших видів. Побутові відходи не включають відходи промисловості, сільського і лісового господарства, рибальства та аквакультури, резервуарів для септиків, каналізаційних мереж та відходи їх оброблення, включаючи осад стічних вод, транспортні засоби, строк експлуатації яких закінчився, відходи будівництва та знесення, вуличний змет, медичні відходи.
Львівська область є одним з регіонів України, де утворюється значна кількість відходів. Зростання обсягів побутових відходів, низький відсоток охоплення роздільним збиранням та обробленням, а також наявність несанкціонованих сміттєзвалищ є серйозними проблемами, що вимагають комплексних рішень та впровадження ефективної системи управління відходами.

У всіх територіальних громадах Львівської агломерації організовано регулярне збирання побутових відходів, яке здійснюється комунальними та/або приватними операторами на підставі укладених договорів, затверджених графіків перевезення та із застосуванням транспортних засобів спеціального призначення.
Водночас наявна система не забезпечує повного охоплення послугою з управління побутовими відходами всіх населених пунктів, зокрема віддалених сільських територій, що призводить до нерівномірного доступу населення до організованого збирання відходів.
Перелік суб'єктів господарювання - надавачів послуг з управління побутовими відходами в громадах Львівської агломерації наведено в таблиці 2.2.1.

Територіальна громада	Тип надавача послуг (приватний/ комунальний)	Суб'єкти господарювання у сфері управління відходами
Львівська міська ТГ	Комунальний	ЛКП «ТФ «Львівспецкомунтранс»
	Приватний	ТОВ «Грінера Україна» ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент» ТОВ «Спецавтотранс-Львів» ТОВ "Санком-Львів»
Великолюбінська селищна ТГ	Приватний	ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»
Підберізцівська сільська ТГ	Приватний	ТОВ «Спецавтотранс-Львів»
Жовтанецька сільська ТГ	Приватний	ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»
Бібрська міська ТГ	Приватний	ТОВ «Спецавтотранс-Львів»

Городоцька міська ТГ	Приватний	ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»
Давидівська сільська ТГ	Приватний	ТОВ «Спецавтотранс-Львів»
Жовківська міська ТГ	Приватний	ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»
Куликівська селищна ТГ	Приватний	ТОВ Ековей Вейст Менеджмент», ТОВ «Спецавтотранс-Львів»
Новояричівська селищна ТГ	Приватний	ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент», ТОВ «Спецавтотранс-Львів»
Оброшинська сільська ТГ	Приватний	ТОВ «Санком-Львів», ТОВ «Спецавтотранс-Львів»
Пустомитівська міська ТГ	Приватний	ТОВ «Санком-Львів», ТОВ «Спецавтотранс-Львів»
Мурованська сільська ТГ	Приватний	ТОВ «Спецавтотранс-Львів»

Аналіз даних таблиці 2.2.1. свідчить, що ринок послуг з управління побутовими відходами в межах Львівської агломерації є висококонцентрованим. Основне навантаження з надання послуг зі збирання та перевезення побутових відходів припадає на обмежене коло приватних операторів, зокрема ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент», ТОВ «Спецавтотранс-Львів» та ТОВ «Санком-Львів».

У Львівській міській територіальній громаді, на відміну від інших територіальних громад Львівської агломерації, функціонує також комунальний оператор - ЛКП «ТФ «Львівспецкомунтранс», який забезпечує надання значної частини послуг у межах територальної громади.

Для більшості територіальних громад Львівської агломерації характерна повна залежність від приватних операторів, що, з одного боку, дозволяє забезпечити базову безперервність надання послуг без необхідності створення власних комунальних підприємств, а з іншого - обмежує можливості органів місцевого самоврядування впливати на тарифну політику, розширення покриття послугами та впровадження інноваційних рішень.

Водночас залучення одних і тих самих операторів у кількох територіальних громадах Львівської агломерації створює передумови для:

- уніфікації підходів до організації збирання та перевезення побутових відходів;
- оптимізації логістики та маршрутів перевезення;
- подальшого впровадження міжмуніципальних рішень у сфері управління відходами.

Одним із ключових показників ефективності системи управління побутовими відходами є рівень охоплення населення територіальних громад Львівської агломерації послугою зі збирання і перевезення побутових відходів.

Повне охоплення забезпечує контрольоване управління побутовими відходами, знижує ризики утворення несанкціонованих сміттєзвалищ та є передумовою для подальшого впровадження роздільного збирання і сучасних методів оброблення відходів.

Найнижчі показники охоплення, як правило, характерні для сільських та окремих селищних територальних громад, що зумовлено розосередженою забудовою, недостатньою кількістю контейнерів та контейнерних майданчиків, обмеженими фінансовими ресурсами місцевих бюджетів, а також складністю організації регулярного перевезення відходів із віддалених населених пунктів.

В окремих територіальних громадах проблема посилюється відсутністю затверджених норм утворення побутових відходів і неповнотою обліку споживачів послуг, що ускладнює планування маршрутів, формування тарифів та прогнозування обсягів відходів.

Інформація про рівень покриття населення у територіальних громадах Львівської агломерації послугами з управління побутовими відходами наведена на рисунку 2.2.1. та відображає наявні відмінності між міськими, селищними і сільськими територіальними громадами.

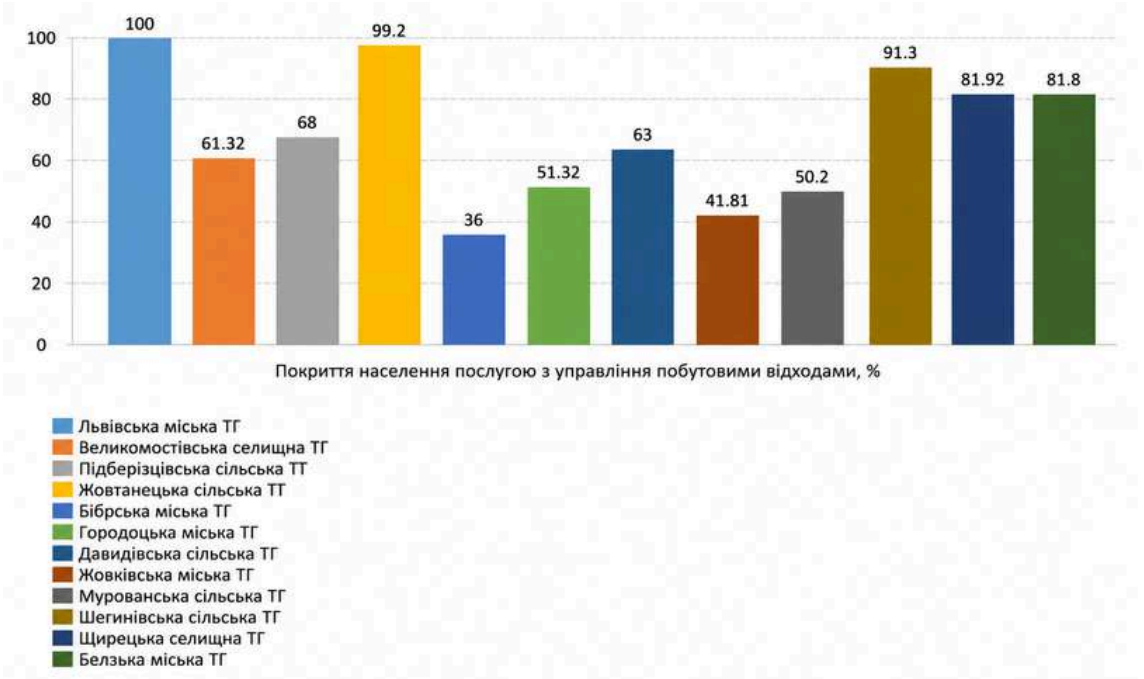

*Мурованська сільська ТГ – дані щодо охоплення населення послугою з управління побутовими відходами відсутні

Рисунок 2.2.1. Покриття населення територіальних громад Львівської агломерації послугою з управління побутовими відходами

[джерело: дані територіальних громад Львівської агломерації]

Аналіз наведених даних свідчить про суттєву нерівномірність охоплення послугою з управління побутовими відходами між територіальними громадами Львівської агломерації.
Львівська міська ТГ характеризується повним охопленням населення, (100 %), що зумовлено високою щільністю забудови, розвиненою інфраструктурою, достатнім технічним і кадровим потенціалом.
Водночас у більшості територальних громад Львівської агломерації рівень охоплення населення є середнім або низьким. Найнижчі показники зафіксовано у Бібрській міській ТГ (36 %), Жовківській міській ТГ (41,81 %), Городоцькій міській ТГ (51,32 %) та Куликівській селищній ТГ (50,2 %).
Така ситуація свідчить про часткову відсутність організованого збирання відходів у сільських населених пунктах, віддалених кварталах або на малозаселених територіях.
Окремі територальні громади демонструють відносно високі показники охоплення населення послугою, зокрема, Новояричівська селищна ТГ (91,3%), Жовтанецька сільська ТГ (98,2 %), Оброшинська сільська ТГ (81,92 %) та Пустомитівська міська ТГ (81,8 %). У цих територальних громадах система збирання відходів є більш усталеною, хоча повне охоплення все ще не досягнуто.
Разом із цим, у Мурованській сільській ТГ відсутня інформація щодо рівня охоплення населення послугою з управління побутовими відходами, що ускладнює процес проведення повноцінного порівняльного аналізу між територіальними громадами Львівської агломерації. Водночас така відсутність даних свідчить про необхідність посилення системи обліку та звітності у сфері управління відходами та забезпечення належного моніторингу показників охоплення населення послугами.
Виявлені диспропорції свідчать про необхідність посилення координації дій між територіальними громадами Львівської агломерації, зокрема шляхом формування спільних стандартів надання послуг, розвитку міжмуніципальної інфраструктури та впровадження інтегрованої системи управління побутовими відходами.
Такий підхід дозволить підвищити рівень охоплення населення послугою, забезпечити більш ефективне використання ресурсів, а також створити передумови для масштабування роздільного збирання та подальшого переходу до сучасних моделей оброблення відходів.
Разом із рівнем охоплення населення послугою з управління побутовими відходами важливим показником ефективності функціонування системи є наявність та ступінь впровадження роздільного збирання відходів у територіальних громадах Львівської агломерації.
Інформація щодо організації роздільного збирання побутових відходів та переліку видів відходів, що збираються роздільно у територіальних громадах Львівської агломерації, наведена в таблиці 2.2.2.

Територіальна громада	Наявність організованого роздільного збирання побутових відходів	Види ресурсоцінних побутових відходів, що збираються роздільно
Львівська міська ТГ	Так	Пластик, скло, біовідходи, відходи паперу (у дошкільнних та шкільних навчальних закладах), небезпечні відходи у складі побутових
Великолюбінська селищна ТГ	Частково	Пластик
Підберізцівська сільська ТГ	Частково	Пластик
Жовтанецька сільська ТГ	Частково	Пластик
Бібрська міська ТГ	Ні	-
Городоцька міська ТГ	Так	Пластик
Давидівська сільська ТГ	Частково	Пластик
Жовківська міська ТГ	Частково	Пластик
Куликівська селищна ТГ	Ні	-
Новояричівська селищна ТГ	Частково	Пластик
Оброшинська сільська ТГ	Частково	Скло, пластик
Пустомитівська міська ТГ	Частково	Скло, пластик
Мурованська сільська ТГ	Ні	-

Аналіз наведених даних у таблиці 2.2.2. свідчить, що система роздільного збирання ресурсоцінних побутових відходів у територіальних громадах Львівської агломерації перебуває на різних етапах розвитку.

Найбільш розвиненою є система роздільного збирання у Львівській міській ТГ, де організовано окреме збирання кількох основних видів, зокрема пластику, скла, біовідходів, паперу (у шкільник та дошкільних навчальних закладах), небезпечних відходів у складі побутових відходів.

Це свідчить про комплексний підхід до управління потоками відходів та наявність відповідної інфраструктури.

У більшості інших територіальних громад Львівської агломерації роздільне збирання впроваджено частково та обмежується переважно збиранням пластикових відходів (ПЕТ-пляшки або інших видів пластику).
Така практика характерна для Великолюбінської селищної ТГ, Підберізцівської сільської ТГ, Жовтанецької сільської ТГ, Давидівської сільської ТГ, Жовківської міської ТГ, Новояричівської селищної ТГ та Оброшинської сільської ТГ. У деяких населених пунктах в окремих територальних громадах, зокрема, в Оброшинській сільській ТГ та у Пустомитівській міській ТГ додатково організовано окремий збір скла.
Водночас у Бібрській міській ТГ, Куликівській селищній ТГ та Мурованській сільській ТГ роздільне збирання побутових відходів станом на 01.01.2026 не організовано, що суттєво обмежує можливості зменшення обсягів захоронення та впровадження сучасних підходів до управління відходами.
Загалом, наявна практика роздільного збирання у територіальних громадах Львівської агломерації не забезпечує системного охоплення основних видів ресурсоцінних побутових відходів, зокрема біовідходів, паперу та скла, що є критично важливими з огляду на основний морфологічний склад побутових відходів.
Це вказує на необхідність переходу від поодиноких локальних ініціатив до скоординованої моделі роздільного збирання, з уніфікованими підходами, інформаційною підтримкою населення та розвитком спільної інфраструктури оброблення відходів.
Наступним важливим елементом оцінки стану системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації є наявність контейнерного парку та транспортних засобів спеціального призначення, що безпосередньо визначає спроможність територіальних громад забезпечувати роздільне збирання та регулярне перевезення побутових відходів.
Забезпеченість контейнерами різних типів і об’ємів, а також доступ до технічні засоби спеціального призначення суттєво відрізняються між територіальними громадами та значною мірою залежать від моделі організації надання послуги з управління побутовими відходами (наявність власного комунального підприємства або ж обслуговування приватними суб’єктами господарювання у сфері управління побутовими відходами).
Інфраструктура управління побутовими відходами є ключовим елементом у забезпеченні належного управління побутовими відходами. Її стан і рівень розвитку визначають можливості регіону щодо зменшення негативного впливу відходів на довкілля та покращення якості життя населення.
Аналіз кількісних показників контейнерного забезпечення та наявності транспортних засобів спеціального призначення дозволяє об’єктивно оцінити реальний рівень готовності територіальних громад до переходу від переважного захоронення відходів до сучасних моделей управління, орієнтованих на роздільне збирання, повторне

використання ресурсів, відновдлення та видалення, а також сформувати обґрунтовані пропозиції щодо розвитку агломераційної інфраструктури.

Інформація щодо кількості контейнерів для збирання побутових відходів (за видами та об'ємами), а також наявності транспортних засобів спеціального призначення у територіальних громадах Львівської агломерації, наведена в таблиці 2.2.3.

Таблиця 2.2.3. Забезпеченість територіальних громад Львівської агломерації контейнерним парком та транспортними засобами спеціального призначення для збирання і перевезення побутових відходів

[джерело: дані територіальних громад Львівської агломерації]

Громада	Кількість контейнерів за видами відходів та їх місткість	Кількість та види спеціалізованого транспорту
Львівська міська ТГ	1. ЛКП«ТФ «Львівспецкомунтранс»: - контейнери для змішаних відходів: 1 600 шт. об'ємом 1,1 м3; 2 350 шт. об'ємом 0,12 м3. - контейнери для біовідходів: 150 шт. об'ємом 0,12 м3; 120 шт. об'ємом 0,24 м3. - контейнери для пластику: 100 шт. об'ємом 1,1 м3, 60 шт. об'ємом 1,5 м3, 36 шт. об'ємом 2,5 м3; 8 шт. об'ємом 3,0 м3 - контейенери для скла – 240 шт. об'ємом 0,36 м3 2. ТОВ «Грінера Україна»: 3 086 контейнерів для різних видів відходів (змішаних, пластику, скла та біовідходів) 3. ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»: - контейнери для змішаних відходів: 1,1 м^3 - 2 115 шт; 0,12 м3 – 3 476 шт., 0,24 м3 – 176 шт.; 5 м^3 - 7 шт; - контейнери для пластику – 479 шт.; - контейнери для біовідходів – 205 шт.; - контейнери для скла -158 шт. 4. ТОВ «Санком-Львів»: 5 300 контейнерів для різних видів відходів (змішаних, пластику, скла та біовідходів). 5. ТОВ «Спецавтотранс-Львів»: 6 422 контейнерів контейнерів для різних видів відходів (змішаних, пластику, скла та біовідходів)	ЛКП «ТФ «Львівспецкомунтранс»: сміттєвоз із заднім завантаженням – 15 шт, самоскид бортовий – 2 шт, вантажний бортовий з краном маніпулятором – 1 шт, вантажний фургон з гідробортом – 2 шт. Приватні оператори: ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»: 8 одиниць спеціалізованого транспорту, ТОВ «Санком-Львів»: 23 одиниці спеціалізованого транспорту. ТОВ «Грінера Україна»: 14 власних сміттєвозів, 1 орендований сміттєвоз. ТОВ «Спецавтотранс-Львів»: 10 одиниць спеціалізованого транспорту.
Великолюбінська селищна ТГ	Контейнери для змішаних відходів – 268 шт. об'ємом 1,1 м3; 168 шт. об'ємом 0,24 м3; 5 102 шт. об'ємом 0,12 м3; Контейнери для ПЕТ-пляшки – 20 шт.	Перевезення здійснюється транспортом приватних операторів
Підберізцівська сільська ТГ	Контейнери для змішаних побутових відходів об'ємом: 0,12 м^3; 0,24 м^3; 1,1 м^3	
Жовтанецька сільська ТГ	Металеві контейнери для змішаних побутових відходів об'ємом 1,1 м3; індивідуальні пластикові контейнери для змішаних побутових відходів об'ємом 0,12 м3	
Бібрська міська ТГ	Контейнери для змішаних відходів – 1 624 шт. об'ємом 0,12 м3; 72 шт. об'ємом 0,24 м3; 35 шт. об'ємом 1,1 м3	

Городоцька міська ТГ	Контейнери для змішаних відходів – 268 шт. об’ємом 1,1 м3; 168 шт. об’ємом 0,24 м3; 5 102 шт. об’ємом 0,12 м3. Контенйери для ПЕТ-пляшки – 50 шт.	Перевезення здійснюється транспортом приватних операторів
Давидівська сільська ТГ	Контейнери для змішаних відходів - 4 210 шт. (з них: пластикові на 0,12 м3 – 4 100 шт., пластикові на 0,24 м3 – 72 шт.; металеві на 1,1 м3 – 38 шт.)	
Жовківська міська ТГ	Контейнери для змішаних відходів – 202 шт. об’ємом 1 $м^3$; 22 шт. об’ємом 0,24 м3; 3 194 шт. об’ємом 0,12 м3. Контейнери для ПЕТ-пляшки – 37 шт.	
Куликівська селищна ТГ	Контейнери для змішаних відходів - 25 шт. об'ємом 1 $м^3$; 1 709 шт. об'ємом 0,12 $м^3$	
Новояричівська селищна ТГ	Контейнери для змішаних відходів – 138 шт. об’ємом 1,1 м3; контейнери для ПЕТ-пляшки – 80 шт. об’ємом 1,1 $м^3$; індивідуальні подворові контейнери – 2 437 шт.	
Оброшинська сільська ТГ	Контейнери для змішаних відходів - 1380 шт. (з них: 22 шт - 1,1 м3; 5 шт. – 0,24 м3; 1 353 шт. – 0,12 м3). Контейнери для ПЕТ-пяшки - 20 шт (сітки з орієнтовним об'ємом 1м3). Контейнери для скла - 11 шт. об’ємом 1.1м3.	
Пустомитівська міська ТГ	м. Пустомити: контейнери для змішаних відходів - 132 шт. об’ємом 1,1м3; контейнери для ПЕТ-пляшки - 38 шт., контейнери для скла -10 шт. с.Наварія: контейнери для змішаних відходів - 44 шт. об’ємом 1,1м3 ; контейнери для ПЕТ-пляшки - 6 шт., контейнери для скла -1 шт.	
Мурованська сільська ТГ	Контейнери для змішаних побутових відходів приватного оператора ТОВ «Спецавтотранс-Львів»	

Аналіз забезпеченості контейнерним парком та транспортними засобами спеціального призначення свідчить про значну асиметрію розвитку інфраструктури між Львівською міською ТГ та іншими громадами агломерації. Львівська міська ТГ має найбільш розвинену, багатокомпонентну систему контейнерів і власний парк транспортних засобів спеціального призначення, що дозволяє забезпечувати регулярне збирання як змішаних, так і окремих видів ресурсоцінних побутових відходів.

Водночас у більшості міських, селищних і сільських територальних громад контейнерний парк представлений переважно контейнерами малого об'єму (0,12-0,24 м3), а транспортні засоби спеціального призначення відсутні і збирання та перевезення побутових відходів забезпечується приватними перевізниками. Така модель обмежує можливості розширення системи роздільного збирання, впровадження збирання біовідходів та оптимізації логістики.

Загалом, наявна інфраструктура збирання та перевезення побутових відходів у громадах Львівської агломерації потребує подальшої уніфікації, модернізації та розвитку в агломераційному форматі, зокрема через реалізацію спільних міжмуніципальних проєктів із оновлення контейнерного парку та транспортних засобів спеціального призначення.

Важливим елементом впровадження ієрархії управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації є запровадження практик компостування біовідходів.

Наявність таких ініціатив свідчить про готовність територіальних громад до поступового переходу від захоронення біовідходів до їх біологічного оброблення та повторного використання у вигляді компосту.

Системне компостування біовідходів фактично впроваджене лише у Львівській міській ТГ, де ЛКП «Зелене місто» реалізовує проєкт компостування відходів харчової промисловості на всіх етапах виробництва і споживання та відходів від зелених насаджень на компостувальній станції на вул. Пластовій, 13.

У більшості інших територіальних громад Львівської агломерації компостування перебуває на початковому або фрагментарному рівні та реалізується переважно у формі окремих локальних ініціатив або подрібнення зелених насаджень без подальшого повноцінного компостування. Часто ці функції виконуються комунальними підприємствами або навіть приватними особами, що свідчить про відсутність системного підходу.

Наявність подрібнювачів зелених насаджень у частині громад створює потенційну технічну основу для розвитку місцевих або міжмуніципальних схем компостування, однак відсутність спеціалізованих майданчиків, регламентованих процесів та організованого збирання біовідходів суттєво обмежує ефективність таких заходів.

Загалом, розвиток компостування біовідходів у територіальних громадах Львівської агломерації доцільно розглядати як перспективний напрям спільних агломераційних проєктів, що дозволить зменшити обсяги захоронення біовідходів, оптимізувати логістику та підвищити екологічну ефективність системи управління побутовими відходами.

Окрім проєкту компостування відходів харчових продуктів, відходів харчової промисловості та відходів від зелених насаджень на компостувальній станції на території Львівської міської ТГ, триває реалізація інших важливих інфраструктурних проєктів ЛКП «Зелене місто», зокрема рекультивація Грибовицького звалища, вилучення фільтрату та знешкожєення біогазу і будівництво механіко-біологічного комплексу перевантаження та оброблення побутових відходів на вул. Пластовій, 13.

Ці заходи спрямовані на зменшення обсягів захоронення побутових відходів, підвищення екологічної безпеки та впровадження сучасної системи управління побутовими відходами відповідно до національних і європейських стандартів.

Проєкт будівництва механіко-біологічного комплексу перевантаження та оброблення побутових відходів по вул. Пластовій, 13 у Львові реалізується за фінансової підтримки Європейського банку реконструкції та розвитку (ЄБРР) та Фонду Східноєвропейського партнерства з енергоефективності та довкілля (E5P).

ЛКП «Зелене місто» отримало дозвіл на виконання будівельних робіт щодо будівництва механіко-біологічного комплексу у м. Львові. Відповідно до проєктної документації, річна потужність комплексу становитиме 250 тис. тонн відходів.

Технологічне обладнання забезпечить оброблення побутових відходів із подальшим відокремленням вторинної сировини (пластик, папір, картон, скло, метал), виробництвом відновлюваного палива (RDF) та утворенням залишкової фракції, що підлягатиме захороненню на полігоні побутових відходів.

Також, одним з ключових проєктів ЛКП «Зелене місто» є рекультивація Грибовицького звалища побутових відходів у с. Великі Грибовичі, яка входить до комплексного плану управління відходами у місті Львові.

Проєктом передбачено виконання рекультивації порушених земель на всій площі Грибовицького звалища та відновлення прилеглих ділянок, що були забруднені підчас зсуву у травні 2016 року та тих, що зайняті озерами фільтратів. Станом на 01.01.2026 завершено технічну та розпочато біологічну рекультивацію звалища.

ЛКП «Зелене місто» реалізувало проєкт зі встановлення комплексу обладнання для вилучення та очищення фільтрату Грибовицького звалища побутових відходів із загальною потужністю очищення до 300 м^3/добу. Очисні споруди функціонують із застосуванням технології зворотного осмосу та передбачені до експлуатації також після завершення другого етапу рекультивації полігону.

Крім того, на полігоні впроваджено систему збору та використання біогазу, що утворюється внаслідок анаеробного розкладання органічної складової відходів. Біогаз вилучається через мережу газозбірних свердловин та використовується як паливо для когенераційної установки з виробництвом електричної енергії.
Запланована річна генерація електроенергії становить понад 2,6 млн кВт·год, що дозволяє замістити споживання природного газу, забезпечити електроенергією близько 700 домогосподарств та скоротити викиди парникових газів.
Завдяки комплексній реалізації зазначених проєктів ЛКП «Зелене місто» забезпечує розвиток системи управління побутовими відходами, зменшує екологічні ризики та впроваджує європейські практики управління відходами на території Львівської міської ТГ.
Одним із важливих елементів системи управління побутовими відходами є організація окремого збирання небезпечних відходів у складі побутових, зокрема відпрацьованих батарейок, люмінесцентних ламп, термометрів, дрібних електричних приладів тощо.
Наявність таких ініціатив дозволяє зменшити ризики для здоров'я населення та негативний вплив на довкілля, а також сприяє дотриманню ієрархії управління відходами.
Інформація щодо організації збирання небезпечних відходів у складі побутових, а також реалізованих або запланованих ініціатив у територіальних громадах Львівської агломерації наведена в таблиці 2.2.4.

Таблиця 2.2.4. Стан організації збирання небезпечних відходів у складі побутових у територіальних громадах Львівської агломерації [джерело: дані територіальних громад Львівської агломерації]

Територіальна громада	Наявність організованого збирання небезпечних відходів у складі побутових (реалізовані/заплановані ініціативи)
Львівська міська ТГ	На території Львівської міської ТГ організовано збирання небезпечних відходів у складі побутових. ДП «Боднарівка» ЛКП «Зелений Львів» здійснює збирання, зберігання та оброблення ртутьвмісних відходів (люмінесцентні лампи, енергозберігаючі лампи, ртутні термометри) та батарейок від населення і юридичних осіб. Підприємство має 229 контейнерів на території Львівської міської ТГ та 2 Екобуси які курсують згідно з графіком територією громади.
Великолюбінська селищна ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.
Підберізцівська сільська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється. Планується реалізація збирання небезпечних відходів у складі побутових.
Жовтанецька сільська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється. У навчальних закладах реалізовувалась акція «Батарейки, здавайтеся!», спрямована на збирання відпрацьованих батарейок.

Бібрська міська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.
Городоцька міська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.
Давидівська сільська ТГ	Реалізується ініціатива «Батарейки здавайтеся!», в торговельних мережах «АТБ» та «АВРОРА» організовано пункти збирання відпрацьованих батарейок.
Жовківська міська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.
Куликівська селищна ТГ	Збирання відпрацьованих батарейок здійснюється у торговельних закладах під час придбання нових.
Новояричівська селищна ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.
Оброшинська сільська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових відбувається на договірних умовах між КП «Оброшин» та ДП «Бондарівка» ЛКП «Зелений Львів»
Пустомитівська міська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.
Мурованська сільська ТГ	Організоване збирання небезпечних відходів у складі побутових не здійснюється.

Аналіз наведених даних свідчить, що системне збирання небезпечних відходів у складі побутових організовано переважно у Львівській міській ТГ, де функціонує розгалужена мережа стаціонарних контейнерів та мобільних пунктів збирання (Екобусів).
У більшості інших територіальних громад Львівської агломерації збирання небезпечних відходів має фрагментарний або епізодичний характер і обмежується окремими ініціативами, зокрема акціями зі збирання батарейок у закладах освіти або через торгові мережі. Частина територіальних громад перебуває на етапі планування або взагалі не має організованої системи збирання відповідних відходів.
Наявність укладеного договору між Оброшинською сільською ТГ та ДП «Бондарівка» свідчить про потенціал поширення міжмуніципальної моделі збирання небезпечних відходів на інші територіальні громади Львівської агломерації. Загалом, розвиток системи збирання небезпечних відходів у складі побутових потребує масштабування успішних приктик управління відходами та інформаційно-просвітницької роботи з населенням.

Інфраструктура системи управління відходами
У територіальних громадах Львівської агломерації сформована мережа об'єктів інфраструктури управління відходами, яка включає сміттєперевантажувальні станції, об'єкти оброблення відходів, в тому числі сміттєсортувальні лінії, установки для оброблення небезпечних відходів, а також об'єкти з оброблення біовідходів і великогабаритних відходів.
Зазначені об'єкти забезпечують виконання основних операцій з управління побутовими відходами, зокрема перевезення, перевантаження, сортування, відновлення та підготовку відходів до оброблення. Більшість таких об'єктів зосереджені на території Львівської міської ТГ.
Наявна інфраструктура управління відходами Львівської міської ТГ забезпечує виконання базових операцій зі збирання, перевезення, перевантаження, та оброблення побутових відходів, в тому числі небезпечних відходів у складі побутових (люмінесцентних ламп та ртутовмісних виробів).
Водночас інфраструктура має виражену просторову концентрацію в межах Львівської міської ТГ, тоді як у інших територіальних громадах Львівської агломерації спеціалізовані об'єкти оброблення відходів відсутні.
У цих громадах переважають базові складові системи - облаштовані контейнерні майданчики, наявність контейнерів для змішаних та окремих видів відходів, а також локально організовані механізми їх збирання та оброблення. Така модель забезпечує первинний рівень функціонування системи, проте потребує подальшого інфраструктурного розвитку та інтеграції на міжмуніципальному рівні. Інформацію щодо основних об'єктів інфраструктури управління

Відходами, їх місця розташування, функціональне призначення, проєктну потужність наведено в таблиці 2.2.5.

Територіальні громади Львівської агломерації не мають власних місць видалення побутових відходів. Здійснення їх захоронення відбувається через транспортування відходів із громад Львівської агломерації на зовнішні полігони та звалища. Основні місця видалення побутових відходів включають полігони та звалища в м. Буську, м. Золочеві, м. Стрию, м. Новояворівську, а також у сусідніх областях: у Тернопільській (с. Малашівці) та Івано-Франківській (с. Богородчани, Скобичівка, Плотича, Павлівка).
Відсутність власних об'єктів видалення відходів у територіальних громадах Львівської агломерації формує критичну залежність від зовнішніх полігонів, що створює ризики для безперервності надання послуг у разі обмеження їх приймальної спроможності або змін у договірних відносинах.
У перспективі це передбачає розвиток кластерної інфраструктури управління відходами, яка включає регіональні полігони для відходів. що не є небезпечними, сміттєперевантажувальні станції, об'єкти механіко-біологічного оброблення, об'єкти компостування біовідходів, пункти роздільного збирання побутових відходів, відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», НПУВ 2033 року та РПУВ Львівської області до 2034 року.

Найменування об'єкта	Локація	Територія обслуговування	Види відходів, що приймаються на об'єкт	Проєктна продуктивність за відходами, що приймаються на об'єкт		Фактична завантаженість за відходами, що приймаються на об'єкт		Статус об'єкта
				тонн/добу	тонн /рік	тонн/ добу	тонн/ рік	
Сміттєперевантажувальна станція ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»	Львівська обл., с. Малехів, вул. Вокзальна 4	Львівська міська ТГ	Побутові відходи					Експлуатується
Сміттєперевантажувальна станція ТОВ «Санком-Львів»	м. Львів, вул. Пластова, 15	Львівська міська ТГ	Побутові відходи	До 100		До 100		Експлуатується
Сміттєперевантажувальна станція ТОВ «Спецавтотранс-Львів»	м. Винники-Львів, вул. Виробнична б\н	Львівська міська ТГ	Побутові відходи	-	-	-	-	Експлуатується
Сміттєперевантажувальна станція ТОВ «Грінера Україна»	м. Львів, вул. Надійна, 2	Львівська міська ТГ	Побутові відходи	-	-	141,54	51 661,85	Експлуатується
Об'єкт зі здійснення попередніх операцій з відходами для подальшого їх відновлення – ТОВ «Ековей Вейст Менеджмент»	Львівська обл., Львівський р-н, с. Сороки-Львівські, вул. Київська, буд. 7	Львівська міська ТГ	ПЕТ	-	-	-	-	Експлуатується
Об'єкт для здійснення операцій із сортування відходів – ТОВ «Спецавтотранс-Львів»	с. Соснівка, кільцева дорога	Львівська міська ТГ	Побутові відходи	10	120	-	-	Експлуатується

Таблиця 2.2.5. Об'єкти інфраструктури управління побутовими відходами на території Львівської міської ТГ [джерело: дані Львівської міської ТГ]

Лінія для оброблення трубчастих та компактних люмінесцентних ламп LP-200	м. Львів, вул. Пластова, 125, широта 49 51 59, довгота 24 05 58	Україна	20 01 21 люмінесцентні лампи	1,6	420	0,083	21,597	Експлуатується
Дистилятор для відновлення ртуті BPD-100	м. Львів, вул. Пластова, 125, широта 49 51 59, довгота 24 05 58	Україна	20 01 21 ртутні термометри + люмінофор з ламп	0,1	26	0,002	0,474	Експлуатується
Компостувальна станція, Львівське комунальне підприємство «Зелене місто»	м. Львів, р-н Личаківський, вул. Пластова, 13, широта 49° 51 41.5 довгота 24 ° 4 48.5	Львівська міська ТГ та інші ТГ області	Роздільно зібрані відходи харчових продуктів. Відходи харчової промисловості, відходи від зелених насаджень	115	30 000	35	9 035	Експлуатується
Пункт приймання негабаритних відходів	м. Львів, вул. Жовківська, 18 широта 49.85645, довгота 24.03699	Львівська міська ТГ	Побутова техніка	1	-	0,2	-	Експлуатується
			Будівельні відходи	3	-	2	-	
			Великогабаритні відходи	3	-	1	-	

Подальший розвиток системи управління побутовими відходами потребує: формування мережі об'єктів оброблення відходів в кластерах; розвитку кластерної інфраструктури з урахуванням прогнозних обсягів утворення побутових відходів; поетапного впровадження нових потужностей з оброблення відходів.

Аналіз параметрів управління побутовими відходами та наявної інфраструктури у ТГ Львівської агломерації свідчить про суттєву нерівномірність розвитку системи збирання, перевезення та оброблення (в тому числі сортування, відновлення та видалення) побутових відходів.

Львівська міська ТГ має найбільш розвинену інфраструктуру, повне охоплення населення послугою збирання побутових відходів, сучасну систему роздільного збирання відходів та компостування, а також реалізує масштабні інфраструктурні проєкти, включно з рекультивацією полігону, будівництвом МБК та вилученням фільтрату та знешкоженням біогазу.

У більшості інших територіальних громад Львівської агломерації рівень охоплення населення послугою управління відходами є нижчим, а спеціалізовані об'єкти оброблення відходів відсутні. Водночас громади демонструють позитивну динаміку розвитку системи роздільного збирання побутових відходів та впроваджують заходи спрямовані на вдосконалення організації управління відходами, підвищення рівня екологічної відповідальності населення та розширення охоплення послугами.

Зокрема, у Великолюбінській селищній ТГ, Підберізцівській сільській ТГ, Жовтанецькій сільській ТГ, Городоцькій міській ТГ, Давидівській сільській ТГ, Жовківській міській ТГ, Новояричівській селищній ТГ, Оброшинській сільській ТГ та Пустомитівській міській ТГ організовано окреме збирання пластику, що свідчить про поступове формування культури роздільного збирання серед населення. В Оброшинській сільській ТГ та Пустомитівській міській ТГ, окрім збирання пластику, у частині населених пунктів додатково впроваджено роздільне збирання скла, що розширює перелік відокремлених видів відходів.

Крім того, у Жовтанецькій сільській ТГ, Давидівській сільській ТГ, Куликівській селищній ТГ та Оброшинській сільській ТГ реалізуються ініціативи зі збирання небезпечних відходів у складі побутових (зокрема батарейок), що свідчить про прагнення громад впроваджувати більш екологічно відповідальні підходи до управління відходами.

Таким чином, попри обмежені інфраструктурні можливості, територіальні громади Львівської агломерації активно розвивають локальні елементи системи роздільного збирання, що створює основу для подальшої інтеграції в міжмуніципальну систему управління відходами та поступового досягнення встановлених стратегічних цілей.

Відсутність власних місць видалення побутових відходів у територіальних громадах Львівської агломерації зумовлює залежність від транспортування відходів на великі відстані, що підвищує витрати

та ускладнює контроль за якістю управління побутовими відходами.
Таким чином, підвищення ефективності системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівській агломерації має здійснюватися відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами», з урахуванням стратегічних орієнтирів Національного плану управління відходами до 2033 року та індикаторів Регіонального плану управління відходами Львівської області до 2034 року.
Це передбачає поетапне досягнення не менше 85 % охоплення населення послугою з управління побутовими відходами до 2033 року, забезпечення щорічного зростання охоплення роздільним збиранням не менш як на 10 %, досягнення встановлених законодавством показників підготовки до повторного використання та рециклінгу (10 % до 2025 року, 20 % - до 2030 року, 25 % - до 2035 року, 35 % - до 2040 року), а також поступове скорочення обсягів захоронення відходів відповідно до європейських орієнтирів.
Реалізація цих завдань потребує створення та модернізації об'єктів оброблення відходів, розвитку компостування біовідходів, впровадження дієвої системи обліку й моніторингу потоків відходів та зміцнення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування, що у сукупності забезпечить формування сучасної, інтегрованої та екологічно безпечної системи управління відходами на рівні агломерації.

2.3. Потоки відходів та їх морфологічний склад

У територіальних громадах Львівської агломерації утворюються різні потоки побутових відходів, обсяги та склад яких залежать від рівня урбанізації, щільності населення, соціально-економічних умов, типу забудови та наявності організованої системи управління побутовими відходами.
Найбільші обсяги побутових відходів утворюються у Львівській міській ТГ, тоді як у інших міських, селищних і сільських територіальних громадах переважають менші за обсягом, проте більш розосереджені у просторі потоки.
Для формування ефективної системи управління побутовими відходами необхідно мати чітке розуміння вихідних параметрів відходів як сировини для подальшого оброблення. Ключовим елементом такого аналізу є визначення морфологічного складу побутових відходів.
Розуміння органами місцевого самоврядування фактичного складу побутових відходів є передумовою для впровадження ефективної реформи управління відходами. Наявність такої інформації є необхідною для залучення інвестицій, вибору оптимальних технологічних рішень з оброблення відходів, а також для обґрунтованого формування тарифів на послуги з управління побутовими відходами.

Слід зазначити, що морфологічний склад сучасних побутових відходів суттєво відрізняється від складу, характерного для попередніх десятиліть. Останніми роками спостерігається інтенсивне зростання використання напівфабрикатів і пакувальних матеріалів. Розвиток супермаркетів та мереж роздрібної торгівлі призводить до збільшення обсягів упаковки, яка накопичується на полігонах та сприяє їх прискореному переповненню.

Морфологічний склад побутових відходів змінюється не лише з часом і за сезонами року, а й залежить від конкретних територіальних умов, зокрема регіону, типу населеного пункту (міський чи сільський), рівня життя населення та розвитку ринку вторинної сировини.

Попри наявність загальних тенденцій, вміст окремих компонентів у побутових відходах може суттєво відрізнятися між різними районами навіть в межах однієї громади. До основних факторів, що впливають на морфологічний склад відходів, належать кліматичні умови, соціально-економічні характеристики населення та рівень розвитку інфраструктури управління відходами.

Зважаючи на важливість даних про морфологічний склад побутових відходів для планування системи їх оброблення, у територіальних громадах – Львівської агломерації було проаналізовано наявність проведених морфологічних досліджень.

У Великолюбінській селищній ТГ, Підберізцівській сільській ТГ, Жовтанецькій сільській ТГ, Бібрській міській ТГ, Городоцькій міській ТГ, Давидівській сільській ТГ, Жовківській міській ТГ, Куликівській селищній ТГ, Новояричівській селищній ТГ, Оброшинській сільській ТГ, Пустомитівській міській ТГ та Мурованській сільській ТГ дослідження морфологічного складу побутових відходів не проводилися.

Системні дослідження морфологічного складу побутових відходів здійснювалися лише у Львівській міській територіальній громаді.

Результати річного морфологічного дослідження побутових відходів свідчать про подібну структуру складу побутових у місті Львові, приєднаних населених пунктах та Львівській міській ТГ загалом, що підтверджує репрезентативність отриманих даних для подальшого планування системи управління відходами на рівні агломерації.

Найбільшу частку у складі побутових відходів становлять біовідходи - від 36,52 % у приєднаних населених пунктах до 44,10 % у місті Львові (у середньому 43,50 % по Львівській міській ТГ).

Така висока частка утворення біовідходів свідчить про значний потенціал для впровадження систем роздільного збирання біовідходів, компостування та/або анаеробного зброджування, а також про необхідність відокремлення цього виду з метою зменшення навантаження на полігони.

Також, суттєву частку в морфологічному складі побутових відходів займають ресурсоцінні компоненти, зокрема:

- пластик - у середньому 15,09 %, з вищою часткою у приєднаних населених пунктах (17,26 %);
- папір і картон - близько 9,77 %;
- скло - стабільно високий показник на рівні 11,21 %.

Сукупна частка цього виду відходів перевищує 35 %, що підтверджує доцільність розвитку системи роздільного збирання та сортування вторинної сировини, а також створення або розширення потужностей для її оброблення.

Частка текстильних матеріалів становить у середньому 4,31 %, що є типовим показником для міських агломерацій. Звертає на себе увагу відносно висока частка небезпечних відході у складі побутових - 5,73 %, а також наявність відходів електричного та електронного обладнання - 1,34 %.

Це свідчить про недостатню розвиненість систем їх окремого збирання та необхідність впровадження спеціалізованих пунктів приймання таких відходів у територіальних громадах Львівської агломерації.

Частка будівельних і ремонтних відходів становить у середньому 4,28 %, що може вказувати на потрапляння цієї категорії до складу побутових відходів унаслідок відсутності або низької доступності альтернативних каналів їх видалення. Порівняльний аналіз показує, що у приєднаних населених пунктах спостерігається: нижча частка біовідходів; вища частка пластику, небезпечних відходів та будівельних відходів.

Графічно оформлені узагальнені результати морфологічного складу побутових відходів у Львівській міській ТГ наведено на рисунку 2.3.1.

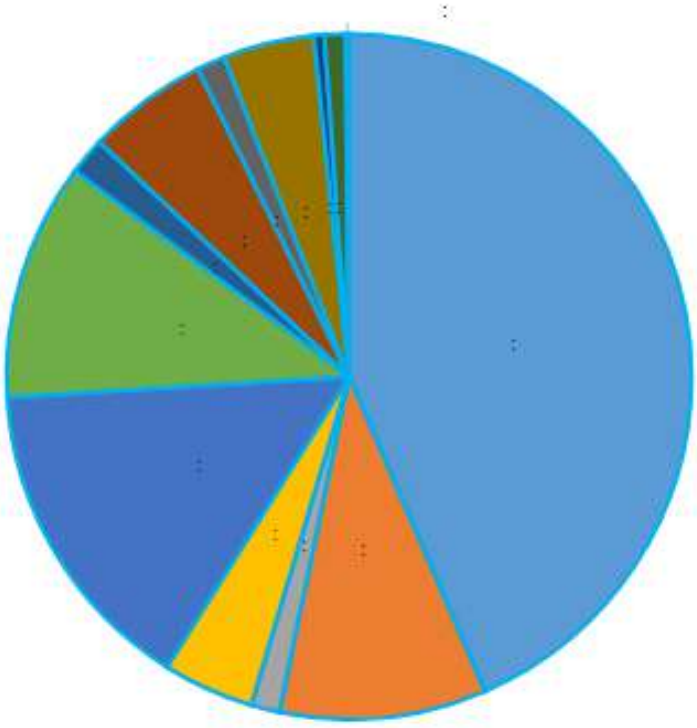

Рисунок 2.3.1. Графічно оформлені узагальнені результати морфологічного складу побутових відходів у Львівській міській ТГ [джерело: дані науково-технічного звіту з визначення морфологічного складу побутових відходів на території Львівської міської ТГ]

Отримані результати морфологічного дослідження підтверджують, що понад 70 % побутових відходів у Львівській міській ТГ потенційно можуть бути спрямовані на оброблення за умови впровадження ефективної системи роздільного збирання та розвитку належної інфраструктури.
Це створює підґрунтя для переходу від захоронення до інтегрованої моделі управління відходами відповідно до ієрархії управління відходами та цілей державної і регіональної політики.
На підставі результатів морфологічного дослідження складу побутових відходів Львівської міської ТГ затверджено Програму роздільного збирання побутових відходів (ухвала Львівської міської ради від 16.05.2024 № 4762).
Для організації роздільного збирання відходів за контейнерною та безконтейнерною схемою у громаді застосовується технологічна схема № 3 (відповідно до Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13.12.2023 № 1130).
Таку схему було обрано з урахуванням результатів морфологічного аналізу, відповідно до яких найбільшу частку у складі побутових відходів становлять біовідходи, пластик та скло.
Технологічна схема № 3 передбачає використання таких контейнерів / пакетів:

- жовтий з написом «Пластик» – для збору пластику;
- зелений з написом «Скло» – для збору скла;
- коричневий з написом «Біовідходи» – для збору органічних відходів;
- сірий з написом «Змішані відходи» – для збору змішаних побутових відходів.

З метою удосконалення технологічних підходів до організації роздільного збирання побутових відходів на територіях дошкільних та шкільних навчальних закладів Львівської міської ради було внесено зміни до Програми роздільного збирання побутових відходів (які затверджені ухвалою Львівської міської ради від 12.06.2025 № 6407).
Відповідні зміни передбачають застосування технологічної схеми № 4 для дошкільних і шкільних закладів, яка додатково включає синій контейнер з написом «Папір» – для збирання паперу та картону.
Технологічна схема збирання побутових відходів № 4 передбачає впровадження систематизованого, ефективного та зручного для дітей і працівників освітніх закладів процесу роздільного збирання відходів за наступними видами: папір, пластик, скло, біовідходи та змішані відходи.

Запровадження технологічної схеми № 4 сприяє:

- формуванню екологічної культури у дітей та молоді;
- зменшенню обсягів захоронення побутових відходів на полігонах;
- збільшенню частки відходів, переданих на переробку;
- підвищенню ефективності управління побутовими
- відходами в громаді.

У результаті прийняття зазначених змін удосконалюється система роздільного збирання побутових відходів у закладах дошкільної та загальної середньої освіти, що сприяє підвищенню рівня екологічної свідомості населення та позитивно впливає на стан довкілля у Львівській міській ТГ.

З урахуванням результатів річного морфологічного дослідження побутових відходів, проведеного у Львівській міській ТГ, а також подібності соціально-економічних умов, структури споживання та типів забудови у інших територіальних громадах Львівської агломерації, отримані показники морфологічного складу можуть бути використані як орієнтовні базові значення для планування системи управління побутовими відходами на рівні агломерації в цілому.

Очікується, що у більшості територіальних громад Львівської агломерації структура побутових відходів характеризується:

- домінуванням біовідходів, частка яких становить близько 40–45 %;
- значною присутністю ресурсоцінних компонентів (папір і картон, пластик, скло, метали), сукупна частка яких перевищує 30 %;
- наявністю небезпечних відходів у складі побутових, відходів електричного та електронного обладнання, а також ремонтних відходів, що потрапляють до складу побутових відходів унаслідок недостатнього розвитку окремих систем їх збирання.

За відсутності проведених морфологічних досліджень у більшості територіальних громад Львівської агломерації, зазначені дані доцільно використовувати як перехідну аналітичну основу для розроблення міжмуніципальних рішень, формування інфраструктурних проєктів та підготовки інвестиційних пропозицій.

Водночас для підвищення точності планування та ефективності впровадження технологічних рішень у середньо- та довгостроковій перспективі, доцільним є проведення поетапних морфологічних досліджень побутових відходів у кожній територіальній громаді Львівської агломерації.

Таким чином, результати морфологічного аналізу Львівської міської ТГ підтверджують наявність значного потенціалу для переходу територіальних громад Львівської агломерації до інтегрованої системи управління побутовими відходами, орієнтованої на запобігання утворенню відходів, їх повторне використання, оброблення та мінімізацію захоронення.

2.4. Опис поточного стану управління побутовими відходами

Згідно зі статтею 1 Закону України «Про управління відходами», система управління відходами – це комплекс заходів, що охоплюють збирання, перевезення та оброблення відходів.

Крім цього, система включає створення й експлуатацію об'єктів для роботи з відходами, нагляд за ними та подальший догляд за місцями видалення відходів. Сюди також належить діяльність підприємств, що здійснюють окремі операції з управління відходами в межах однієї або кількох територіальних громад.

Таким чином, система управління побутовими відходами є сукупністю взаємопов'язаних процесів, які охоплюють увесь життєвий цикл відходів - від моменту їх утворення до кінцевого оброблення або видалення.
Основні складові цієї системи наведено на рисунку 2.4.1 та включають: збирання, перевезення, оброблення відходів, створення і експлуатацію відповідної інфраструктури, нагляд за об'єктами видалення відходів, а також діяльність суб'єктів господарювання, залучених до надання відповідних послуг.

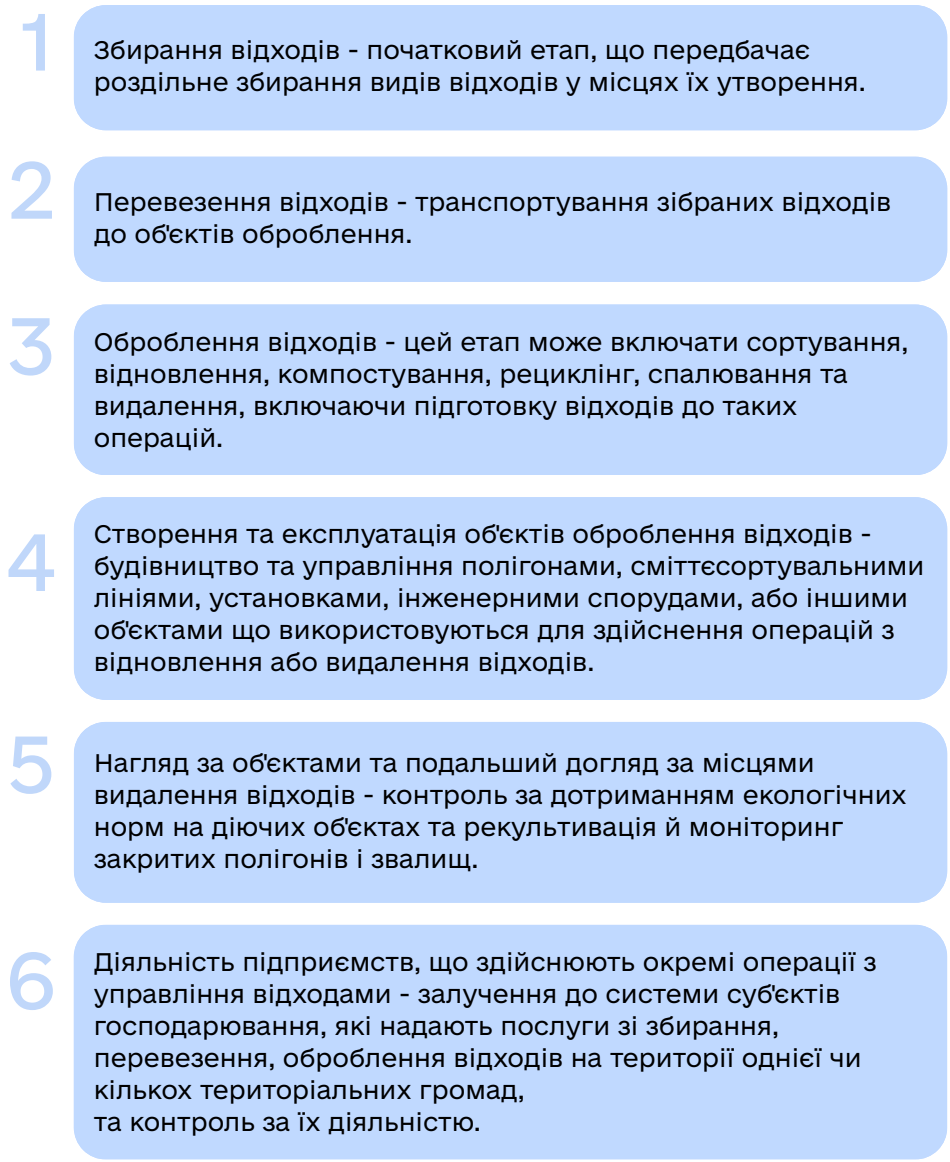

Рисунок 2.4.1. Складові системи управління відходами
[джерело: складено розробниками Регіонального плану на основі інформації із Закону України «Про управління відходами»]

У територіальних громадах Львівської агломерації зазначені складові системи реалізовані нерівномірно та з різним рівнем розвитку. На сьогодні збирання та перевезення побутових відходів забезпечується у всіх громадах Львівської агломерації через мережу комунальних і приватних операторів. Водночас етапи оброблення відходів, зокрема сортування, компостування та відновлення ресурсів, зосереджені переважно на території Львівської міської ТГ.

Інфраструктура оброблення побутових відходів (сміттєперевантажувальні станції, об'єкти компостування та управління окремими видами небезпечних відходів у складі побутових) функціонує частково лише у Львівській міській ТГ, тоді як у інших громадах Львівської агломерації такі об'єкти відсутні або перебувають на стадії планування. Видалення побутових відходів здійснюється шляхом транспортування на зовнішні полігони за межами Львівської агломерації.

Таким чином, поточний стан системи управління побутовими відходами у Львівській агломерації характеризується домінуванням операцій зі збирання та перевезення відходів, обмеженою локальною інфраструктурою їх оброблення та значною залежністю громад від міжрегіонального видалення відходів.

Це обумовлює необхідність подальшого розвитку міжмуніципальної інфраструктури, розширення роздільного збирання та впровадження сучасних технологій оброблення відходів відповідно до ієрархії управління відходами.

У контексті описаних складових системи управління побутовими відходами важливим є аналіз джерел їх утворення та обсягів, оскільки саме обсяги та структура потоків відходів визначають потребу в інфраструктурі збирання, перевезення та оброблення відходів.

Джерела утворення побутових відходів та їх кількісні показники формуються під впливом соціально-економічних особливостей територіальних громад, щільності населення, характеру забудови, рівня благоустрою та розвитку місцевої інфраструктури.

У територіальних громадах Львівської агломерації основними чинниками формування побутових відходів є життєдіяльність населення, функціонування закладів бюджетної сфери, підприємств торгівлі та громадського харчування, а також адміністративних і виробничих об'єктів.

Обсяги утворення побутових відходів безпосередньо залежать від чисельності населення, сезонних коливань та рівня економічної активності громад.

Крім того, на формування загальних обсягів побутових відходів суттєво впливає ефективність наявної системи управління побутовими відходами. Недостатній розвиток інфраструктури або нерегулярне надання послуг може призводити до накопичення відходів у несанкціонованих місцях, що створює додаткове навантаження на довкілля. Узагальнені дані щодо джерел утворення побутових відходів наведено на рисунку 2.4.2.

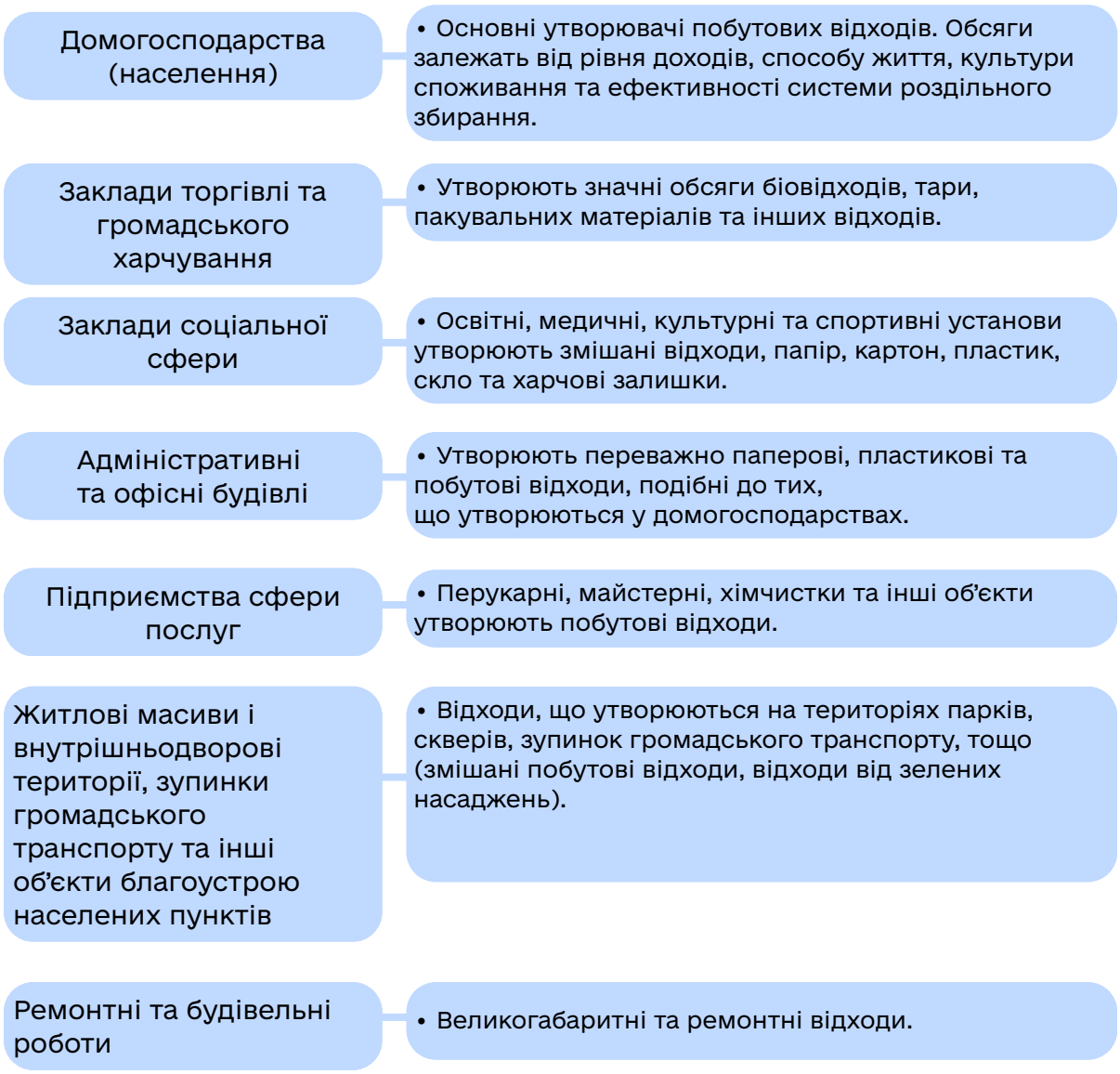

Рисунок 2.4.2. Дані щодо джерел утворення побутових відходів [джерело: складено розробниками Стратегії на основі узагальнених типових значень для міст України]

Для ефективного управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації ключовим є розуміння динаміки обсягів утворення побутових відходів.
Аналіз історичних даних дозволяє виявити тенденції, прогнозувати майбутні навантаження на систему управління відходами та оцінювати ефективність вжитих заходів.
У таблиці 2.4.1. представлено обсяги утворення побутових відходів у територіальних громадах Львівської агломерації за період з 2020 по 2025 роки.
Ці дані відображають загальну кількість відходів, що утворюються у домогосподарствах та інших джерелах, чиї відходи подібні за складом до побутових.

Вивчення цих показників дозволяє оцінити вплив економічних, соціальних та екологічних факторів на обсяги відходів у регіоні, а також сформувати основу для подальших прогнозів та стратегічних рішень.

Таблиця 2.4.1. Обсяги утворення побутових відходів у ТГ Львівської агломерації за 2020–2025 роки

[джерело: дані територіальних громад Львівської агломерації]

Громада	Одиниця виміру	Роки					
		2020	2021	2022	2023	2024	2025
Львівська міська ТГ (всього) у.т.числі:	тонн	241 232,19	215 046,88	211 691,78	232 342,66	236 580,17	240 864,60
- змішані відходи	тонн	236 976,19	212 639,10	204 564,28	221 341,52	224 690,20	228 390,68
- відходи пластику	тонн	950	555,14	769,78	1 358,62	1 689,54	2 250,39
-відходи скла	тонн	769	76,42	159,59	1 118,20	1 174,57	1 423,53
- біовідходи	тонн	2 537,00	1 776,22	6 198,13	8 524,32	9 025,86	8 800,00
Великолюбінська селищна ТГ	-	-	-	-	-	-	-
Підберізцівська сільська ТГ	тонн	з 2016-2025 орієнтовні обсяги відходів 15 000 (в середньому щорічно 1 500)					
Жовтанецька сільська ТГ	-	-	-	-	-	-	-
Бібрська міська ТГ	тонн	-	-	1 200,81	1 163,11	1 315,28	1 478,04
Городоцька міська ТГ	-	-	-	-	-	-	-
Давидівська сільська ТГ	тонн	-	387,08	1 495,85	2 205,32	2 176,83	3 038,39 (за 11 місяців)

Жовківська міська ТГ	-	-	-	-	-	-	-
Куликівська селищна ТГ	-	-	-	-	-	-	-
Новояричівська селищна ТГ (всього), у т.ч:	-	3 387,13	3 284,94	3 362,98	3 206,91	3 266,36	-
- змішані відходи	тонн	-	-	-	-	3037,83	-
- відходи пластику	тонн	-	-	-	-	228,53	-
Оброшинська сільська ТГ (всього), у т.ч:	тонн	-	2 026,89	2 197,46	1 781,25	1 508,88	-
-відходи скла	тонн	-	-	-	-	241,54	-
- відходи пластику	тонн	-	-	-	-	89,18	-
Пустомитівська міська ТГ (всього), у т. числі:	тонн	1 520,80	1 094,51	2 537,42	2 928,42	3 698,24	4 269,859 (за 11 місяців)
- відходи пластику	тонн	-	-	-	-	86,38	-
Мурованська сільська ТГ	-	-	-	-	-	-	-

Примітка: Бібрська міська ТГ, Новояричівська селищна ТГ, Оброшинська сільська ТГ та Давидівська сільська ТГ інформацію щодо обсягів утворення побутових відходів подали у м3. Обсяги переведено у тонни - враховуючи норми надання послуг з управління побутовми відходами у ТГ Львівської агломерації – в середньому 185,8 кг/м3 (орієнтовно - 0,1858 тонн/м3)).

Аналіз річних обсягів утворення побутових відходів у ТГ Львівської агломерації за 2020-2025 роки свідчить про домінуючу роль Львівської міської ТГ у формуванні загального потоку побутових відходів агломерації. Частка Львівської міської ТГ становить понад 90 % від загального обсягу, що зумовлено концентрацією населення, економічної активності та об'єктів соціальної інфраструктури.

У Львівській міській ТГ упродовж аналізованого періоду простежується тенденція до поступового зростання загальних обсягів утворення побутових відходів після спаду у 2021–2022 роках, що може бути пов'язано з впливом воєнного стану, міграційними процесами та подальшим відновленням господарської активності. У 2025 році обсяг утворених відходів наблизився до показників 2020 року та становив понад 240 тис. тонн.

Структура потоків побутових відходів у Львівській міській ТГ залишається переважно змішаною: частка змішаних відходів стабільно перевищує 94 %, що свідчить про недостатній рівень роздільного збирання у ромаді. Водночас спостерігається позитивна динаміка щодо зростання обсягів окремо зібраних побутових відходів за видами (пластик, скло та біовідходи). Найбільш динамічно зростає обсяг біовідходів, що є результатом впровадження системи окремого збирання біовідходів та розвитку компостувальної інфраструктури.

Інші територіальні громади Львівської агломерації характеризуються фрагментарністю та нерівномірністю подання даних, що ускладнює формування повної картини потоків побутових відходів. У більшості територіальних громад відсутня системна статистика за роками, а у окремих випадках обсяги подані орієнтовно або у різних одиницях виміру. Це свідчить про недостатній рівень обліку та моніторингу у сфері управління побутовими відходами на міжмуніципальному рівні.

Окремі територальні громади подали інформацію лише за окремі роки або в узагальненому вигляді. Так, Підберізцівська сільська ТГ зазначає орієнтовні обсяги у 15 тис. тонн за 2016–2025 роки без річної деталізації. Бібрська міська ТГ, Давидівська сільська ТГ, Новояричівська селищна ТГ, Оброшинська сільська ТГ та Пустомитівська міська ТГ демонструють поступове зростання обсягів утворення відходів у 2022–2025 роках, що може свідчити як про реальне збільшення потоків, так і про покращення обліку.

Позитивним сигналом є поява даних щодо окремих видів (пластик, скло) у Новояричівській селищній ТГ, Оброшинській сільській ТГ та Пустомитівській міській ТГ, однак їх частка залишається незначною порівняно зі змішаними побутовими відходами.

Загалом результати аналізу підтверджують необхідність:

- удосконалення системи збирання та статистичного обліку побутових відходів у всіх територіальних громадах Львівської агломерації;
- розширення практик роздільного збирання та вилучення ресурсоцінних відходів;
- планування розвитку міжмуніципальної інфраструктури з урахуванням прогнозного зростання обсягів відходів;

- планування розвитку міжмуніципальної інфраструктури з урахуванням прогнозного зростання обсягів відходів;
- зменшення частки змішаних відходів шляхом впровадження повноцінної системи роздільного збирання на рівні домогосподарств.

Ці тенденції свідчать про необхідність уніфікації підходів до збирання статистичних даних, впровадження єдиної системи обліку потоків відходів на рівні агломерації, а також масштабування практик роздільного збирання у територіальних громадах Львівської агломерації як передумови для ефективного міжмуніципального планування інфраструктури та досягнення цілей РПУВ Львівської області до 2034 року.

Наявність затверджених норм надання послуг з управління побутовими відходами у територіальних громадах дозволяє забезпечити коректний облік, прогнозування потоків відходів, формування тарифів та обґрунтування потреб у розвитку інфраструктури. Аналіз стану затвердження таких норм у ТГ Львівської агломерації засвідчив наявність суттєвих відмінностей між окремими територіями.

У Львівській міській ТГ, Великолюбінській селищній ТГ, Городоцькій міській ТГ, Жовківській міській ТГ, Новояричівській селищній ТГ, Оброшинській сільській ТГ та Пустомитівській міській ТГ затверджені норми надання послуг з управління побутовими відходами.

Водночас у Підберізцівській сільській ТГ, Жовтанецькій сільській ТГ, Бібрській міській ТГ, Давидівській сільській ТГ, Куликівській селищній ТГ та Мурованській сільській ТГ норми надання послуг з управління побутовими відходами не затверджені.

Відсутність затверджених норм надання послуг з управління побутовими відходами у громадах ускладнює здійснення об’єктивного прогнозування обсягів відходів, формування економічно обґрунтованих тарифів на послуги з управління побутовими відходами, а також планування розвитку необхідної інфраструктури. Крім того, це негативно впливає на достовірність статистичних даних та обмежує можливості ефективного міжмуніципального планування в межах Львівської агломерації.

З огляду на це, актуальним завданням є розроблення та затвердження норм надання послуг з управління побутовими відходами у всіх ТГ Львівської агломерації з метою уніфікації підходів до обліку, прогнозування потоків відходів та забезпечення сталого розвитку системи управління побутовими відходами.

Відсутність уніфікованих підходів до обліку та прогнозування обсягів побутових відходів у поєднанні з нерівномірним охопленням населення організованими послугами створює передумови для виникнення несанкціонованих сміттєзвалищ.

У територіальних громадах, де норми надання послуг не затверджені або система збирання відходів функціонує нерегулярно, зростає ризик самовільного видалення відходів у непризначених для цього місцях.

Це свідчить про прямий взаємозв’язок між рівнем організації системи

управління побутовими відходами та масштабами проблеми стихійних сміттєзвалищ.
Несанкціоновані сміттєзвалища є одними з найбільш гострих екологічних проблем територіальних громад, оскільки формуються поза межами контрольованої інфраструктури та не мають жодних інженерних засобів захисту довкілля. Їх наявність не лише погіршує санітарний стан територій, а й свідчить про системні прогалини у сфері надання послуги з управління побутовими відходами та інформування населення щодо ризиків від несанкціонованого видалення побутових відходів на несанкціоновані сміттєзвалища.
Крім безпосереднього негативного впливу на ґрунти, поверхневі та підземні води, несанкціоновані сміттєзвалища створюють додаткове фінансове навантаження на бюджети територальних громад, оскільки потребують регулярних заходів з ліквідації. За відсутності комплексних превентивних рішень такі витрати мають повторюваний характер і не забезпечують довгострокового результату.

Дані щодо наявних та ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ у територальних громадах Львівської агломерації наведені
у таблиці 2.4.2.

Таблиця 2.4.2. Інформація про наявні та ліквідовані несанкціоновані сміттєзвалища у територіальних громадах Львівської агломерації
[джерело: дані територіальних громад Львівської агломерації]

Громада	Наявність несанкціонованих сміттєзвалищ та вжиті заходи
Львівська міська ТГ	У 2024 році на територіях громади було ліквідовано 2 несанкціоновані сміттєзвалища за адресами: вул. Тракт Глинянський та вул. Льва Броварського загальним об'ємом 5 685 м^3. Витрати на завантаження, транспортування та видалення відходів до відповідних місць видалення у 2024 році склали 2 951 915,55 грн. Зазначені роботи були профінансовані ЛКП «ТФ «Львівспецкомунтранс», що підтверджується відповідними фінансовими документами. У громаді діє Програма щодо запобігання утворенню та забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений, на території Львівської міської ТГ на 2024–2027 роки (затверджена ухвалою Львівської міської ради № 4998 від 04.07.2024). Програма передбачає виявлення, інвентаризацію, ліквідацію несанкціонованих сміттєзвалищ. Метою Програми є забезпечення належного санітарного стану території громади, запобігання утворенню нових стихійних сміттєзвалищ, їх своєчасна ліквідація, а також передача відходів із невстановленим власником уповноваженим суб'єктам для подальшого оброблення згідно із Законом України «Про управління відходами» (ст. 26). Стан виконання: Програма є чинною та реалізується. Фінансування заходів Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету Львівської міської ТГ.
Великолюбінська селищна ТГ	Із 2021 року ліквідовано приблизно 20 несанкціонованих сміттєзвалищ.
Підберізцівська сільська ТГ	Із 2021 року ліквідовано 15 несанкціонованих сміттєзвалищ.
Жовтанецька сільська ТГ	У 2016 році в с. Честині проведено роботи з ліквідації та рекультивації 1 несанкціонованого сміттєзвалища.
Бібрська міська ТГ	На території громади відсутні несанкціоновані сміттєзвалища.
Городоцька міська ТГ	Із 2021 року ліквідовано орієнтовно 20 несанкціонованих сміттєзвалищ.
Давидівська сільська ТГ	У 2025 році силами КП «Давидівське» та КП «Пасічани» ліквідовано 8 несанкціонованих смітєзвалищ.
Жовківська міська ТГ	На території громади відсутні несанкціоновані сміттєзвалища.
Куликівська селищна ТГ	На території громади відсутні несанкціоновані сміттєзвалища.
Новояричівська селищна ТГ	У 2025 рік виявлено та ліквідовано 11 несанкціонованих сміттєзвалищ загальною площею 182 м.кв.
Оброшинська сільська ТГ	У 2024 році ліквідовано 5 несанкціонованих сміттєзвалищ, вартість робіт з ліквідації становила – 50 000,00 грн. У 2025 році ліквідовано 4 несанкціоновані сміттєзвалища.
Пустомитівська міська ТГ	На території громади відсутні несанкціоновані сміттєзвалища.
Мурованська сільська ТГ	Протягом 2016-2025 років на території громади ліквідовано 2 несанкціоновані сміттєзвалища.

Аналіз даних таблиці 2.4.2 свідчить, що проблема несанкціонованих сміттєзвалищ залишається актуальною для більшості територіальних громад Львівської агломерації, хоча упродовж останніх років спостерігається позитивна динаміка щодо їх виявлення та ліквідації.

Найбільш системний підхід до вирішення цієї проблеми впроваджено у Львівській міській ТГ, де діє окрема цільова Програма на 2024–2027 роки, передбачено стабільне бюджетне фінансування та організовано комплекс заходів із виявлення, інвентаризації й ліквідації стихійних сміттєзвалищ. Значні обсяги ліквідованих відходів (5 685 м^3 у 2024 році) та відповідні фінансові витрати свідчать про масштаб проблеми навіть у громаді з розвиненішою системою управління побутовими відходами.

У низці територіальних громад (Великолюбінська селищна ТГ, Городоцька міська ТГ, Давидівська сільська ТГ, Новояричівська селищна ТГ, Оброшинська сільська ТГ) ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ здійснюється на постійній основі, переважно силами комунальних підприємств або в межах поточних заходів благоустрою.

Водночас у Бібрській міській ТГ, Жовківській міській ТГ, Куликівській селищній ТГ та Пустомитівській міській ТГ громадах станом на звітний період несанкціоновані сміттєзвалища офіційно відсутні, що може свідчити як про ефективну організацію збирання побутових відходів, так і про належний рівень контролю за станом територій.

Загалом аналіз підтверджує, що утворення несанкціонованих сміттєзвалищ у територіальних громадах Львівської агломерації тісно пов'язане з рівнем охоплення населення послугою з управління побутовими відходами, розвитком контейнерної інфраструктури та ефективністю інформаційно-просвітницької роботи з мешканцями.

З огляду на це, пріоритетними напрямами подальшої роботи мають стати впровадження у всіх територальних громадах системного моніторингу місць несанкціонованого видалення відходів, включення до місцевих планів управління відходами заходів із запобігання утворенню стихійних сміттєзвалищ, посилення контролю та відповідальності, а також розширення охоплення населення послугою з управління побутовими відходами як ключового превентивного заходу.

Водночас ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ є лише наслідком більш глибоких системних проблем у сфері управління побутовими відходами. Довгострокове зменшення кількості стихійних сміттєзвалищ можливе лише за умови поєднання організаційних заходів із активною просвітницькою роботою.

У цьому контексті особливого значення набуває участь закладів освіти, громадських організацій і бізнесу, які відіграють ключову роль у формуванні екологічної культури та поширенні практик роздільного збирання відходів на місцевому рівні.

Важливою складовою ефективного функціонування системи управління побутовими відходами є залучення закладів освіти, громадських організацій та бізнесу до екологічних ініціатив на місцевому рівні. Саме міжсекторальна взаємодія сприяє формуванню екологічної свідомості населення, поширенню практик роздільного

збирання відходів, розвитку громадських ініціатив та підвищенню рівня відповідальності мешканців за стан довкілля.
Аналіз залучення закладів освіти, громадських організацій та бізнесу до заходів у сфері управління побутовими відходами засвідчив нерівномірний рівень активності серед ТГ Львівської агломерації.
Найбільш системний підхід реалізовано у Львівській міській ТГ, де школи, громадські об'єднання та суб'єкти господарювання залучаються до впровадження роздільного збирання відходів, встановлення відповідної інфраструктури та проведення інформаційно-просвітницьких заходів.
Активна участь закладів освіти також спостерігається у Підберізцівській сільській та Новояричівській селищній ТГ, зокрема через проведення екологічних конкурсів і збирання вторинної сировини та небезпечних відходів у складі побутових (батарейок, пластикових кришок).
У Давидівській сільській ТГ залучення громадськості та бізнесу здійснюється переважно у форматі періодичних екологічних акцій та толок, тоді як у Пустомитівській міській ТГ участь мешканців обмежується разовими заходами з благоустрою. У ряді громад (Великолюбінська селищна ТГ, Бібрська міська ТГ, Городоцька міська ТГ, Жовківська міська ТГ, Оброшинська сільська ТГ) співпраця зі школами та громадським сектором має фрагментарний характер і не супроводжується системними програмами, а в Куликівській селищній ТГ та Мурованській сільській ТГ така взаємодія наразі відсутня.
Загалом, результати свідчать про потребу у посиленні міжсекторальної співпраці та впровадженні сталих механізмів залучення освітніх установ, громадських організацій і бізнесу як одного з ключових чинників формування культури відповідального управління відходами на території Львівської агломерації.

2.5. Аналіз ефективності функціонування системи управління побутовими відходами територіальних громад

Аналіз ефективності управління побутовими відходами територіальних громад Львівської агломерації здійснюється відповідно до вимог Закону України «Про управління відходами» з урахуванням положень Національної стратегії управління відходами в Україні до 2030 року, Національного плану управління відходами до 2033 року та Регіонального плану управління відходами у Львівській області до 2034 рокц, а також стратегічних цілей державної екологічної політики.
Система управління побутовими відходами в територіальних громадах Львівської агломерації формується в умовах значної просторової, демографічної та інфраструктурної неоднорідності.
До складу Львівської агломерації входять як велика міська територіальна громада з високою щільністю населення та значними обсягами утворення відходів (Львівська міська ТГ), так і міські, селищні та сільські ТГ (Бібрська міська ТГ, Великолюбінська селищна ТГ,

Городоцька міська ТГ, Давидівська сільська ТГ, Жовківська міська ТГ, Жовтанецька сільська ТГ, Куликівська селищна ТГ, Новояричівська селищна ТГ, Оброшинська сільська ТГ, Підберізцівська сільська ТГ, Пустомитівська міська ТГ, Мурованська сільська ТГ), для яких характерні розосереджена забудова, нижча щільність населення та обмежені фінансові й організаційні ресурси.

У більшості ТГ Львівської агломерації система управління побутовими відходами зосереджена переважно на етапах збирання та перевезення відходів, тоді як інші складові ієрархії управління відходами - запобігання утворенню, повторне використання, підготовка відходів до повторного використання, відновлення та видалення - розвинені недостатньо.

Рівень охоплення населення послугою з управління побутовими відходами є нерівномірним і залежить від типу громади, доступності дорожньої мережі та організаційної спроможності надавачів послуг.

Аналіз показує, що в ТГ Львівської агломерації спостерігається фрагментованість організаційних моделей управління побутовими відходами: використовуються різні підходи до визначення надавачів послуг, тарифоутворення, обліку споживачів та контролю якості послуг.

Відсутність єдиних стандартів і координованого планування призводить до дублювання функцій, нераціонального використання транспортних засобів спеціального призначення та інфраструктури, а також ускладнює впровадження сучасних підходів до роздільного збирання та оброблення відходів.

Недостатній розвиток інфраструктури для сортування та підготовки відходів до повторного використання та інших видів відновлення, обмежена кількість перевантажувальних станцій і відсутність кластерного підходу зумовлюють високі витрати на транспортування та значну частку відходів, що спрямовуються на видалення. Це, у свою чергу, негативно впливає на екологічний стан територій та суперечить вимогам законодавства України у сфері управління відходами та цілям регіональної і національної політики.

Таким чином, ефективність функціонування системи управління побутовими відходами в територіальних громадах Львівської агломерації обмежується інституційною розпорошеністю, недостатнім рівнем міжмуніципальної координації та нерівномірністю розвитку інфраструктури.

Зазначені виклики обумовлюють необхідність переходу від ізольованих рішень окремих територіальних громад до реалізації спільних міжмуніципальних проєктів, спрямованих на оптимізацію логістики, розвиток інфраструктури управління побутовими відходами та впровадження сучасних управлінських і технологічних рішень на рівні кластерів та у межах всієї агломерації.

Аналіз показує, що в Україні є нормативна база, але її реалізація на рівні територіальних громад потребує інституційної підтримки, інвестицій у інфраструктуру та адаптації до умов воєнного часу.

Наявність затвердженого Регіонального плану управління відходами Львівської області до 2034 року створює сприятливий контекст для координації заходів і залучення ресурсів, проте успіх буде залежати від реального фінансування, кадрового забезпечення та продуктивної співпраці між територіальними громадами в межах кластерів та на рівні Львівської агломерації.
Рекомендовані заходи для підвищення ефективності системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації наведена на рисунку 2.5.1.

Модернізація інфраструктури системи управління відходами та впровадження сучасних технологій оброблення (відновлення та видалення);

Забезпечення роздільного збирання відходів, створення пунктів роздільного збирання побутових відходів, в тому числі, небезпечних відходів у складі побутових;

Підвищення обізнаності населення та суб'єктів господарювання щодо правил роздільного збирання та безпечного управління відходами;

Залучення державних, регіональних та міжнародних програм для фінансової підтримки розвитку системи управління відходами.

Рисунок 2.5.1. Рекоменовані заходи для підвищення ефективності системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації
[Джерело: складено розробниками Стратегії на основі аналізу системи управління побутовими відходами у ТГ Львівської агломерації]

Реалізація зазначених заходів дозволить сформувати більш цілісну та економічно обґрунтовану систему управління побутовими відходами на території Львівської агломерації, зменшити обсяги видалення відходів, підвищити рівень підготовки відходів до повторного використання та покращити екологічний стан територій.
Водночас впровадження міжмуніципального підходу сприятиме оптимізації витрат територіальних громад, підвищенню якості послуг для населення та наближенню практик управління відходами до європейських стандартів, що є важливою передумовою сталого розвитку агломерації в довгостроковій перспективі.

2.6. SWOT-аналіз системи управління відходами у територіальних громадах

Підсумком аналізу ефективності системи управління відходами територіальної громади є SWOT – аналіз системи управління відходами у територіальних громадах Львівської агломерації, який полягає у визначенні сильних і слабких сторін громад - внутрішніх факторів, що позитивно або негативно впливають на ефективність управління відходами; можливостей і загроз - зовнішніх чинників та процесів, які можуть позитивно чи негативно вплинути на розвиток системи управління відходами в майбутньому.
З метою комплексної оцінки поточного стану системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівська агломерації проведено SWOT-аналіз, який ґрунтується на узагальненні даних територіальних громад, інформації про наявну інфраструктуру, організацію роздільного збирання, логістику та інституційну спроможність органів місцевого самоврядування.
Особливу увагу приділено міжмуніципальному контексту функціонування системи, зважаючи на відсутність власних об’єктів видалення відходів у ТГ Львівської агломерації та залежність від зовнішніх полігонів.
Результати SWOT-аналізу слугують аналітичною основою для формування пріоритетів розвитку системи управління побутовими відходами, визначення стратегічних напрямів інвестування та обґрунтування необхідності створення спільних інфраструктурних рішень у межах Львівської агломерації.
Окрім цього, результати SWOT-аналізу дозволяють ідентифікувати ключові «вузькі місця» у функціонуванні системи, зокрема у сфері обліку відходів, охоплення населення послугою, розвитку роздільного збирання та фінансової спроможності територальних громад, а також окреслити потенціал для синергії між територіальними громадами Львівської агломерації.
Застосування такого підходу створює передумови для переходу від фрагментарних локальних рішень до узгодженої міжмуніципальної моделі управління побутовими відходами, орієнтованої на оптимізацію ресурсів, підвищення якості послуг та досягнення екологічних цілей

регіонального і національного рівнів.
SWOT – аналіз системи управління відходами у територіальних громадах Львівської агломерації представлений в таблиці 2.6.1.

Таблиця 2.6.1. SWOT - аналіз системи управління відходами у територіальних громадах Львівської агломерації
[джерело: складено розробниками Стратегії на основі аналізу системи управління відходами у ТГ Львівської агломерації]

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Існує правова та стратегічна база у вигляді чинного законодавства, в.т.ч. НПУВ до 3033 року та РПУВ Львіської області до 2034 року. 2. Висока інвестиційна привабливість реґіону. 3. Наявність досвіду реалізації масштабних інфраструктурних проєктів у сфері управління відходами (будівництво МБО у Львові, функціонування компостувальної станції, рекультивація Грибовицького звалища). 4. Наявність інфраструктури для оброблення небезпечних відходів (ДП «Боднарівка» експлуатує технологічну лінію з оброблення небезпечних відходів). 5. Розвиток повторного використання ресурсоцінних відходів. 6. Активна позиція органів місцевого самоврядування щодо реформування системи управління побутовими відходами. 7. Наявність кадрового потенціалу та профільних структур для координації системи управління відходами. 8. Географічна близькість ТГ Львівської агломерації, що створює передумови для оптимізації логістики та спільного використання інфраструктури. 9. Зростання суспільного запиту на екологічні рішення та відповідальне управління побутовими відходами.	1. Низький рівень охоплення послугою з управління побутовими відходами у сільській місцевості. 2. Недостатній рівень охоплення роздільним збиранням усіх населених пунктів громади (особливо сільських територій). 3. Низька якість первинного обліку, узагальнення та аналізу даних щодо потоків відходів на усіх етапах управління відходами. 4. Недостатній рівень практичних знань та навичок населення щодо роздільного збирання відходів. 5. Відсутні сучасні об’єкти оброблення відходів (сміттєсортувальні лінії, установки, інженерні споруди, або інші об’єкти що використовуються для здійснення операції з відновлення і видалення відходів). 6. Наявність несанкціонованих сміттєзвалищ відходів. 7. Недостатнє фінансування системи управління побутовими відходами. 8. Недостатньо розвинена мережа пунктів роздільного збирання побутових відходів (в т.ч. небезпечних відходів у складі побутових). 9. Обмеженість земельних ресурсів для розміщення нових об’єктів інфраструктури управління відходами. 10. Недостатній рівень міжмуніципальної співпраці та спільного планування.

Можливості	Загрози
1. Розвиток міжмуніципального співробітництва в межах Львівської агломерації у сфері управління побутовими відходами. 2. Впровадження сучасних цифрових рішень для обліку відходів, споживачів та контролю якості надання послуг. 3. Проведення системних інформаційно-просвітницьких кампаній для формування культури запобігання утворенню відходів та їх роздільного збирання. 4. Співпраця з міжнародними організаціями та отримання грантів для реалізації проєктів у сфері управління відходами. 5. Інвестування у створення та модернізацію об'єктів оброблення відходів. 6. Забезпечення доступності та якості послуг з управління відходами у ТГ Львівської агломерації. 7. Розвиток системи роздільного збирання побутових відходів. 8. Розвиток інфраструктури управління побутовими відходами. 9. Розширення співпраці між бізнесом, владою і громадами у налагодженні забезпечення функціонування якісної системи управління відходами.	1. Недостатнє фінансування заходів з розвитку системи управління побутовими відходами та обмежені інвестиційні ресурси. 2. Економічна нестабільність та зовнішні фактори (воєнні дії, енергетичні ризики), що обмежують інвестиційну привабливість галузі. 3. Міграція населення за межі територіальних громад та за кордон 4. Екологічні та соціальні наслідки неналежного функціонування системи управління відходами у ТГ Львівської агломерації. 5. Ризик зростання рівня забруднення довкілля через несанкціоноване видалення побутових відходів. 6. Недостатній рівень матеріально-технічного та фінансового забезпечення сфери управління відходами через пріоритезацію інших сфер в умовах воєнного стану. 7. Низький рівень суспільної підтримки будівництва нових об'єктів інфраструктури управління відходами.

Проведений SWOT-аналіз свідчить, що система управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації має суттєвий потенціал розвитку, зумовлений наявністю нормативно-стратегічної бази, інфраструктурних проєктів та високої інвестиційної привабливості регіону.

Можливості	Загрози
1. Розвиток міжмуніципального співробітництва в межах Львівської агломерації у сфері управління побутовими відходами. 2. Впровадження сучасних цифрових рішень для обліку відходів, споживачів та контролю якості надання послуг. 3. Проведення системних інформаційно-просвітницьких кампаній для формування культури запобігання утворенню відходів та їх роздільного збирання. 4. Співпраця з міжнародними організаціями та отримання грантів для реалізації проєктів у сфері управління відходами. 5. Інвестування у створення та модернізацію об'єктів оброблення відходів. 6. Забезпечення доступності та якості послуг з управління відходами у ТГ Львівської агломерації. 7. Розвиток системи роздільного збирання побутових відходів. 8. Розвиток інфраструктури управління побутовими відходами. 9. Розширення співпраці між бізнесом, владою і громадами у налагодженні забезпечення функціонування якісної системи управління відходами.	1. Недостатнє фінансування заходів з розвитку системи управління побутовими відходами та обмежені інвестиційні ресурси. 2. Економічна нестабільність та зовнішні фактори (воєнні дії, енергетичні ризики), що обмежують інвестиційну привабливість галузі. 3. Міграція населення за межі територіальних громад та за кордон 4. Екологічні та соціальні наслідки неналежного функціонування системи управління відходами у ТГ Львівської агломерації. 5. Ризик зростання рівня забруднення довкілля через несанкціоноване видалення побутових відходів. 6. Недостатній рівень матеріально-технічного та фінансового забезпечення сфери управління відходами через пріоритезацію інших сфер в умовах воєнного стану. 7. Низький рівень суспільної підтримки будівництва нових об'єктів інфраструктури управління відходами.

Водночас ключовими стримувальними чинниками залишаються фрагментованість управління, недостатній розвиток інфраструктури, нерівномірна спроможність територіальних громад і обмежені фінансові ресурси.

Поєднання наявних можливостей із сильними сторонами створює передумови для переходу до інтегрованої міжмуніципальної моделі управління відходами на основі кластерного підходу, орієнтованої на мінімізацію захоронення, розвиток системи роздільного збирання та оброблення, а також підвищення якості послуг для населення.

Водночас реалізація цього потенціалу потребує системної координації дій територіальних громад, активного залучення інвестицій, посилення інституційної спроможності та впровадження сучасних управлінських і цифрових рішень з урахуванням викликів воєнного часу, що дозволить сформувати екологічно безпечну, економічно доцільну та соціально відповідальну модель управління побутовими відходами у ТГ Львівської агломерації.

Розділ ІІІ
СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ВІДХОДАМИ У ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ ЛЬВІВСЬКОЇ АГЛОМЕРАЦІЇ

Планування системи управління побутовими відходами у Львівській агломерації базується на принципах ієрархії управління відходами ЄС, запобігання утворенню, зменшення обсягів утворення відходів, зниження негативних наслідків від діяльності з управління відходами, сприяння підготовці відходів до повторного використання, рециклінгу і відновленню з метою запобігання їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище.
Стратегічним орієнтиром є поетапний перехід від лінійної до циркулярної моделі управління ПВ, що відповідає показникам Національного плану управління відходами до 2033 року та Регіонального плану управління відходами у Львівській області до 2034 року.
Стратегічний план управління побутовими відходами Львівської агломерації на 2026-2035 роки, розробляється у відповідності до Оперативної цілі 2.3. Комплексна система поводження з відходами, визначеній у Стратегічній цілі 2 «Якість життя» Стратегії розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року та є передумовою до розроблення місцевих планів управління відходами територіальних громад Львівської агломерації.
Заплановані заходи у Стратегічному плані передбачають подальшу інтеграцію до ширшої системи управління відходами в межах розроблення місцевих планів управління відходами.

3.1. Стратегічні пріоритети, цілі та цільові показники

З метою реалізації стратегічних пріоритетів, визначено наступні напрямки у системі управління відходами:

- виконання вимог, визначених Законом України «Про управління відходами»;
- підвищення ступеня використання відходів як вторинної сировини, їх переробка з метою якомога повнішого вилучення корисних компонентів і знешкодження;
- мінімізація утворення відходів за рахунок впровадження маловідходних технологій і виробництв;
- зменшення і запобігання ризику негативної дії відходів на здоров'я населення та довкілля;
- підвищення рівня обізнаності населення та суб'єктів підприємницької діяльності щодо управління відходами;
- сприяння впровадженню найкращих доступних технологій у сфері управління відходами на місцевому рівні;
- розроблення місцевих планів управління відходами та планів управління відходами підприємств, установ та організацій;

- стимулювання заходів, спрямованих на запобігання утворенню відходів, їх мінімізацію, повторне використання та рециклінг відповідно до п'ятирівневої ієрархії управління відходами;
- фінансування заходів із будівництва та модернізації інфраструктури управління відходами за рахунок коштів державного і місцевих бюджетів та інших джерел фінансування, незаборонених законодавством;
- впровадження кластерного підходу до створення інфраструктури управління відходами.

Цілі та цільові показники

Цільові показники визначаються з урахуванням цільових показників, встановлених Законом України «Про управління відходами», Національним планом управління відходами до 2033 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 № 1353-р, Регіональним планом управління відходами у Львівській області до 2034 року, затверджений розпорядженням Львівської ОДА від 15.01.2026 №61/0/5-26ВА та на основі аналізу поточної ситуації в сфері управління відходами у територіальних громадах Львівської агломерації.

Статтею 37 Закону України «Про управління відходами» встановлено цільові показники щодо підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів:

- до 2025 року — не менше 10 відсотків їх маси;
- до 2030 року — не менше 20 відсотків їх маси;
- до 2035 року — не менше 25 відсотків їх маси;
- до 2040 року — не менше 35 відсотків їх маси.

Національним планом управління відходами до 2033 року передбачається досягнути таких кількісних і якісних показників:

- підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів не менше 10 відсотків їх маси до 2025 року, 20 відсотків -до 2030 року;
- збільшення до 85 відсотків охоплення послугою з управління побутовими відходами до 2033 року;
- впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів із щорічним збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами;
- організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів до 2030 року для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців (ціль не встановлює обмеження щодо впровадження компостування в інших менших населених пунктах);
- створення загальнонаціональної мережі регіональних полігонів для видалення побутових відходів до 2033 року;
- підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними щонайменше до 70 відсотків за масою до 2033 року.

Інші цільові показники, які відсутні у законодавстві України, ґрунтуються на досвіді європейських країн з урахуванням вимог директив ЄС.

Так, Директива Європейського Парламенту та Ради 2018/850/ЄС від 30 травня 2018 р. про внесення змін до Директиви Ради 1999/31/ЄС додає цільовий показник щодо зменшення видалення побутових відходів на полігонах до 10 відсотків до 2035 року (перенесення строків досягненні цілі на п'ять років).

Крім того, якщо строки перенесено, держава-член все одно повинна забезпечити, щоб загальна кількість видалених побутових відходів на полігони не перевищувала 25 відсотків у 2035 році.

Для досягнення показників ЄС щодо зменшення захоронення побутових відходів до 2033 року кількість захоронення побутових відходів необхідно зменшити на 30 відсотків їх загального обсягу побутових відходів.

Для формування стратегічних напрямів розвитку системи управління побутовими відходами у громадах Львівської агломерації важливим орієнтиром є цілі та цільові показники, визначені РПУВ у Львівській області до 2034 року. Зазначений документ встановлює ключові напрями розвитку регіональної системи управління відходами, зокрема вдосконалення інституційної структури, розвиток інфраструктури управління побутовими відходами, підвищення рівня охоплення населення відповідними послугами, впровадження роздільного збирання відходів та скорочення обсягів їх захоронення.

Врахування цих стратегічних орієнтирів є необхідною передумовою для узгодження місцевих ініціатив територіальних громад Львівської агломерації з регіональною політикою у сфері управління відходами.

Основні цілі та цільові показники РПУВ у Львівській області до 2034 року наведено у таблиці 3.1.1.

№ з/п	Цілі	Цільові показники	Факт. значення	Значення цільових показників		
			2025 рік	2026-2027	2028-2030	2031-2034
1	2	3	4	5	6	7
1	Інституційна структура регіональної системи управління відходами					
01.01.2026	Удосконалення інституційної інфраструктури	Розробка та затвердження місцевих планів управління відходами, підприємств, установ та організацій, включення заходів з мінімізації відходів у обласні та місцеві стратегічні програми, відсотків	-	100%	-	-
		Отримання дозволів на здійснення операцій з оброблення відходів суб'єктами господарювання, що здійснюють свою діяльність на території області, відсотків	2%	15%	75%	90%
01.02.2026	Зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами	Проведення навчання підвищення знань працівників сфери управління відходами, одиниць	-	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
01.03.2026	Інформаційне забезпечення	Проведення інформаційних кампаній, заходів, використання реклами, з метою поширення знань щодо управління відходами населенням, кількість заходів	-	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів	Щорічно не менше 5 заходів
		Проведення навчання населення щодо правильного управління відходами, кількість навчань	-	Щорічно 10-15 занять	Щорічно 10-15 занять	Щорічно 10-15 занять
		Залучення мешканців до екологічних акцій, толок, прибирання територій, кількість заходів	-	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи	Щорічно не менше 1-2 заходи

2	Управління побутовими відходами					
02.01.2026	Створення та забезпечення функціонування комплексної регіональної системи управління відходами, з метою мінімізації навантаження на довкілля	Проведення навчання мешканців області, школярів, дітей дошкільного віку щодо правильного сортування побутових відходів, кількість навчань	-	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти	Щорічно 10-15 занять в закладах освіти
		Підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів, відсотків	2,80%	10%	20%	-
		Збільшення охоплення послугами з управління побутовими відходами, відсотків	77,8	80%	80%	85%
		Впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів із щорічним збільшенням на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії місцевих планів управління відходами; відсотків	-	-	10%	10%
		Зменшення захоронення обсягу біовідходів, які утворюються у складі побутових відходів	-	-	10%	15%
02.02.2026	Створення інфраструктури управління побутовими відходами	Забезпечення можливості збору та сортування відходів, шляхом придбання та встановлення контейнерів, кількість контейнерів		190	800	1000
		Приведено об’єкти оброблення та видалення відходів у відповідність до встановлених законодавством вимог, відсотків	-	10%	40%	100%
		Припинено експлуатацію/ закрито та рекультивовано об’єкти оброблення та видалення відходів, які не відповідають встановленим вимогам, відсотків до потреби	-	10%	40%	100%

З метою забезпечення узгодженості стратегічних документів у сфері управління відходами на різних рівнях управління при розробленні місцевих та стратегічних планів враховуються цільові показники, визначені РПУВ. Такі показники визначають основні орієнтири розвитку системи управління відходами та відображають очікувані результати. Врахування цих показників забезпечує інтеграцію місцевих та стратегічних планів у загальну систему регіонального планування та сприяє досягненню цілей державної політики у сфері управління відходами.

Основні цільові показники РПУВ у Львівській області до 2034 року, прийняті для місцевих та стратегічних планів управління відходами, наведено у таблиці 3.1.2.

Цільові показники	Фактичне значення	Значення цільових показників, прийнятих від РПУВ для МПУВ		
	2025	2025-2026	2027-2030	2031-2034
Підвищення рівня підготовки до повторного використання та рециклінгу побутових відходів	-	10%	20%	-
Збільшення охоплення послугою з управління побутовими відходами	-	-	-	до 85 %
Впровадження у населених пунктах системи роздільного збирання побутових відходів	-	щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії МПУВ	щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії МПУВ	щорічне збільшення на 10 відсотків охоплення населення починаючи з другого року дії МПУВ
Підвищення рівня підготовки до повторного використання, рециклінгу та іншого відновлення матеріалів, відходів будівництва та знесення, що не є небезпечними	2,7	-	-	щонайменше до 70 відсотків за масою до 2034 року
Відсоток захоронення побутових відходів	-	-	-	зменшити на 30 відсотків від їх загального обсягу
Кількість утворення побутових відходів на одну особу	-	у 2025 році - 343,3 кілограма на рік	-	2035 році — 240,5 кілограма на рік
Співвідношення спожитих фізичних обсягів природних ресурсів, утворених відходів та викидів забруднюючих речовин до обсягу валового внутрішнього продукту	-	у 2025 році 80 відсотків до рівня 2015 року	у 2030 році 60 відсотків до рівня 2015 року	-
Обсяг утворених відходів від усіх видів економічної діяльності на одиницю валового внутрішнього продукту, розрахована на основі паритету купівельної спроможності 2011 року	-	не більше 880 кілограмів на 1000 доларів США у 2025 році	не більше 800 кілограмів на 1000 доларів США у 2030 році	-
Зменшення захоронення біовідходів, зокрема:	-	-	до 2030 року зменшення захоронення біовідходів на 10 відсотків обсягу біовідходів які утворюються у складі побутових відходів	до 2033 року зменшення до 15 відсотків захоронення біовідходів
Організація компостування зелених відходів з громадських парків та садів	-	-	для всіх населених пунктів з населенням понад 100 тис. мешканців	-

3.2. Стратегічні заходи у сфері управління побутовими відходами

Стратегічні заходи у сфері управління побутовими відходами спрямовані на впровадження європейської ієрархії.

Ієрархія управління відходами впроваджується центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями з метою (у порядку пріоритетності):

1) запобігання утворенню відходів;
2) підготовки відходів до повторного використання;
3) рециклінг;
4) відновлення відходів (у тому числі виробництво енергії);
5) видалення відходів.

1. Запобігання утворенню відходів.

Згідно з визначенням Директиви 2008/98/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року про відходи та скасування деяких Директив, запобігання означає заходи, вжиті перед тим, як речовина, матеріал або продукт стане відходами, що зменшує:

- кількість відходів, зокрема шляхом повторного використання продукції або подовження строку її служби;
- негативні наслідки утворених відходів на довкілля та здоров'я людини;
- або вміст небезпечних речовин у матеріалах та продукції.

1. Запобігання утворенню відходів досягається реалізацією таких заходів:

1. заохочення та підтримка сталого виробництва і споживання продукції;
2. заохочення проектування, виробництва та використання ресурсоефективної та більш довговічної продукції, у тому числі подовження строку її використання, а також продукції, придатної до ремонту, повторного використання та модернізації;
3. виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно;
4. забезпечення доступності запасних частин, інструкцій з експлуатації, технічної інформації чи інших інструментів, обладнання або програмного забезпечення, що дозволяють проводити ремонт і забезпечують повторне використання продукції без зниження рівня її якості та безпечності функціонування;
5. зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;
6. зменшення вмісту небезпечних речовин у продукції відповідно до технічних регламентів;
7. зменшення утворення відходів, непридатних з технічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів;

8. визначення продукції, яка є основним джерелом засмічення навколишнього природного середовища, та вжиття відповідних заходів для запобігання та зменшення утворення відходів такої продукції;
9. проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища;
10. створення суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування відповідно до компетенції та забезпечення діяльності пунктів приймання відходів продукції для ремонту та підготовки їх до повторного використання;
11. зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах.

Запобігти появі відходів можна через стимулювання сталого виробництва та споживання, впровадження екодизайну продукта, доступність запасних частин для ремонту, зменшення утворення відходів, непридатних з технічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів, та проведення інформаційних кампаній. На підтримку цього рівня діє Закон України «Про обмеження обігу пластикових пакетів на території України». Але самі лише заходи щодо пакетів не вирішать проблеми засмічення та генерування великої кількості залишкових відходів. На цьому етапі ефективно допоможе впровадження багаторазових альтернатив одноразовим товарам: багаторазові засоби дитячої та жіночої гігієни, купівля у свою багаторазову тару тощо. Ефективним рішенням на цьому етапі є також залученість виробників через механізм розширеної відповідальності бізнесу та перехід на безпакувальну продукцію та систему її продажу.

2. Підготовка відходів до повторного використання.

Керуючись Законом України «Про управління відходами» - підготовка відходів до повторного використання це проведення операцій з відновлення (перевірка, очищення або ремонт), після яких речовини, предмети та/або їх складові (компоненти), які були відходами, можуть бути використані повторно без будь-якого іншого оброблення;

Прикладом орієнтованих на споживачів заходів, може бути створення центру, до яких люди приносять вживані речі які в подальшому продаються або ж надаються безкоштовно людям, які їх потребують.

3. Рециклінг відходів.

Операція з відновлення, у результаті якої відходи переробляються у продукцію, матеріали або речовини для їх використання за первинною або іншою метою. Ця операція включає перероблення органічного матеріалу, але не включає виробництва енергії чи перетворення відходів у матеріали, що можуть бути використані як паливо або як матеріали для зворотного заповнення (визначення згідно Закону України «Про управління відходами»).

Передбачається управління відходами з подальшим переробленням:

- біовідходів;
- небезпечних відходів;
- медичних відходів;
- відходів, що придатні до відновлення;
- відходів будівництва та демонтажу.

Існують такі варіанти рециклінгу:

1) Повторне використання відходів за тим же призначенням, наприклад, скляних пляшок після їх відповідної безпечної обробки та маркування (етикетування);

2) Повернення відходів після відповідної обробки і виробничий цикл, наприклад бляшаних банок – у виробництво сталі, макулатури – у виробництво паперу чи картону.

4. Наступний етап після рециклінгу - відновлення відходів.

Відновлення відходів - операція, у результаті якої відходи використовуються для корисних цілей, замінюючи матеріали, які мали бути використані для виконання певної функції або які підготовлені для виконання цієї функції на підприємстві чи в іншій господарській діяльності.

До такого типу управління відходами належать:

- відновлення енергії - виготовлення палива з відходів (RDF, SRF) та спалювання відходів із виробництвом енергії;
- піроліз та газифікація, у яких компоненти відходів використовуються як каталізатори;
- зворотне заповнення — операція відновлення, у результаті якої придатні для цього інертні відходи використовуються для заповнення гірничих виробок (порожнин) або рекультивації порушених земель, замінюючи при цьому матеріали, які не є відходами, за умови, що такі відходи використовуються в кількості, достатній для досягнення виключно цих цілей

До операцій відновлення також відноситься компостування, аеробне та анаеробне зброджування біовідходів, якщо в результаті отримується екологічно безпечний компост, який може буде використаний згодом за призначенням.

Підготовка відходів до повторного використання, рециклінг та інші операції з відновлення відходів здійснюється шляхом:

1. Забезпечення підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів здійснюється шляхом створення та діяльності об’єктів оброблення відходів, запровадження економічних інструментів та встановлення цільових показників із збирання, підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів, а також інших заходів.
2. Для вдосконалення підготовки відходів до повторного використання, забезпечення високоякісного рециклінгу та інших операцій з відновлення відходи підлягають роздільному збиранню та не повинні з

мішуватися з іншими відходами або матеріалами, що мають різні властивості.
Роздільне збирання відходів у населених пунктах здійснюється для таких видів відходів, як папір і картон, пластик, скло, метал. При цьому створюються умови для забезпечення роздільного збирання біовідходів, текстилю, небезпечних відходів у складі побутових та інших видів відходів, що підлягають роздільному збиранню.

5. Видалення відходів.
Видалення відходів - це останній в ієрархії спосіб управління відходами та передбачає, що це операція, яка не є відновленням відходів, навіть якщо одним із наслідків такої операції є використання речовин або енергії.
Видалення відходів має бути найдорожчою операцію у системі управління відходами.
Підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить до утворення відходів, забезпечують дотримання ієрархії управління відходами шляхом:

1. планування та здійснення своєї діяльності таким чином, щоб запобігати утворенню відходів, зменшувати їх утворення, запобігати їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище під час проектування продукції, її виробництва, під час і після використання продукції;
2. здійснення відновлення відходів, утворенню яких не вдалося запобігти, забезпечуючи підготовку відходів до повторного використання, рециклінг або проведення інших операцій з відновлення, включаючи виробництво енергії;
3. видалення лише тих відходів, що непридатні з технологічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів.

Підприємства, установи та організації, діяльність яких призводить до утворення відходів, забезпечують дотримання ієрархії управління відходами шляхом:

1. планування та здійснення своєї діяльності таким чином, щоб запобігати утворенню відходів, зменшувати їх утворення, запобігати їх негативному впливу на здоров'я людей та навколишнє природне середовище під час проектування продукції, її виробництва, під час і після використання продукції;
2. здійснення відновлення відходів, утворенню яких не вдалося запобігти, забезпечуючи підготовку відходів до повторного використання, рециклінг або проведення інших операцій з відновлення, включаючи виробництво енергії;
3. видалення лише тих відходів, що непридатні з технологічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів.

Запобігання утворенню відходів досягається реалізацією таких заходів:

4. заохочення та підтримка сталого виробництва і споживання продукції;

2. заохочення проектування, виробництва та використання ресурсоефективної та більш довговічної продукції, у тому числі подовження строку її використання, а також продукції, придатної до ремонту, повторного використання та модернізації;
3. виділення з відходів сировини, яка може бути використана повторно;
4. забезпечення доступності запасних частин, інструкцій з експлуатації, технічної інформації чи інших інструментів, обладнання або програмного забезпечення, що дозволяють проводити ремонт і забезпечують повторне використання продукції без зниження рівня її якості та безпечності функціонування;
5. зменшення обсягів утворення відходів з урахуванням впровадження найкращих доступних технологій і методів управління у процесі промислового виробництва;
6. зменшення вмісту небезпечних речовин у продукції відповідно до технічних регламентів;
7. зменшення утворення відходів, непридатних з технічних чи економічних причин до рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів;
8. визначення продукції, яка є основним джерелом засмічення навколишнього природного середовища, та вжиття відповідних заходів для запобігання та зменшення утворення відходів такої продукції;
9. проведення інформаційних кампаній для підвищення обізнаності громадськості з питань запобігання утворенню відходів та забрудненню навколишнього природного середовища;
10. створення суб'єктами господарювання, органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування відповідно до компетенції та забезпечення діяльності пунктів приймання відходів продукції для ремонту та підготовки їх до повторного використання;
11. зменшення обсягів утворення відходів харчових продуктів у роздрібних та інших торговельних мережах, закладах громадського харчування та домогосподарствах.

Забезпечення підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу та інших операцій з відновлення відходів здійснюється шляхом створення та діяльності об'єктів оброблення відходів, запровадження економічних інструментів та встановлення цільових показників із збирання, підготовки відходів до повторного використання, рециклінгу або інших операцій з відновлення відходів, а також інших заходів.

Для вдосконалення підготовки відходів до повторного використання, забезпечення високоякісного рециклінгу та інших операцій з відновлення відходи підлягають роздільному збиранню та не повинні змішуватися з іншими відходами або матеріалами, що мають різні властивості.

Роздільно зібрані відходи, призначені для підготовки до повторного використання та рециклінгу, не можуть видалятися шляхом спалювання чи в інший спосіб, крім відходів, що утворюються внаслідок

сортування або інших операцій з оброблення роздільно зібраних відходів та відходів, непридатних до повторного використання та рециклінгу.

3.3. Міжмуніципальні проєкти та інфраструктура

Управління побутовими відходами стикається з низкою проблем і викликів, що створюють загрози як для довкілля, так і для здоров'я населення.

Серед основних:

- низький рівень роздільного збирання і оброблення відходів. Відсутність достатньо розвиненої інфраструктури для роздільного збирання та оброблення відходів призводить до того, що більша частина відходів потрапляє на полігони або несанкціоновані смітєзвалища без попереднього оброблення. Це знижує можливості їх повторного використання і збільшує навантаження на довкілля;
- обмежена кількість спеціалізованих майданчиків і полігонів. У регіоні недостатньо спеціалізованих об'єктів для приймання та оброблення побутових відходів. Відсутність ефективної логістики та пунктів приймання ускладнює централізоване збирання відходів, що призводить до накопичення їх на несанкціонованих сміттєзвалищах;
- неналежний контроль за утворенням і обробленням відходів та відсутність системного обліку обсягів утворення відходів ускладнює планування заходів з їх оброблення;
- несанкціоновані сміттєзвалища, в тому числі поблизу населених пунктів і природних об'єктів, призводять до забруднення ґрунтів, водних ресурсів та погіршення санітарного стану територій. Це створює загрозу для здоров'я місцевих мешканців і довкілля.

Органи місцевого самоврядування забезпечують управління побутовими відходами згідно із Законами України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про управління відходами», «Про благоустрій населених пунктів», «Про житлово-комунальні послуги», правилами благоустрою території населеного пункту, регіональними та місцевими планами управління відходами та забезпечують кожному утворювачу побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами.

Конституція України не передбачає можливості утворення місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на рівні «агломерацій», тобто сьогодні у правовому контексті агломерації не мають окремого юридичного статусу.

У той же час, управління агломераціями є вкрай актуальним практичним аспектом. Значна частка населення з передмістя працевлаштована у місті Львові, жителі передмістя користуються міськими медичними та навчальними закладами, інженерною інфраструктурою тощо.

Внаслідок інтенсивного щоденного транспортного руху виникає надмірне навантаження на дорожню інфраструктуру. Таким чином сьогодні агломерації в Україні існують не «де-юре», а «де-факто».

Невід'ємною складовою агломераційного простору є сфера управління відходами.

Саме в агломераціях стрімкими темпами зростають економічні, екологічні та соціальні проблеми безпосередньо пов'язані з відходами. Більшість уваги зосереджена на побутових відходах – як найбільш очевидної проблеми, до якої постійно прикута увага громадськості.

Пріоритетними питаннями співробітництва у межах агломерації на найближчий період є створення оптимальної моделі управління побутовими відходами.

Згідно з Національним планом управління відходами до 2033 року, середньостатистичний мешканець України утворює 1,0 кілограм побутових відходів за день. Таким чином, за рік одна особа утворює в середньому 365 кілограмів побутових відходів, що порівняно із середньоєвропейськими показниками значно менше, та 38 кг великогабаритних і ремонтних відходів. Ці обсяги приймаються за базові під час складання прогнозу обсягів утворення відходів з урахуванням того, що середньорічний темп приросту обсягів утворюваних відходів, за прогнозами Інституту економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук, становить 1,38 відсотка. Прогнозні обсяги утворення побутових відходів розроблено за двома сценаріями: оптимістичним та реалістичним, з урахуванням прогнозної чисельності населення територіальних громад Львівської Агломерації.

Основою для складання прогнозів утворення відходів в Україні є чисельність населення та рівень розвитку виробничого потенціалу, транспортної та соціальної інфраструктури.

У таблиці 3.3.1 та 3.3.2 наведено прогнозні обсяги утворення побутових відходів у територіальних громадах Львівської Агломерації.

Територіальна громада	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Бібрська	6806,5	6938,6	6976,7	7015,2	7053,6	7092,5	7131,4	7170,6	7210,2	7250,1
Великолюбінська	3476,6	3544,2	3563,5	3583,1	3602,7	3622,7	3642,6	3662,6	3683	3703,3
Городоцька	14566,8	14849,2	14931	15013,1	15096	15178,9	15262,5	15346,5	15431,3	15516,4
Давидівська	7595,7	7743	7785,6	7828,5	7871,4	7914,7	7958,4	8002,4	8046,5	8090,9
Жовківська	12683,8	12929,5	13000,5	13072,3	13144,5	13216,6	13289,5	13362,4	13436	13510,4
Жовтанецька	3716,8	3788,8	3809,5	3830,6	3851,7	3872,8	3894,3	3915,7	3937,2	3959
Куликівська	4277,1	4360,1	4384,2	4408,3	4432,7	4457,1	4481,5	4506,3	4531,1	4556,3
Львівська	287390,	292959	294576,	296196,	297832,	299475,	301124,1	302783,9	304453	306132
Мурованська	3509,8	3577,9	3597,5	3617,1	3637,1	3657,1	3677,4	3697,4	3717,8	3738,5
Новояричівська	6805,1	6937,1	6975,2	7013,3	7052,2	7091	7129,9	7169,1	7208,7	7248,7
Оброшинська	2811,6	2865,9	2881,8	2897,8	2913,7	2929,6	2945,9	2962,1	2978,4	2995,1
Підберізцівська	2595,5	2645,8	2660,2	2675	2689,8	2704,6	2719,4	2734,6	2749,7	2764,9
Пустомитівська	5580,1	5688,2	5719,3	5750,7	5782,6	5814,4	5846,2	5878,4	5911	5943,5

Територіальна громада	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035
Бібрська	6836,8	7000,7	7070,7	7141,3	7212,8	7284,9	7357,8	7431,5	7505,8	7580,9
Великолюбінська	3492,3	3575,7	3611,6	3647,8	3684,1	3721,1	3758,5	3795,8	3834	3872,1
Городоцька	14632,1	14982,4	15132,3	15283,6	15436,5	15590,8	15746,9	15904,2	16063,3	16223,9
Давидівська	7629,6	7812,2	7890,3	7969,1	8049	8129,3	8210,8	8292,9	8375,8	8459,4
Жовківська	12740,7	13045,7	13175,9	13307,6	13440,9	13575,2	13711	13848,3	13986,7	14126,5
Жовтанецька	3733,2	3822,9	3861	3899,4	3938,7	3977,9	4017,9	4057,8	4098,5	4139,6
Куликівська	4296,4	4399	4443	4487,4	4532,2	4577,7	4623,6	4669,9	4716,5	4763,5
Львівська	288677	295587,4	298543,3	301528,7	304543,8	307589,2	310665,3	313771,8	316909,7	320078,7
Мурованська	3525,5	3609,7	3646	3682,2	3719,2	3756,2	3794	3831,7	3870,2	3908,7
Новояричівська	6835,4	6999,2	7069,2	7139,9	7211,3	7283,4	7356,3	7429,6	7504	7579,1
Оброшинська	2824,4	2891,8	2920,7	2949,9	2979,5	3009,1	3039,5	3069,8	3100,5	3131,6
Підберізцівська	2607,2	2669,4	2696,1	2723,1	2750,5	2777,9	2805,6	2833,7	2862,2	2890,7
Пустомитівська	5604,9	5739,3	5796,6	5854,4	5912,8	5972	6032	6092,3	6153	6214,8

Прогнозовані показники утворення побутових відходів свідчать про поступове зростання їх обсягів у довгостроковій перспективі. Зокрема, відповідно до оптимістичного та реалістичного сценаріїв, до 2030 року очікується збільшення обсягів утворення побутових відходів у територіальних громадах, що зумовлено стабілізацією демографічної ситуації, розвитком соціально-економічної діяльності та підвищенням рівня споживання населення.

Станом на 2035 рік прогнозується подальше зростання обсягів утворення побутових відходів, яке матиме помірний характер та відповідатиме загальнодержавним тенденціям у сфері управління відходами. Очікуване збільшення обсягів утворення відходів потребуватиме розвитку інфраструктури управління відходами, зокрема розширення системи роздільного збирання, оновлення матеріально-технічної бази та впровадження сучасних технологій оброблення побутових відходів. Територія Львівської Агломерації включає територіальні громади, на яких відсутні власні місця видалення відходів.

Видалення відходів здійснюється на полігони, що розміщені в інших територіальних громадах Львівської, Тернопільської та Івано-Франківської областей.

РПУВ у Львівській області до 2034 року передбачає поділ області на кластери управління відходами. Територіальні громади, які входять до Львівської агломерації, розподілені по різних кластерах (рисунок 3.3.1).

Рисунок 3.3.1. Карта-схема кластеризації Львівської області із позначенням ТГ Львівської Агломерації

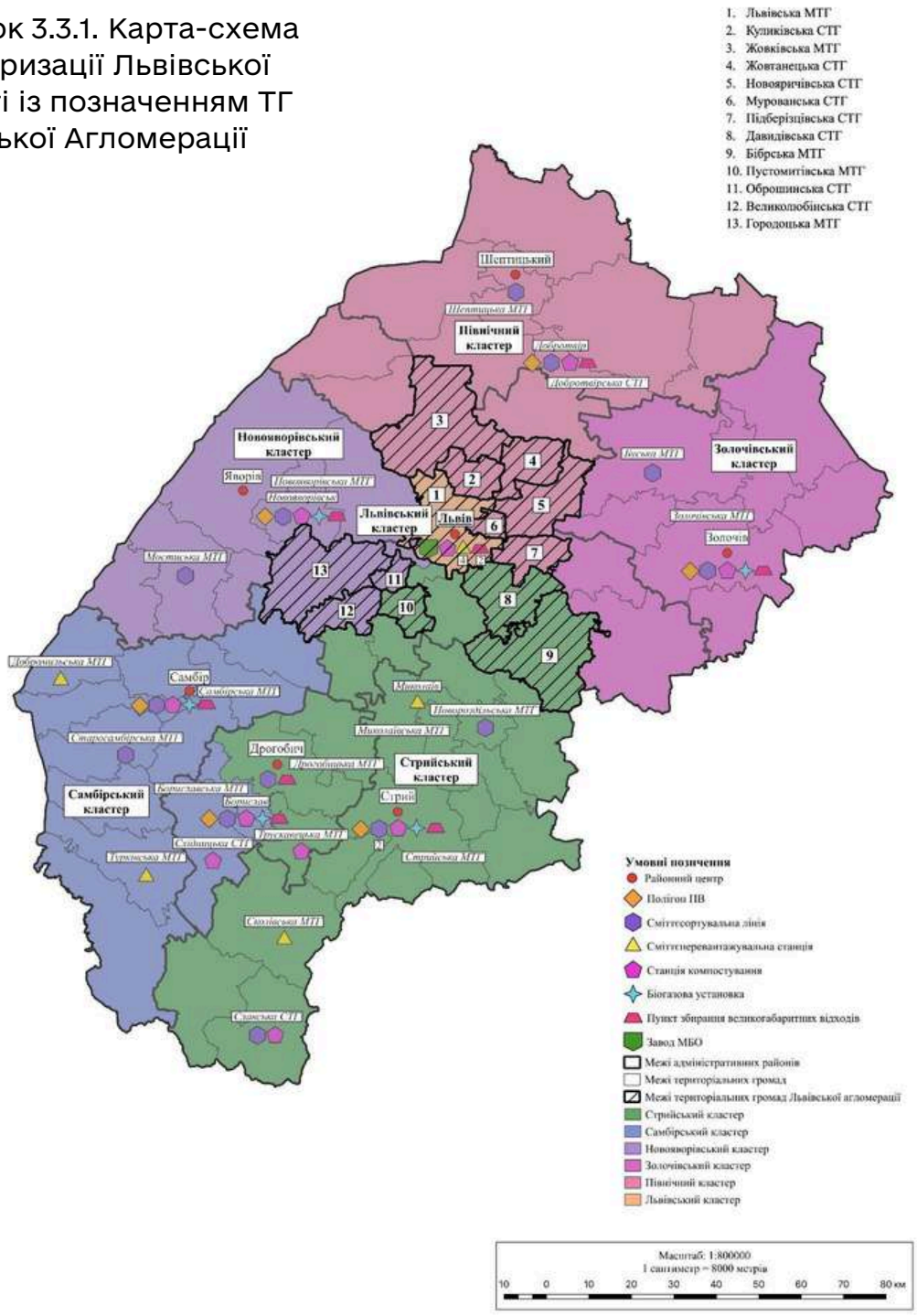

Кластерний підхід формувався з врахуванням наступних критеріїв:

- транспортна логістика;
- відстань до найближчого пропонованого регіонального полігону побутових відходів;
- будівництво механіко-біологічного заводу міста Львова, який після завершення будівельних робіт, введення в експлуатацію та отримання дозвільних документів на діяльність утворюватиме кластер.

Об’єктами інфраструктури спільного користування для територіальних громад Львівської агломерації можуть слугувати:

- діюча станція компостування біовідходів, що знаходиться за адресою м. Львів, вул. Пластова, 13;
- суб’єкт господарювання у сфері управління відходами, що приймає на оброблення небезпечні відходи, що утворюються в складі побутових - люмінесцентні лампи, ртутні термометри та відпрацьовані батарейки - Дочірнє підприємство «Боднарівка» Львівського комунального підприємства «Зелений Львів»;
- пункт приймання великогабаритних відходів (старі меблі, вікна, двері), побутової техніки (холодильники, телевізори, пральні машини), а також дрібних будівельних відходів. Пункт знаходиться на вул. Жовківській, 18 у м. Львові, де ресурсоцінні відходи накопичуються для подальшої передачі на оброблення. Оператором майданчика є ЛКП «ТФ «Львівспецкомунтранс»;
- СПС (сміттєперевантажувальні станції);
- після завершення будівництва та введення в експлуатацію - механіко-біологічний комплекс перевантаження і оброблення побутових відходів у місті Львові,
  за адресою м. Львів, вул. Пластова, 13.

Управління побутовими відходами є критично важливим фактором розвитку територіальної громади, що безпосередньо впливає на її екологічну безпеку, фінансову стабільність та інвестиційну привабливість.

Міжмуніципальні проєкти:
1.Міжмуніципальна система управління небезпечними відходами у складі побутових

Для територіальних громад Львівської агломерації пропонується розглянути співробітництво з Дочірнім підприємством «Боднарівка» Львівського комунального підприємства «Зелений Львів» щодо збирання останніми небезпечних відходів зокрема, відпрацьованих батарейок та акумуляторів від населення а також небезпечних відходів, що містять ртуть або забруднені ртуттю від суб'єктів господарювання, зокрема, від медичних закладів, аптек.
ДП «Боднарівка» здійснює збирання небезпечних відходів мобільним пунктом збирання Екобусом – промаркованим спеціальним транспортним засобом, за попередньо визначеним маршрутом, графіком стоянок та місць збирання. Станом на 01.01.2026 року збирання небезпечних відходів здійснюється у Львівській міській ТГ, фінансування витрат здійснюється за рахунок коштів міського бюджету.
Відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» та Методичних рекомендацій щодо форм співробітництва територіальних громад у сфері управління побутовими відходами, суб'єктам співробітництва для виконання даного заходу пропонується застосувати форму співробітництва – «реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів». Пропоновану форму співробітництва рекомендується застосувати для спільного планування та/або реалізації діяльності зі створення/вдосконалення системи управління побутовими відходами, що охоплює кілька територіальних громад.
Переваги застосування:
1. Економічні переваги:
- відсутня потреба витрачання коштів на створення та облаштування стаціонарних пунктів збирання небезпечних відходів;
- безпосереднє збирання від мешканців населеного пункту - відсутня потреба у закупівлі додаткових контейнерів.

2. Екологічні переваги:
- забезпечення роздільного збирання небезпечних відходів у територіальних громадах;
- зниження рівня забруднення довкілля важкими металами та іншими токсичними речовинами.

3. Соціальні переваги:
- надання безкоштовно послуг населенню територіальної громади, особливо є важливим для мешканців, що не мають змоги оплатити;
- мобільний пункт збирання є важливим для мешканців територіальної громади, незабезпечених власним транспортом для вивезення відходів;
- спільна участь мешканців територіальної громади у екологічних ініціативах.

2. Впровадження системи роздільного збирання побутових відходів у територіальних громадах Львівської агломерації

Основним пріоритетним напрямком у системі управління відходами є забезпечення роздільного збирання побутових відходів у територіальних громадах, а відтак зменшення об'ємів захоронення відходів на звалищах та полігонах.

Аналіз інформації від територіальних громад щодо стану впровадження системи управління відходами дозволяє виділити наступні ключові виклики:

- не повне охоплення населених пуктів збиранням побутових відходів;
- ускладнене вивезення відходів із віддалених населених пунктів територіальних громад та висока вартість транспортування;
- низький рівень роздільного збирання у територіальних громадах;
- низький рівень оплати послуг населенням та недостатність бюджетних коштів на модернізацію галузі;
- недостатнє забезпечення контейнерами населення;
- накопичення відходів на несанкціонованих сміттєзвалищах та звалищах;
- недостатнє фінансування системи управління побутовими відходами;
- низька екологічна свідомість мешканців територіальних громад.

Впровадження роздільного збирання побутових відходів є необхідним етапом для забезпечення сталого розвитку територіальних громад та відповідності європейським стандартам.

Статтею 26 Закону України «Про управління відходами» до повноважень органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами входить створення пунктів роздільного збирання побутових відходів та організація їх роботи.

Основні вимоги та цільові показники встановленні у Законі України «Про управління відходами», у Національному плані управління відходами до 2033 року, затвердженому розпорядженням Кабінету Міністрів України від 27.12.2024 №1353-р та у РПУВ у Львівській області до 2034 року, затвердженому розпорядженням Львівської ОДА від 15.01.2026 №61/0/5-26ВА.

Окрім цього, Мінекономіки готуються законопроєкти щодо впровадження розширеної відповідальності виробника (РВВ), що передбачатиме обов'язок для виробників продукції, забезпечити належне збирання та перероблення своїх виробів після закінчення їхнього терміну служби.

Відтак, територіальним громадам доцільно працювати над розробленням спільної системи роздільно зібраних побутових відходів (паперу, скла, пластику, металу, відходів деревини, тканин, тощо) з подальшою їх реалізацією суб'єктам господарювання, які в своїй діяльності використовують відходи як продукцію.

Впровадження системи роздільного збирання побутових відходів у територіальних громадах Львівської агломерації

Для забезпечення реалізації необхідне:

- створення та облаштування пунктів роздільного збирання побутових відходів;
- залучення суб'єктів господарювання, що здійснюють збирання, транспортування відходів;
- співпраця між територіальними громадами щодо створення мережі пунктів роздільного збирання відходів;
- співпраця між територіальними громадами та суб'єктами господарювання, які в своїй діяльності використовують відходи як продукцію та зацікавленні в збиранні даної сировини.

Для виконання даного заходу пропонується розглянути дві форми співробітництва:

- делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів. Суть співробітництва полягає у тому, що органи місцевого самоврядування на підставі договору про співробітництво можуть делегувати одному виконання одного чи кількох завдань щодо управління побутовими відходами з передачею йому відповідних ресурсів. Зокрема, це збирання і транспортування відходів.
- реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів. Рекомендується обирати для спільного планування та/або реалізації діяльності зі створення/вдосконалення системи управління побутовими відходами, що охоплює кілька територіальних громад. Суть співробітництва – спільне облаштування пунктів роздільного збору, утримання пункту та реалізація ресурсоцінних відходів відповідним суб'єктами господарювання.

Переваги застосування:

1. Економічні переваги:

- зниження фінансового навантаження на одну територіальну громаду;
- зменшення плати за транспортування та захоронення відходів на полігонах та звалищах;
- налагодження системи збирання, сортування та реалізації ресурсоцінної сировини забезпечує додаткові надходження в бюджет.

2. Екологічні переваги:

- забезпечення роздільного збирання відходів у територіальних громадах;
- зниження рівня забруднення грунтів, землі, водних ресурсів відходами;
- зменшення об'єму видалених відходів у місцях захоронення.

3. Соціальні переваги:

- залучення освітніх шкільних закладів до збирання ресурсоцінних відходів сприятиме підвищенню рівня екологічної освіти у територіальній громаді;
- спільна участь мешканцівтериторіальної громади у екологічних ініціативах;
- комунікація та співпраця між територіальними громадами та суб'єктами господарювання дає позитивну динаміку у подальшій реалізації спільних проєктів.

3.Створення спільного Адміністратора послуги з управління побутовими відходами

Важливим напрямом розвитку системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації може стати створення спільного адміністратора послуги з управління побутовими відходами для кількох територіальних громад.

Відповідно до статті 32 Закону України «Про управління відходами», у територіальних громадах визначається адміністратор послуги з управління побутовими відходами, яким може бути виключно комунальне підприємство. Адміністратор послуги забезпечує організацію надання послуг з управління побутовими відходами, укладання договорів зі споживачами та операторами послуг, а також здійснює координацію діяльності у сфері управління відходами на території територіальної громади.

Законодавством також передбачена можливість створення єдиного адміністратора послуги для кількох територіальних громад у рамках співробітництва територіальних громад. Такий підхід може бути особливо актуальним для територіальних громад Львівської агломерації, які мають тісні економічні та інфраструктурні зв'язки та стикаються з подібними викликами у сфері управління відходами.

Створення спільного адміністратора дозволить забезпечити більш ефективну координацію системи управління побутовими відходами на міжмуніципальному рівні, оптимізувати управлінські процеси та підвищити якість надання послуг населенню.

Для реалізації цього заходу пропонується застосувати форму співробітництва територіальних громад, визначену Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

У межах функціонування спільного адміністратора можуть здійснюватися такі основні завдання:

- організація системи надання послуг з управління побутовими відходами;
- укладання договорів із споживачами послуг;
- визначення операторів послуг та контроль за їх діяльністю;
- формування та адміністрування тарифної політики;
- організація системи обліку наданих послуг;

- координація інфраструктурних проєктів у сфері управління відходами;
- ведення інформаційної роботи з населенням.

Переваги застосування:
1. Економічні переваги:
- оптимізація адміністративних витрат шляхом створення єдиного управлінського центру;
- зменшення витрат територіальних громад на утримання окремих структур управління;
- підвищення ефективності використання фінансових ресурсів;
- можливість реалізації великих інфраструктурних проєктів у сфері управління відходами.

2. Екологічні переваги:
- впровадження єдиних стандартів управління відходами у територіальних громадах Львівської агломерації;
- підвищення ефективності контролю за системою управління побутовими відходами;
- забезпечення комплексного підходу до розвитку інфраструктури управління побутовими відходами.

3. Соціальні переваги:
- підвищення якості надання послуг для населення;
- спрощення системи взаємодії мешканців з надавачами послуг;
- підвищення прозорості системи управління відходами;
- посилення міжмуніципальної співпраці між територіальними громадами Львівської агломерації.

4. Впровадження єдиних стандартів облаштування контейнерних майданчиків у територіальних громадах Львівської агломерації

Одним із важливих елементів ефективної системи управління побутовими відходами є належна організація місць збирання відходів, зокрема контейнерних майданчиків. Наявність сучасно облаштованих контейнерних майданчиків забезпечує впорядковане збирання відходів, сприяє впровадженню роздільного збирання та зменшує негативний вплив відходів на довкілля і санітарний стан населених пунктів.

Станом на 01.01.2026 року у територіальних громадах Львівської агломерації спостерігається різний рівень облаштування контейнерних майданчиків. У частині населених пунктів вони не відповідають санітарним нормам, розміщені без належного планування або не забезпечені необхідною інфраструктурою (огорожами, твердим покриттям, навісами, контейнерами для роздільного збирання відходів).

Це призводить до накопичення відходів, поширення неприємних запахів, засмічення прилеглих територій та ускладнює організацію системи роздільного збирання.
З метою вирішення зазначених проблем територіальним громадам Львівської агломерації доцільно розглянути можливість реалізації спільного міжмуніципального проєкту, спрямованого на впровадження єдиних стандартів планування та облаштування контейнерних майданчиків. Такий проєкт передбачатиме розроблення типових технічних рішень для контейнерних майданчиків, визначення оптимальних місць їх розташування, а також створення мережі сучасних контейнерних майданчиків з урахуванням вимог екологічної та санітарної безпеки.
Для виконання даного заходу суб'єктам співробітництва пропонується застосувати форму співробітництва територіальних громад, визначену Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

У межах реалізації проєкту передбачається:
- проведення інвентаризації існуючих контейнерних майданчиків у територіальних громадах Львівської агломерації;
- визначення оптимальних місць розташування майданчиків відповідно до вимог містобудівної документації;
- облаштування майданчиків твердим покриттям, огорожами та навісами;
- встановлення контейнерів для роздільного збирання відходів;
- забезпечення доступності контейнерних майданчиків для спеціалізованого транспорту;
- впровадження інформаційних табличок та роз'яснювальних матеріалів для населення щодо правил користування майданчиками.

Переваги застосування:
1. Економічні переваги:
- зменшення витрат на прибирання територій через впорядкування місць збирання відходів;
- підвищення ефективності системи збору та транспортування відходів.

2. Екологічні переваги:
- зменшення засмічення територій та несанкціонованого розміщення відходів;
- створення умов для ефективного роздільного збирання побутових відходів;
- покращення санітарного стану населених пунктів та зменшення негативного впливу на довкілля.

3. Соціальні переваги:
- покращення благоустрою населених пунктів;
- підвищення рівня екологічної культури населення;
- формування комфортного та безпечного середовища проживання для мешканців громад.

Це призводить до накопичення відходів, поширення неприємних запахів, засмічення прилеглих територій та ускладнює організацію системи роздільного збирання.
З метою вирішення зазначених проблем територіальним громадам Львівської агломерації доцільно розглянути можливість реалізації спільного міжмуніципального проєкту, спрямованого на впровадження єдиних стандартів планування та облаштування контейнерних майданчиків. Такий проєкт передбачатиме розроблення типових технічних рішень для контейнерних майданчиків, визначення оптимальних місць їх розташування, а також створення мережі сучасних контейнерних майданчиків з урахуванням вимог екологічної та санітарної безпеки.
Для виконання даного заходу суб'єктам співробітництва пропонується застосувати форму співробітництва територіальних громад, визначену Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

У межах реалізації проєкту передбачається:
- проведення інвентаризації існуючих контейнерних майданчиків у територіальних громадах Львівської агломерації;
- визначення оптимальних місць розташування майданчиків відповідно до вимог містобудівної документації;
- облаштування майданчиків твердим покриттям, огорожами та навісами;
- встановлення контейнерів для роздільного збирання відходів;
- забезпечення доступності контейнерних майданчиків для спеціалізованого транспорту;
- впровадження інформаційних табличок та роз'яснювальних матеріалів для населення щодо правил користування майданчиками.

Переваги застосування:
1. Економічні переваги:
- зменшення витрат на прибирання територій через впорядкування місць збирання відходів;
- підвищення ефективності системи збору та транспортування відходів.

2. Екологічні переваги:
- зменшення засмічення територій та несанкціонованого розміщення відходів;
- створення умов для ефективного роздільного збирання побутових відходів;
- покращення санітарного стану населених пунктів та зменшення негативного впливу на довкілля.

3. Соціальні переваги:
- покращення благоустрою населених пунктів;
- підвищення рівня екологічної культури населення;
- формування комфортного та безпечного середовища проживання для мешканців громад.

Важливим елементом формування ефективної регіональної системи управління відходами є територіальне планування інфраструктури управління відходами, зокрема створення кластерів управління відходами.
У РПУВ у Львівській області до 2034 року запропоновано кластерний підхід до організації системи управління відходами, що передбачає об'єднання територіальних громад навколо визначених об'єктів оброблення відходів.
Такий підхід дозволяє оптимізувати логістику перевезення відходів, підвищити ефективність використання інфраструктури та забезпечити раціональний розподіл потоків відходів між об'єктами їх оброблення.
Перелік запропонованих кластерів, визначених РПУВ у Львівській області до 2034 року, наведено у таблиці 3.3.1.

Таблиця 3.3.1. Перелік кластерів управління відходами, визначених РПУВ у Львівській області до 2034 року
[джерело: дані РПУВ у Львівській області до 2034 року]

1.	Північний	Добротвірське МВВ	Львівська міська ТГ (північна частина), Жовківська міська ТГ, Підберізцівська сільська ТГ, Жовтанецька сільська ТГ, Новояричівська селищна ТГ, Куликівська селищна ТГ
2.	Золочівський	Золочівське МВВ	Львівська міська ТГ (західна частина)
3.	Новояворівський	Новояворівське МВВ	Оброшинська сільська ТГ, Городоцька міська ТГ, Великолюбінська селищна ТГ
4.	Самбірський	Самбірське МВВ	Львівська міська ТГ (східна частина)
5.	Стрийський	Стрийське МВВ	Львівська міська ТГ (південна частина), Давидівська сільська ТГ, Бібрська міська ТГ, Пустомитівська міська ТГ
Після введення в експлуатацію механіко-біологічного комплексу			
6.	Львівський	Механіко-біологічний комплекс	Львівська міська ТГ

Територіальні громади львівської Агломерації представлені у кожному кластері. У РПУВ також для громад запропоновані застосування технологічних схем роздільного збирання побутових відходів, згідно з вимогами Методики роздільного збирання побутових відходів, затвердженої наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 13 грудня 2023 року №1130, зареєстрованою в Міністерстві юстиції України від 02 лютого 2024 року за № 168/41513.

Для Львівської міської територіальної громади доцільно застосувати роздільне збирання побутових відходів за 3 та 4 технологічними схемами, що передбачає:

1. перший та другий контейнери/пластикові пакети для збирання двох видів ресурсоцінних відходів окремо, а саме: жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику; або зелений з написом «Скло» - для збирання скла; або синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;
2. один контейнер/пластиковий пакет блакитного кольору з написом «Ресурсоцінні відходи», призначений для збирання видів ресурсоцінних відходів, які не збираються у перший та другий контейнери/пластикові пакети;
3. один контейнер/пластиковий пакет сірого кольору, призначений для збирання змішаних побутових відходів.

За технологічною схемою 3 у двох окремих контейнерах/пластикових пакетах, збирається два види ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.

Ресурсоцінні відходи, які збираються в контейнері/пластиковому пакеті блакитного кольору перевозиться на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування.

Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення.

Роздільне збирання побутових відходів за 4 схемою здійснюється для навчальних закладів та в такі окремі контейнери/пластикові пакети:

жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику;

зелений з написом «Скло» - для збирання скла;

синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;

коричневий з написом «Біовідходи» - для збирання органічної складової побутових відходів;

сірий з написом «Змішані відходи» - для збирання змішаних побутових відходів.

За технологічною схемою 4 у чотири окремих контейнери/пластикові пакети збирається чотири види ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.

Перевезення змішаних побутових відходів здійснювати на об'єкти відновлення.

Для Жовківської, Бібрської, Пустомитівської та Городоцької міських територіальних громад доцільно застосувати 3 технологічну схему, що передбачає:

1) перший та другий контейнери/пластикові пакети для збирання двох видів ресурсоцінних відходів окремо, а саме:

жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику; або

зелений з написом «Скло» - для збирання скла; або

синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;

2) один контейнер/пластиковий пакет блакитного кольору з написом

«Ресурсоцінні відходи», призначений для збирання видів ресурсоцінних відходів, які не збираються у перший та другий контейнери/пластикові пакети;
3) один контейнер/пластиковий пакет сірого кольору, призначений для збирання змішаних побутових відходів.
За технологічною схемою 3 у двох окремих контейнерах/пластикових пакетах, збирається два види ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.
Ресурсоцінні відходи, які збираються в контейнері/пластиковому пакеті блакитного кольору перевозиться на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування. Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення.
Важливо також облаштувати контейнерні майданчики відповідно до чинних норм, а також збільшити кількість контейнерів як для роздільного збирання, так і для змішаних відходів. Зокрема, роздільне збирання паперу, пластику та скла та металу забезпечити у місцях перебування туристів та відвідувачів громади.
Для Великолюбінської, Куликівської, Давидівської, Оброшинської, селищних територіальних громад доцільно застосувати 2 технологічну схему, що передбачає:
1) один контейнер/пластиковий пакет відповідного кольору для збирання одного виду ресурсоцінних відходів, зокрема:
жовтий з написом «Пластик» - для збирання пластику; або
зелений з написом «Скло» - для збирання скла; або
синій з написом «Папір» - для збирання паперу та картону;
2) один контейнер/пластиковий пакет блакитного кольору з написом «Ресурсоцінні відходи», призначений для збирання видів ресурсоцінних відходів, які не збираються у перший контейнер/ пластиковий пакет;
3) один контейнер/пластиковий пакет сірого кольору, призначений для збирання змішаних побутових відходів.
Технологічну схему 2 використовують у разі, коли в одному контейнері/ пластиковому пакеті, збирається один вид ресурсоцінних відходів з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування або відновлення.
Ресурсоцінні відходи, які збираються в контейнері/пластиковому пакеті блакитного кольору, перевозяться на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування.
У третьому контейнері/пластиковому пакеті збираються змішані побутові відходи з подальшим перевезенням на об'єкти відновлення.
Для Жовтанецької, Підберізцівської та Новояричівської селищних територіальних громад застосувати 1 технологічну схему, що передбачає перевезення зібраних ресурсоцінних відходів на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх попереднього сортування. Перевезення змішаних побутових відходів здійснюється на об'єкти відновлення для здійснення операцій з їх відновлення.

Після встановлення у всіх населених пунктах контейнерів по 1 технологічній схемі, доцільно здійснювати поступовий перехід до 2 технологічної схеми із встановленням окремого контейнера для збирання пластику.

Організація роздільного збирання побутових відходів проводиться за такими етапами:

- визначення видів побутових відходів, що будуть збиратися роздільно;
- вибір системи та технологічної схеми роздільного збирання для кожного виду побутових відходів, що будуть збиратися роздільно;
- визначення у встановленому законодавством порядку об'єктів оброблення відходів, на які будуть перевозитись роздільно зібрані відходи для здійснення операцій з відновлення і які отримали дозволи на здійснення операцій з оброблення відходів у встановленому законодавством порядку (далі - об'єкти відновлення), вибір типів транспортних засобів спеціального призначення для збирання та перевезення відповідного виду побутових відходів та визначення графіку перевезення;
- проведення розрахунків щодо обсягів надання послуги з управління побутовими відходами;
- проведення конкурсу з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій зі збирання та перевезення побутових відходів.

Під час вибору системи роздільного збирання для кожного виду побутових відходів здійснюється:

- у разі контейнерної системи - вибір типів і розрахунок кількості контейнерів для збирання ресурсоцінних відходів, раціональної схеми розташування контейнерів та будівництво у разі необхідності контейнерних майданчиків;
- у разі безконтейнерної системи - вибір типів і розрахунок кількості пластикових пакетів місткістю не більш 0,12 куб. метра для збирання ресурсоцінних відходів;
- у пунктах роздільного збирання побутових відходів (в тому числі мобільних - оснащених транспортних засобах) - вибір типів і розрахунок кількості контейнерів для збирання ресурсоцінних відходів.

З метою здійснення вибору системи роздільного збирання для кожного виду побутових відходів та довгострокового прогнозування обсягів утворення ресурсоцінних відходів проводиться дослідження з визначення кількості кожного виду побутових відходів у складі побутових відходів.

3.5. Інструменти забезпечення виконання стратегічного плану

Метою СПУВ є розроблення комплексної системи управління відходами, яка включатиме збирання, перевезення та видалення відходів з відповідними технологіями для економічно доцільного відновлення, вторинної переробки та оброблення відходів.

Стратегічний план для Агломерації ділиться на декілька компонентів. Хоча стратегія і поділена таким чином, слід визнати, що всі її компоненти взаємозалежні. Прогрес одного компоненту за визначенням спричинить прогрес в усіх інших компонентах. Запропоновані компоненти Стратегічного плану зазначені нижче. Рамкові умови кожного з них будуть висвітлені в наступних підрозділах.

Інструменти забезпечення виконання стратегічних документів управління відходами можуть включати законодавчі, економічні та організаційні заходи:

- затвердження місцевих планів управління відходами;
- облаштування інфраструктури (сортування, оброблення);
- впровадження систем контролю ;
- фінансування з бюджетів/фондів, а також маркування та моніторинг обсягів відходів.

Відповідно до Закону України «Про управління відходами», у кожній територіальній громаді повинна бути створена система управління побутовими відходами, яка, як правило, має бути раціональною, своєчасною та забезпечувати ефективне і екологічно безпечне збирання та перевезення побутових відходів, що утворюються в територіальних громадах, з подальшим відновленням або видаленням побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіонального та місцевого планів управління відходами, а також Правил надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2023 року № 835.

Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні), відповідно до Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженому постановою Кабінетом Міністрів України від 25 серпня 2023 року № 918.

Виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами. Виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових

відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіонального та місцевого планів управління відходами, а також Правил надання послуги з управління побутовими відходами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2023 року № 835.

Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання, які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні), відповідно до Порядку проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів, затвердженому постановою Кабінетом Міністрів України від 25 серпня 2023 року № 918.

Виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб'єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами. Виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють відновлення та видалення побутових відходів. Якщо виконавцем послуги з управління побутовими відходами є адміністратор, він також укладає договори з суб'єктами господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів. Виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори із споживачами послуги.

Збирання побутових відходів може здійснюватися за такими системами збирання побутових відходів:

- контейнерною – система, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів, зібраних в контейнери, на об'єкти відновлення чи видалення;
- безконтейнерною – система, що передбачає регулярне (за графіком) перевезення побутових відходів, зібраних в пластикові пакети, на об'єкти відновлення чи видалення;
- у пунктах роздільного збирання побутових відходів (зокрема мобільні, оснащені транспортними засобами); за заявкою споживача.

Під час проєктування житлових та нежитлових будинків передбачаються будівництво та облаштування контейнерних майданчиків для роздільного збирання побутових відходів, урн для збирання побутових відходів.

Житлові масиви і внутрішньодворові території, дороги загального користування, зупинки громадського транспорту та інші об'єкти благоустрою населених пунктів, а також місця проведення масових заходів обладнуються контейнерними майданчиками для роздільного збирання побутових відходів, урнами для збирання побутових відходів.

Територіальні громади на засадах співробітництва можуть реалізовувати спільні проєкти, спільно фінансувати (утримувати) підприємства, установи та організації комунальної форми власності,

утворювати спільні комунальні підприємства, установи та організації, спільний орган управління.

Порядок організації співробітництва територіальних громад визначається Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

Законом України № 1508-VII «Про співробітництво територіальних громад» (далі – Закон № 1508) створено законодавчу основу для кооперації ресурсів органів місцевого самоврядування з метою вирішення спільних проблем життєдіяльності територіальних громад на місцевому рівні, більш ефективного надання послуг місцевому населенню, створення спільних об'єктів муніципальної інфраструктури для декількох територіальних громад.

Співробітництво територіальних громад це відносини між двома або більше територіальними громадами, що здійснюються на договірних засадах у визначених цим Законом формах із метою забезпечення соціально-економічного, культурного розвитку територій, підвищення якості надання послуг населенню на основі спільних інтересів та цілей, ефективного виконання органами місцевого самоврядування визначених законом повноважень

Питання співробітництва територіальних громад врегульовано також Бюджетним кодексом України. ч.7 ст.75 цього Кодексу передбачає, що територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах кошти бюджетів для виконання спільних проектів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ з урахуванням ст.93 цього Кодексу (передача коштів між місцевими бюджетами на здійснення видатків місцевих бюджетів).

Ст. 4 Закону № 1508 визначено наступні форми співробітництва територіальних громад:

- делегування одному із суб'єктів співробітництва іншими суб'єктами співробітництва виконання одного чи кількох завдань з передачею йому відповідних ресурсів;
- реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів співробітництва та акумулювання ними на визначений період ресурсів з метою спільного здійснення відповідних заходів;
- спільне фінансування (утримання) суб'єктами співробітництва підприємств, установ та організацій комунальної форми власності - інфраструктурних об'єктів
- утворення суб'єктами співробітництва спільних комунальних підприємств, установ та організацій - спільних інфраструктурних об'єктів
- утворення суб'єктами співробітництва спільного органу управління для спільного виконання визначених законом повноважень.

Форми співробітництва затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 05.04.2023 р. № 217 «Про затвердження Примірних форм договорів про співробітництво територіальних громад та додаткових договорів про приєднання до співробітництва».

Територіальні громади повинні мати розроблені стратегії розвитку та місцеві плани управління відходами. Місцеві плани мають включати цільові покакзники та заходи, що передбачені у регіональних планах управління відходами. Без місцевого плану управління відходами громади не можуть працювати структуровано, якісно планувати свої бюджети і кадровий ресурс.
У місцевому плані управління відходами, де як правило визначено систему управління побутовими відходами територіальної громади, рекомендується обирати методи та засоби збирання та перевезення побутових відходів з урахуванням складу та властивостей побутових відходів, їх річного обсягу утворення, кліматичних умов регіону, потреби у вторинних енергетичних та матеріальних ресурсах, органічних добривах, економічних факторах та інших аспектів.

Ресурси та інфраструктура

Відповідно до Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища в Львівській області за 2024 рік, основними факторами стримування розвитку та модернізації інфраструктурного забезпечення управіння відходами є:

- недостатність фінансового забезпечення розвитку та модернізації інфраструктури управіння відходами;
- недостатній розвиток сучасних методів оброблення побутових відходів;
- недостатність наявного автопарку, задіяного у сфері управіння відходами, для своєчасного перевезення побутових відходів та його зношеність;
- недостатня інформованість та усвідомлення населенням, виробничим та адміністративним персоналом важливості для населених пунктів належного вирішення проблеми відходів;
- незадіяність повною мірою науково-технічного персоналу для вирішення проблеми відходів;
- недостатня ефективність управління в цій сфері.

До найважливіших проблем інфраструктурного забезпечення сфери управіння відходами належать:

- недостатність сучасних полігонів побутових відходів і коштів на їх будівництво;
- недостатність сміттєсортувальних та сміттєпереробних заводів, а також полігонів для відходів, що не є небезпечними;
- низький рівень відновлення забруднених відходами територій та рекультивації звалищ;
- недостатня кількість спеціалізованих організацій та підприємств, які здійснюють збирання та оброблення ресурсоцінних відходів (вторинної сировини);
- незадовільний стан сільських полігонів побутових відходів;
- велика кількість стихійних несанкціонованих сміттєзвалищ;
- невиконання заходів, передбачених місцевими програмами управіння відходами та програмами навколишнього природного середовища.

Відсутність охопленням населенням збирання побутових відходів через нестачу контейнерів та баків для відходів

Однією з найбільш актуальних проблем, з якою пов'язана значна небезпека для здоров'я людей і довкілля, як в усьому світі, так і в Україні, є утворення відходів.
Відсутність належної кількості контейнерів для збирання відходів — це не просто логістична незручність, а серйозний виклик для довкілля, економіки та здоров'я населення територіальної громади. Коли інфраструктура не встигає за темпами накопичення відходів, виникає «ланцюгова реакція» негативних наслідків.
Папір, картон, скло, метал, пластик можуть бути ресурсом для повторного використання чи оброблення. Однак, часто інфраструктура в територіальних громадах не спонукає споживачів ощадливо користуватися цими ресурсами, зокрема, не викидати в контейнери для змішаних відходів. Натомість, можна роздільно збирати папір і картон, пластик і пляшки, біовідходи та небезпечні відходи у складі побутових.
Однак, необхідно подбати про умови, що забезпечуть подальше використання цих ресурсоцінних відходів. Йдеться про достатню кількість контейнерів для різних видів побутових відходів. Важливо налагодити логістику їх збирання, транспортування, оброблення.
Територіальна громада відповідальна не тільки за те, що відбувається в момент, коли людина викидає відходи, а й за те, що далі з ними (не)роблять. Передусім територіальним громадам слід реалізувати інформаційні кампанії як запобігти утворенню відходів. Ці норми визначає Закон України «Про управління відходами», а конкретні рішення та заходи на його виконання територіальні громади обирають самостійно.

Підвищення обізнаності населення щодо управління відходами
Розвиток екологічної свідомості населення є однією з цілей екологічної політики України. Рівень екологічної свідомості та її тип мають важливе значення для збереження довкілля, дотримання природоохоронних норм.
Засоби масової інформації відіграють важливу роль у піднятті суспільної зацікавленості до екологічних проблем, у поширенні інформації про екологічні проблеми, про екокатастрафи, їхні причини і наслідки, експертні думки щодо попередження таких наслідків в майбутньому тощо. ЗМІ здатні оперативно поширювати природоохоронну інформацію серед широких груп населення, формувати громадську думку і ставлення населення до певних екологічних проблем, явищ тощо.
Соціальні мережі дозволяють швидше поширювати екологічну інформацію, популяризувати екологічні тренди, збільшувати коло обізнаних та зацікавлених людей у вирішенні екологічних проблем.
Для забезпечення свідомого та ефективного роздільного збирання

побутових відходів проводяться інформаційно-комунікаційні заходи для громадськості щодо видів відходів, придатних для роздільного збирання, дотримання санітарно-епідеміологічних норм та вимог екологічної безпеки.

Основними етапами інформаційно-комунікаційних заходів є:

1) етап інформування. Метою етапу інформування є ознайомлення громадськості з впливом побутових відходів на навколишнє природне середовище та перевагами роздільного збирання побутових відходів, а також охоплення найбільшої аудиторії. На цьому етапі розробляється план інформаційно-комунікаційних заходів, обираються пізнаване гасло (слоган), що використовується протягом усіх інформаційно-комунікаційних заходів, та методи і засоби їх проведення;

2) етап залучення. Метою етапу залучення є формування в аудиторії власної позитивної думки про необхідність свідомої участі в роздільному збиранні побутових відходів, та проводиться до повної організації роздільного збирання побутових відходів у населеному пункті. Цей етап передбачає вивчення громадської думки щодо роздільного збирання побутових відходів шляхом опитування на вулицях, за допомогою прямих ефірів у телевізійних програмах, а також під час інтерактивного голосування;

3) етап нагадування. Метою цього етапу є нагадування про необхідність здійснення роздільного збирання побутових відходів. Заходи етапу нагадування проводяться при сталій системі роздільного збирання побутових відходів.

Інформаційно-комунікаційні заходи включають: розробку та творче втілення інформаційних матеріалів, у тому числі: розробку друкованої та аудіо-, відеопродукції, постерів, листівок, складання текстів; розробку та складання методичних матеріалів з екологічного та гігієнічного виховання; виготовлення та тиражування друкованої продукції: листівок, брошур, методичних матеріалів, літератури для дітей; методичну роботу з підготовки спеціалістів з виховання громадськості; розміщення інформаційних матеріалів на громадському транспорті, тарі та упаковці, зовнішній та транзитній рекламі; проведення роз'яснювальної роботи у засобах масової інформації та за місцем проживання; організацію і проведення заходів (наприклад, екологічні заняття, збирання вторинної сировини, екскурсії на об'єкти управління відходами) в закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), позашкільної, фахової передвищої, вищої, післядипломної, дошкільної освіти, а також для громадськості.

Фінансово-економічне забезпечення системи

Через низький рівень фінансування заходів екологічного спрямування як загалом, так і за окремими сегментами, значна кількість проблем у сфері управління відходами залишається невирішеною.

Законом України «Про управління відходами» визначено, що витрати на здійснення роздільного збирання побутових відходів у пунктах роздільного збирання побутових відходів можуть відшкодовуватися за

рахунок таких джерел:
1) тарифу на послугу з управління побутовими відходами;
2) плати, що вноситься утворювачем відходів;
3) коштів місцевого бюджету, сюди входить і екологічний фонд;
4) коштів організацій розширеної відповідальності виробника;
5) інших не заборонених законом джерел.

"Забруднювач платить" – є одним із принципів у сфері запобігання утворенню та управління відходами. Утворювач або власник відходів покриває витрати на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення та оброблення, включаючи витрати на створення та утримання об'єктів оброблення відходів;

У разі покриття витрат на здійснення роздільного збирання побутових відходів з декількох джерел частка витрат, що покривається за рахунок одного джерела, має бути пропорційною до частки обсягу виду відходів, збирання якого покривається за рахунок такого джерела.

Забороняється відшкодування витрат на здійснення роздільного збирання одного виду побутових відходів з різних джерел.

Управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється з урахуванням обраного способу організації діяльності таких пунктів, зокрема способу покриття витрат на роздільне збирання певних видів відходів.

У разі якщо витрати на роздільне збирання побутових відходів хоча б одного виду покриваються за рахунок тарифу на послугу з управління побутовими відходами, управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, включаючи їх утримання та обслуговування, здійснюється суб'єктом господарювання, що здійснює господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів на території територіальної громади.

В інших випадках суб'єкт господарювання, що здійснює управління пунктами роздільного збирання побутових відходів, визначається виконавчим органом місцевої ради.

3.6. План заходів стратегічного плану управління побутовими відходами

План реалізації (імплементації) Стратегічного плану визначає послідовність управлінських, інфраструктурних, комунікаційних та організаційних рішень, необхідних для формування цілісної та ефективної системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської Агломерації. Він спрямований на поетапну оптимізацію та удосконалення системи управління відходамие з урахуванням наявних ресурсів, безпекових умов та інституційної спроможності.

Запропоновані заходи охоплюють модернізацію інфраструктури, оптимізацію логістики, розвиток сервісів збирання та відновлення відходів, посилення контролю, а також підвищення екологічної обізнаності населення. Реалізація плану має забезпечити поступовий

перехід територіальних громад Львівської Агломераціїх від переважного захоронення відходів до моделі, орієнтованої на їх повторне використання, оброблення та мінімізацію утворення залишкових потоків.

Для забезпечення реалізації стратегічного бачення розвитку системи управління побутовими відходами Львівської агломерації визначено стратегічні та оперативні цілі. Стратегічні цілі окреслюють основні напрями розвитку системи управління відходами, тоді як оперативні цілі деталізують конкретні заходи, необхідні для їх досягнення.

Реалізація оперативних цілей передбачає впровадження конкретних проєктів та заходів як на рівні Львівської Агломерації в цілому, так і на рівні окремих територіальних громад. Основні заходи, спрямовані на досягнення стратегічних і оперативних цілей Стратегічного плану управління побутовими відходами Львівської агломерації, наведено у таблиці 3.6.1.

версія для повного перегляду таблиці:

Таблиця 3.6.1. План реалізації (імплементації) Стратегічного плану управління відходами ТГ Львівської Агломерації

№ з/п	Назва заходу	Строк виконання	Обсяг фінансування, тис. грн	Джерело фінансування	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання
1	Стратегічна ціль 1. Створення та розвиток інституційної структури агломераційної системи управління відходами					
01.01.2026	Операційна ціль 1.1. Забезпечення реалізації Регіонального плану					
1.1.1	Розроблення та затвердження в установленому порядку місцевих планів управління відходами територіальних громад Львівської Агломерації	2026	*	Кошти МТД, місцевий бюджет	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Розроблено та затверджено плани управління відходами територіальних громад Львівської Агломерації
1.1.2	Заключення міжмуніципальних договорів співпраці для налагодження системи управління відходами	2026-2027	*	-	Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад	Заключено міжмуніципальні договори співпраці територіальних громад Львівської Агломерації
01.02.2026	Операційна ціль 1.2. Удосконалення інституційної структури та зміцнення кадрового потенціалу у сфері управління відходами					
1.2.1	Розроблення та виконання планів посилення інституційного та адміністративного потенціалу територіальних громад Львівської Агломерації	2027-2035	*	У межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою)	Затверджено та реалізовано плани

1.2.2	Впровадження програм підвищення кваліфікації, проведення тренінгів, семінарів для працівників органів виконавчої влади та суб'єктів господарювання з управління відходами	2026-2035	*	Кошти МТД, інші джерела не заборонені законодавством	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою)	Проведено тренінги/ семінари
1.2.3	Організація конференцій та засідань за круглими столами, присвячених тематиці управління відходами, проведення екологічних акцій з прибирання чи толоки	2026-2035	*	Кошти МТД, обласний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела не заборонені законодавством	Львівська Агломерація (координація), громадські організації , територіальні громади (за згодою)	Проведення конференцій
1.2.4	Проведення заходів з підвищення обізнаності з управління відходами у шкільних та дошкільних навчальних закладах	2026-2035	*	Бюджетні кошти	Львівська Агломерація (координація), департамент освіти і науки Львівської ОДА (за згодою), дошкільні та шкільні навчальні заклади	Проведено навчальні заходи
1.2.5	Включення в навчальні програми обов'язкового проведення тематичного позакласного заходу щодо управління відходами	2026-2035	*	Бюджетні кошти	Львівська Агломерація (координація), департамент освіти і науки Львівської ОДА (за згодою), дошкільні та шкільні навчальні заклади	Проведено позакласні заходи

2	Стратегічна ціль 2. Вдосконалення системи інформаційного забезпечення управління відходами					
02.01.2026	Операційна ціль 2.1. Промоційні кампанії у сфері управління відходами					
2.1.1	Розроблення та поширення інформаційних матеріалів з питань управління відходами та сталого споживання	2026-2035	*	Кошти МТД, обласний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела незаборонені законодавством	Львівська Агломерація (координація), Департамент екології та природних ресурсів Львівської ОДА (за згодою), Департамент освіти і науки Львівської ОДА, територіальні громади (за згодою), громадські організації (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Розроблено та поширено інформаційні матеріали
2.1.2	Популяризація у засобах масової інформації, соціальних мережах, на сайтах Львівської агломерації і ТГ заохочення належного управління відходами	2026-2035	*	Обласний бюджет, місцевий бюджет, інші джерела незаборонені законодавством	Львівська Агломерація (координація), Департамент екології та природних ресурсів Львівської ОДА (за згодою), територіальні громади (за згодою), ЗМІ, громадські організації (за згодою)	Проведено телекомуніка ційні заходи

2.1.3	Популяризація сприяння запровадженню системи компостування відходів утворювачами на присадибних, дачних і садових земельних ділянках	2026-2035	*	Інші незаборонені законодавством джерела	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою), громадські організації	Сприяння запровадженню системи домашнього компостування
3	Стратегічна ціль 3. Формування агломераційної політики у сфері управління побутовими відходами					
03.01.2026	Операційна ціль 3.1. Створення ефективної системи збирання та перевезення побутових відходів					
3.1.1	Оновлення матеріально-технічної бази для збирання змішаних побутових відходів та для роздільного збирання побутових відходів, щодо яких не запроваджено розширену відповідальність виробника	2026-2035	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти суб'єктів господарювання (за згодою), кошти міжнародної технічної допомоги інші незаборонені законом джерела	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою), комунальні підприємства (за згодою)	Оновлено матеріально-технічну базу, закуплено спецтранспорт та контейнери, облаштовано контейнерні майданчики

3.1.2	Створення станцій перевантаження змішаних побутових відходів	2026-2035	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти суб'єктів господарювання (за згодою), кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою), комунальні підприємства (за згодою)	Створено станції перевантаження відходів в ТГ Львівської агломерації
3.1.3	Створення пунктів роздільного збирання та підготовки до повторного використання побутових відходів, для яких не встановлено системи розширеної відповідальності виробника	2026–2035	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші незаборонені законом джерела	територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Облаштовано пункти у територіальних громадах
3.1.4	Створення спільної системи управління небезпечними відходами у складі побутових	2026-2028	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші незаборонені законом джерела	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Налагоджено міжмуніципальну співпрацю територіальних громад у запровадженні системи управління небезпечними відходами у складі побутових

	Опрацювання питання створення спільного адміністратора послуги з управління побутовими відходами	2026-2035		В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші незаборонені законом джерела	Львівська Агломерація (координація), територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Налагоджено міжмуніципальну співпрацю територіальних громад у запровадженні системи управління побутовими відходами
03.02.2026	Операційна ціль 3.2. Створення інфраструктури оброблення побутових відходів					
3.2.1	Будівництво об'єкту механіко-біологічного оброблення (МБО) побутових відходів у Львівській МТГ	2026-2027	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти суб'єктів господарювання (за згодою), кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Львівська міська ТГ	Збудовано механіко-біологічний комплекс перевантаження та оброблення побутових відходів, Львівська міська ТГ
3.2.2	Встановлення вагів та пристроїв для зважування та обліку побутових відходів на об'єктах оброблення відходів	2027-2034	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти суб'єктів господарювання (за згодою), кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Збільшено кількість об'єктів оброблення відходів, на яких встановлено ваги, 10 відсотків щороку

3.2.3	Будівництво об’єктів для компостування відходів в територіальних громадах, налагодження міжмуніципальної співпраці територіальних громад із Львівською станцією компостування	2026-2029	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб’єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Львівська агломерація (координація), територіальні громади (за згодою), суб’єкти господарювання (за згодою	Територіальні громади Львівської агломерації
3.2.4	Будівництво регіональних полігонів для відходів, що не є небезпечними в рамках кластерів, до яких ввійшли ТГ	2028-2035	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб’єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб’єкти господарювання (за згодою)	Територіальні громади Львівської Агломерації в рамках кластерів на основі ЗУ «Про співробітництво територіальних громад»
3.2.5	Придбання та встановлення сміттєсортувальних ліній в рамках кластерів, до яких ввійшли ТГ	2025-2034	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти суб’єктів господарювання (за згодою), кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб’єкти господарювання	Територіальні громади Львівської Агломерації в рамках кластерів на основі ЗУ «Про співробітництво територіальних громад»

3.2.6	Розроблення та затвердження планів приведення у відповідність з вимогами законодавства місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ)	2025-2034	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Після прийняття відповідної постанови КМУ у річний термін, розроблено та затверджено плани
3.2.7	Розроблення та затвердження проєктів рекультивації та догляду після припинення експлуатації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), експлуатація яких повинна бути припинена згідно з переліком об'єктів оброблення відходів за результатами проведеної інвентаризації	2027–2034	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Розроблено та затверджено проєкти рекультивації та догляду місць розміщення побутових відходів
3.2.8	Поетапне припинення експлуатації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають вимогами законодавства (після будівництва нових полігонів)	2029–2034	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Припинено експлуатацію місць розміщення побутових відходів

3.2.9	Проведення рекультивації місць розміщення побутових відходів (полігонів, звалищ), які не відповідають встановленим вимогам законодавства та догляд за ними після припинення експлуатації	2028–2034	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти суб'єктів господарювання (за згодою) кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Рекультивовано та/чи ліквідовано місця розміщення побутових відходів
03.02.2010	Реалізація пілотних проєктів для впровадження системи збирання та оброблення відходів, що біологічно розкладаються, які утворюються у закладах громадського харчування, торгівлі та ринків	2026-2027	*	Кошти державного бюджету, в межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Реалізовано пілотні проєкти
03.03.2026	Операційна ціль 3.3. Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ					
3.3.1	Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ та рекультивації місць їх розміщення	2026 - 2035	*	Кошти фонду охорони навколишнього природного середовища, кошти міжнародної технічної допомоги, інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Ліквідовано несанкціоновані сміттєзвалища та здійснено рекультивацію місць їх розміщення

03.04.2026	Операційна ціль 3.4. Здійснення заходів на рівні ТГ щодо зменшення захоронення біовідходів					
3.4.1	Включення до місцевих планів управління відходами заходів щодо зменшення захоронення відходів, що біологічно розкладаються	Після розробки та прийняття Національної програми запобігання утворення відходів	*	В межах фінансування, передбаченого для місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, кошти фонду охорони навколишнього природного середовища кошти міжнародної технічної допомоги інші не заборонені законом джерела	Територіальні громади (за згодою), суб'єкти господарювання (за згодою)	Включено заходи у МПУВ

*фінансування визначається щорічно на основі паспортів бюджетних програм та пошуку інших джерел фінансування

Запропонований план реалізації (імплементації) Стратегічного плану заходів формує комплексний підхід до розвитку системи управління побутовими відходами у територіальних громадах Львівської агломерації та спрямований на досягнення стратегічних цілей екологічно безпечного та економічно ефективного управління відходами. Реалізація визначених заходів дозволить підвищити рівень охоплення населення послугами з управління побутовими відходами, впровадити систему роздільного збирання відходів, оптимізувати логістику їх транспортування та створити умови для розвитку інфраструктури оброблення відходів.

Важливою складовою реалізації плану є підвищення екологічної свідомості населення, розвиток інформаційно-комунікаційних заходів, а також посилення інституційної спроможності органів місцевого самоврядування у сфері управління відходами. Запровадження сучасних підходів до збирання, сортування та перероблення відходів сприятиме зменшенню обсягів їх захоронення, раціональному використанню ресурсів та покращенню екологічного стану територій громад.

Таким чином, реалізація запланованих заходів створить передумови для формування інтегрованої системи управління побутовими відходами в межах Львівської агломерації, що відповідатиме національним та європейським стандартам у сфері управління відходами та сприятиме сталому розвитку територій.

Список використаних джерел

Директиви ЄС

1. Директива № 2008/98/ЄС Європейського парламенту та Ради від 19 листопада 2008 року «Про відходи та скасування деяких директив».
2. Директива Ради № 1999/31/ЄС від 26 квітня 1999 року «Про захоронення відходів».
3. Директива № 2006/21/ЄС Європейського парламенту та Ради від 15 березня 2006 року «Про управління відходами видобувних підприємств, та якою вносяться зміни до Директиви 2004/35/ЄС».
4. Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу на стан довкілля окремих проєктів та програм.
5. Директива 94/62/ЄС Європейського парламенту та Ради від 20 грудня 1994 року «Про упаковку та відходи упаковки».
6. Директива 2012/19/ЄС Європейського парламенту та Ради від 4 липня 2012 року «Про відходи електричного та електронного обладнання (ВЕЕО)».
7. Директива 2006/66/ЄС Європейського парламенту та Ради від 6 вересня 2006 року «Про батарейки і акумулятори та відпрацьовані батарейки і акумулятори».

Закони України, Кодекси та постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України

1. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» від 25.06.1991 р. № 1264-XII (зі змінами).
2. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28.02.2019 № 2697-VIII.
3. Закон України «Про управління відходами» від 20.06.2022 № 2320-IX.
4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 № 280/97-ВР (зі змінами).
5. Закон України «Про житлово-комунальні послуги» від 09.11.2017 № 2189-VIII (зі змінами).
6. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» від 23.05.2017 № 2059-VIII (зі змінами).
7. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» від 20.03.2018 №2354-VIII (зі змінами).
8. Закон України «Про благоустрій населених пунктів» від 06.09.2005 №2807-IV (зі змінами).
9. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 5 лютого 2015 року № 157-VIII (зі змінами).
10. Закон України «Про екологічну мережу України» від 24.06.2004 №1864-IV.
11. Закон України «Про охорону земель» від 19.06.2003 № 962-IV.
12. Закон України «Про природно-заповідний фонд України» від 16.06.1992 № 2456-XII.
13. Закон України «Про землеустрій» від 22.05.2003 № 858-IV.
14. Закон України «Про побічні продукти тваринного походження, не призначені для споживання людиною».

15. Водний кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР (зі змінами).
16. Земельний кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III (зі змінами).
17. Постанова Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2021 року № 1065 «Про Єдину екологічну платформу «ЕкоСистема».
18. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 року № 556 «Деякі питання подання декларації про відходи».
19. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2022 року № 473 «Про затвердження Порядку виконання невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків збройної агресії Російської Федерації, пов'язаних із пошкодженням будівель та споруд».
20. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 року № 733 «Про внесення до деяких постанов Кабінету Міністрів України змін з питань управління побутовими відходами».
21. Постанова Кабінету Міністрів України від 5 вересня 2023 року № 947 «Про затвердження Порядку розроблення, погодження та затвердження місцевих планів управління відходами».
22. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 червня 2023 року № 625 «Деякі питання поводження з побутовими відходами в особливих умовах»
23. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2022 року № 1073 «Про затвердження Порядку поводження з відходами, що утворились у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків».
24. Постанова Кабінету Міністрів України від 7 липня 2023 року № 695 «Деякі питання виконання інвестиційних програм у сфері управління побутовими відходами»
25. Постанова Кабінету Міністрів України від 05 грудня 2023 № 1278 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з управління небезпечними відходами»
26. Постанова Кабінету Міністрів України від 19 грудня 2023 року № 1328 «Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, анулювання дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів».
27. Постанова Кабінету Міністрів України від 26 вересня 2023 року № 1031 «Про затвердження Порядку формування середньозваженого тарифу на послугу з управління побутовими відходами, а також тарифів на збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів».
28. Постанова Кабінету Міністрів України від 02 лютого 2022 року № 86 «Про затвердження Правил розроблення робочих проектів землеустрою».
29. Постанова Кабінету Міністрів України від 08 серпня 2023 року № 835 «Про затвердження Правил надання послуги з управління побутовими відходами та типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами».
30. Постанова Кабінету Міністрів України від 20 жовтня 2023 року № 1102 «Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів».
31. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 серпня 1998 року № 1217 «Про затвердження Порядку виявлення та обліку безхазяйних відходів».
32. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2024 року № 1353-р «Про затвердження Національного плану управління відходами до 2033 року та визнання такими, що втратили чинність, деяких актів».

Державні будівельні та санітарні норми і правила, стандарти

1. ГБН «Будинки і споруди. Підприємства сортування та перероблення твердих побутових відходів. Вимоги технологічного проектування», затверджені наказом Міністерства житлово-комунального господарства України від 21 лютого 2011 року № 14.
2. ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій»
3. ДБН Б.2.2-5:2011 «Планування та забудова міст, селищ і функціональних територій. Благоустрій територій» (зі змінами).
4. ДБН В.2.4-2-2005 «Полігони твердих побутових відходів. Основні положення проектування»
5. Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19 червня 1996 року № 173.
6. ДСТУ 8392:2015 «Колісні транспортні засоби. Засоби транспортні спеціально обладнані для перевезення побутових відходів. Загальні технічні умови».
7. ДСТУ 8476:2015 «Контейнери для побутових відходів. Загальні технічні вимоги».
8. ДСТУ-Н Б Б.2.2-7:2013 Настанова з улаштування контейнерних майданчиків.
9. Норми часу на роботи із збирання та перевезення побутових відходів, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01 червня 2010 року №170.
10. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх рециклінгом/ видаленням, затверджені наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 жовтня 2000 року № 165.
11. Правила експлуатації об'єктів поводження з побутовими відходами, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 04 травня 2012 № 196.
12. Правила експлуатації полігонів побутових відходів, затверджені Наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 01 грудня 2010 року № 435.
13. Правила компостування біовідходів їх утворювачами на присадибних, дачних і садових ділянках, затверджені наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13 червня 2023 року № 489.
14. Державні санітарні норми та правила «Порядок управління медичними відходами, у тому числі вимоги щодо безпечності для здоров'я людини під час утворення, збирання, зберігання, перевезення, оброблення таких відходів», затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 31 жовтня 2024 року № 1827.
15. Рекомендації з удосконалення експлуатації діючих полігонів та звалищ побутових відходів, затверджені наказом Міністерства будівництва, архітектури, та житлово-комунального господарства України від 10 січня 2006 року № 5.
16. Правила визначення норм надання послуги з управління побутовими відходами, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 30 липня 2010 року № 259 (із змінами).
17. Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць, затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 17 березня 2011 року № 145.

18. Порядок державної реєстрації потужностей та Порядок ведення державного реєстру операторів ринку та їхніх потужностей», затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 15 лютого 2024 року № 431.

19. Перелік небезпечних властивостей та інструкцій щодо контролю за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх оброблення, затверджений наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 жовтня 2000 року № 165.

20. Правила щодо забезпечення родючості ґрунтів і застосування окремих агрохімікатів, затверджені наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України від 24.11.2021 № 382, зареєстровані у Міністерстві юстиції України 14.01.2022 за № 34/37370.

Методичні рекомендації

1. Методичні рекомендації з розроблення місцевих планів управління відходами, наказ Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України від 15 березня 2024 року № 288.

2. Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами, затвердженими наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 20 червня 2024 року № 551.

3. Методичні рекомендації з організації збирання та перевезення побутових відходів, затверджені наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 23 жовтня 2024 року за № 1172.

4. Методичні рекомендації щодо визначення територій, що містять стійкі органічні забруднювачі, затверджені наказом Міндовкілля України від 12 жовтня 2021 року № 668.

5. Методичні рекомендації з визначення морфологічного складу побутових відходів, затверджені наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 03 травня 2024 року № 409.

6. Методичні рекомендації з прибирання території об’єктів благоустрою населених пунктів, затверджені наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України від 07 липня 2008 року № 213.

7. Методичні рекомендації з підвищення обізнаності громадськості стосовно сучасного управління побутовими відходами, затверджені наказом Міністерства розвитку громад і територій України від 20 червня 2024 року № 551.

8. Методика роздільного збирання побутових відходів, затверджена наказом Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України від 13 грудня 2023 року № 1130.

Стратегії, програми, плани

1. Національна стратегія управління відходами в Україні до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 08 листопада 2017 року № 820-р.

2. Регіональний план управління відходами у Львівській області до 2034 року, затверджений Львівською обласною військовою адміністрацією від 15 січня 2026 року № 61/0/5-26ВА.

3. Стратегія розвитку Львівської агломерації на період до 2027 року, затверджена розпорядженням начальника Львівської обласної військової адімінстрації від 01 грудня 2023 року № 1156/0/5-23ВА.

4. Програма роздільного збирання побутових відходів на території Львівської міської територіальної громади, затверджена ухвалою Львівської міської ради від 16 травня 2024 року № 4762.

5. Науково-технічний звіт з визначення морфологічного складу твердих побутових відходів на території Львівської міської територіальної громади, затверджений рішенням виконавчого комітету Львівської міської ради від 26 березня 2024 року № 454.

6. Програма щодо запобігання утворенню та забезпечення ліквідації несанкціонованих сміттєзвалищ та відходів, власник яких не встановлений, на території Львівської міської територіальної громади на 2024–2027 роки, затверджена ухвалою Львівської міської ради від 04 липня 2024 року № 4998.

Проєкт «Разом заради кращих послуг: міжмуніципальна співпраця у Львівській агломерації» виконується в рамках Грантової Угоди з Офісом Ради Європи в Україні як частина проєкту «Посилення багаторівневого врядування та місцевої демократії для підтримки відновлення України», що реалізується в межах Плану дій Ради Європи для України «Стійкість, відновлення та відбудова» на 2023–2026 роки Центром експертизи багаторівневого врядування при Конгресі місцевих та регіональних влад Ради Європи.

Львівська агломерація
ЄДНАЄ ЗАДЛЯ МОЖЛИВОСТЕЙ

СТРАТЕГІЧНИЙ ПЛАН УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

на базі цього плану далі планується підготовка та запуск механізмів реалізації для субрегіонального(их) кластера(ів) управління відходами, включаючи механізми міжмуніципального співробітництва, планування інвестицій та операційні дорожні карти

lvivagglomeration.org.ua

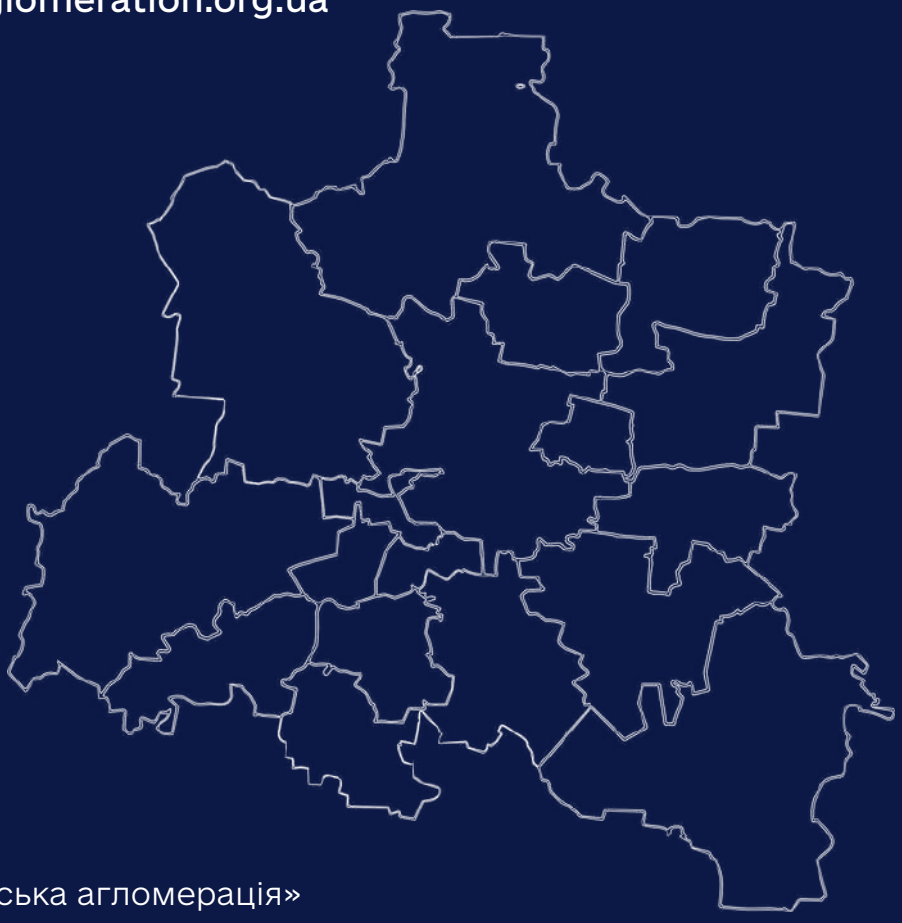

Асоціація «Львівська агломерація»
2026